

ΜΠΟΥΚΕΤΟ

ΕΤΟΣ 9^{ον}

ΑΡ. 426

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΓΟΥΛΑΚΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 45

ΠΑΡΕΛΗΦΘΗ ΠΛΟΥΣΙΟΤΑΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΘΕΡΙΝΟΝ ΥΦΑΣΜΑΤΟΝ
ΤΟΝ ΚΑΛΥΤΕΡΟΝ ΑΓΓΛΙΚΟΝ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

Η ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗ ΔΙ' ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Δέν πρέπει νά λείπη
τό πρωί ἀπό τό τραπέζι
σας διότι εἶναι καί τρο-
φή μεγίστης θρεπτικῆς
ἀξίας.

Ἡ ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗ
εἶναι ἡ πλουσιωτέρα
τροφή εἰς βιταμίνες,
γεννᾷ δέ εἰς τό σῶμα
νέαν βίαν ὑγείας δι-
δουσαν δύναμιν καί ζω-
τικότητα.

Μέ δύο κουταλάκια
ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗΣ κα-
θε πρωί ἐντείνεται τὰς
δυνάμεις σας διὰ τὴν
καθημερινὴν βιοπάλην,
ἐργάζεσθε εὐχαρίστως
καὶ ἀκόπως.

Συνεπάρτε τὴν
ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗΝ εἰς
τὴν οἰκογένειαν σας
ὅτι μᾶς εὐνομενῆτε.

Πωλεῖται τὸ κυτίον Δρ. 45

DR A. WANDER S. A. BERNE (SUISSE)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Γ. Σ. ΧΡΥΣΟΣΤΑΛΗΣ

Ὁδὸς Ἀγίου Κωνσταντίνου 14, Τηλ. 59 - 33

ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΕ

Κυρίες καὶ Δεσποινίδες,
Θέλετε καλλιτεχνικὸν ράψιμο μέγιστο;
Ἐπισκεφθῆτε τὴν καλλιτέχνηδα Μοδίσταν Γυναικείων Φορεμάτων
Δ)δα ΧΡΥΣΗΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Ἐὰν μᾶς ἐπισκεφθῆτε, θὰ ὠφεληθῆτε ἀ-
πὸ ἀπόψεως τιμῶν καὶ ποιικιλίας εἰς

ΤΑ ΜΟΝΤΕΛΛΑ ΜΑΣ

ΤΑ ΑΝΘΗ ΜΑΣ

ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΜΑΣ

ΚΟΝΤΟΥΖΟΓΛΟΥ, ΚΛΕΙΤΤΟΥ

ΠΑΡΑΔΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ

Ὁ Ἰησοῦς δικαιολογεῖ πρὸ τῶν Ἀρχιερέων τοὺς ἐργαζομένους τὸ Σάββατον.

ΙΣΠΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΓΟΥΣΤΑΝΟΥ ΒΕΚΕΡ

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἦν ἓνα μικρὸ καὶ σκοτεινὸ δρομάκι τοῦ Τολέδου, βρισκόταν ἐδῶ καὶ πόλιν καιρὸ, ἓνα σπτάκι, σφηνωμένον ἀνάμεσα στὸ ψηλὸ ἀρα-
βικὸ καμπανιριὸ μιᾶς ἐκκλησίας καὶ στοὺς τοίχους ἑνὸς ἀρχοντικοῦ
μαρμαρι, ἓνα σπτάκι ἐτοιμόρροπο, ἀραχιασμένον καὶ κακορροϊζόν,
πρὶν τὴν ἀφάντη τοῦ τοῦ Δανιὴλ Λεβή.

Ὁ Λεβή ἦταν ἓνας γνήσιος Ἑβραῖος. Ἄν καὶ εἶχε πάρα πολλὰ
παιδιὰ, δούλευε ἀδιόκοτα καὶ δὲν ἀναπαύονταν σχεδὸν καθόλου. Κα-
θήμενος στὴ σκοτεινὴ εἰσοδο τῆς κατοικίας του, κάθε μέρα, ἀπὸ
τὸ πρωὶ ὥς τὸ βράδυ, κατακενύαζε ἢ ἐπιδιόρθωνε παντοῖαι καὶ
ἄλλα μετὰλλια ἀντικείμενα.

Μὲ ὅλα δὲ ποὺ εἶχε μεγάλο μίσος γιὰ τοὺς χριστιανούς, ὅμως ἀ-
παύοντο στὸ δρόμο κανέναν ἀνομαστόν, τοὺς ἀρχόντα ἢ κανέναν πα-
ρὰ, ἐβγαζε τὸ λιγδωμένο σκούφο του, ποὺ ἐκρυβε τὸ κασιδιὰ κα-
ρδί του, καὶ χαίροτο σὲ καμμιὰ δεκαριά φορὲς. Ὅταν πάλι πῆ-
γανε στὸ μαγαζί του κανένας πελάτης, ἔκανε τέτοιες ὑποχίσεις,
τοὺς νόμιζε πὺς θὰ τσακίζονταν στὴ μέση.

Τὸ χαμόγελο αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔλειπε ποτὲ ἀπὸ τὸ στόμα
του. Μὲ ὅλα τὰ περάγματα ποὺ τοῦ ἔκαναν οἱ γειτόνοι του, κανέ-
νας δὲν τὸν εἶδε ποτὲ νὰ θυμώσει. Τοῦ κάκου τὰ κακόπαιδα τοῦ ὀρι-
ζαν πέτρες. Τοῦ κάκου οἱ δούλοι καὶ οἱ στρατιῶτες τοῦ κοντινοῦ
πυλῶτος τοῦ πετοῦσαν χίλιες βροσιές γιὰ νὰ τὸν ἐξερεθίσουν. Τοῦ
κάκου ἡ γυνὴ καὶ οἱ γειτονίαις, ὅταν περνοῦσαν ἀπ' τὴν πόρτα του,
ἐπῆσαν τὸ σταυρὸν τοὺς μουμουρίζοντας.

Ὁ Λεβή χαμογελοῦσε, ὅλο χαμογελοῦσε. Μὰ κάτω ἀπ' τὰ πυ-
λῶτα τὸν φοβόταν τὰ μάτια του, ἐκεῖνα τὰ μικροῦσιμα μάτια του.
Ὁρῶσαν καὶ αὐτὰς ποὺ ἦσαν ὀλάκερες φοβέρες. Ὅσοσο ἐξακολου-
θοῦσε νὰ χιπᾷ τὸ σφυρὶ πάνω στ' ἄμμι του καὶ καμῶνονταν πὺς
δὲν τὸν ἐνοιαζε γιὰ τίποτε.

Ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μαγαζιοῦ του ἦταν τὸ πα-
ράσηρο τῆς κίμαρας τῆς Σάρας, τῆς πολυκαταμμένης κό-
ρης τοῦ Λεβή.

Οἱ διαβάτες ἔβλεπαν πολλὰς φορὲς πίσω ἀπ' τὴς γοῦ-
λεις τὰ μάτια της, τὰ δόλιχά της, γαϊτανωτά, ὅρατα
τῆς φοβία, τὰ κόκκινα χεῖλη της ποὺ μοιάζανε μὲ φρά-
σες καὶ τὸ ἄσπρο πρόσωπό της ποὺ τὸ ἔκανε πὺς ὁμο-
οῦ καὶ τὸν ἔνοιαζε γιὰ τίποτε.

Οἱ πόλιναι Ἑβραῖοι τοῦ τόπου εἶχαν ζητήσει καὶ ἔα-

ναζήτησε σὲ γάμο τὴν ὥραια Ἑβραῖοῦλα, αὐτὴ ὅμως δὲν ἤθελε
ν' ἀκούσει τίποτε γιὰ παντρεῖα. Ἐπ' τέλους, μὰ μέρα, ἓνας νέος καὶ
πλούσιος Ἑβραῖος ὑποτάσσοντε, πὺς κατω ἀπ' τὴ μελαγχολία τῆς
νέας, κρυβόταν κάποιον ἀνιστικὸ τῆς καρδιάς της καί, πηγαίνοντας
κοντὰ στὸ Δανιὴλ, τοῦ εἶπε μυστικῶς:

— Ἐσέρις, Δανιὴλ; Οἱ δικοὶ μας ἔχουν νὰ λέν γιὰ τὴν κόρη σου.
Ὁ νέος Ἑβραῖος σήκωσε τὰ μάτια του ἀπ' τ' ἄμμι, ἀναμείχων
τοὺς ἀτέλειωτους χιπτοὺς τοῦ σφυριοῦ του καὶ χωρὶς νὰ δεῖξῃ τὴν
ταραμικὴν ταράχη, τὸν ρώτησε:

— Καὶ τί λέν;
— Λέν... λέν... τί νὰ πῶ... Λέν... πὺς ἡ μοναχοκόρη
σου ἀγαπᾷ ἓνα χριστιανό...

Καὶ στάθηκε νὰ δῇ τὴν ἐντύπωσιν ἄμμιαν τὰ λόγια του στὸ Λε-
βή. Ὁ Λεβή τὸν κῆνυσε στὸ πρόσωπό καλὰ καὶ ξανάπασε τὴ δου-
λειά του, λέγοντας:

— Καὶ πὺς θὰ με βεβαιώσῃ πὺς δὲν εἶνε ἀνιστοφάντες ὅλ' αὐτὰ;
— Αὐτοὶ ποὺ τοὺς εἶδαν νὰ κουβεντιάουν μαζὶ τόσες φορὲς σ'
αὐτὸν ἐδῶ τὸ δρόμο, ὅταν ἐξῆλθες στὰ συνέδρια τὸν ραββὶν
μας, τοὺ ἀπάντησε τὸ Ἑβραῖοῦλο.

— Χιχι! ἔκανε ὁ γέρος, γελώντας μ' ἓνα παράξενο διαβολικὸ
γέλιο. Ἀλλοῦλα λοιπόν, ἓνας χριστιανὸς σκοπεῖ νὰ πάρῃ τὴν πο-
λυκαταμμένην μου; Καὶ νομίζεις πὺς θὰ τὸ πετύχῃ; Χιχι! Ὅσο-
ρεῖς πὺς ὁ Δανιὴλ κοιμᾷται καὶ δὲν ἔχει τὴν ἔγκλησιν τοῦ σπιτιοῦ
του; Ἄν ἡ κόρη μου ἔχει φίλο καὶ ἂν αὐτὸς εἶνε χριστιανὸς καὶ
ζηταί νὰ τὴν ἐξελεύσῃ καὶ νὰ τὴν πάρῃ, νομίζεις πὺς ὁ Δανιὴλ θὰ
σταυρώσῃ τὰ χεῖρά του καὶ θ' ἀφήσῃ νὰ τοῦ ἀρπάξουν τὸ θησαυρὸ
του, χωρὶς νὰ ἐκδικηθῇ;...

— Ἄν τὸν διέκρινε ὁ νέος. Ἐσέρις λοιπόν;...
— Ἐσέρις, ἀποκρίθηκε ὁ Δανιὴλ, χιπώντας τον στὸν
ὄμο, ἔσφα περισσότερα ἀπὸ σένα καὶ θὰ σοὺ τὰ πῶ ὅλα,
ὅταν ἐρθεῖ ἡ ὥρα. Πήγαμε τώρα καὶ πὺς στοὺς ἀδελφοὺς
μας νὰ μαζευτοῦν τὸ γρηγορώτερό στὸ συνηθισμένον μέρος.
Ἀπόψε τὴ νύκτα, στὴ μιὰ ὥς τὴς δύο, θὰ ὀρθῶ νὰ τοὺς
ἀντιμωσω...

Καὶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια ξεπροβόδισε τὸν ἑαυτὸν ἀπὸ δρό-
μο. Ἐπῆκε σήκωσε ἀπὸ κάτω τὰ ἐργαλεῖά του καὶ ἔκλεισε

καλά το μαγαζί του. 'Αλλά, με το κλείσιμο της πόρτας καθώς ξεκίνησε, δεν άκουσε τις γριλλές που κατεβάστηκαν από πάνω γρήγορα-γρήγορα και δεν κατάλαβε πως ή κόρη του βρισκόταν αυτή τη στιγμή στο παράθυρο...

***

Είπε βράδυ Μεγάλης Παρασκευής. Οι κάτοικοι του Τολέδου κοιμούνταν ή κάθονταν κοντά στη γωνιά και λέν 'Εβραϊκές ιστορίες για αίματα και για σκοτωμούς, που φέρνουν ανατριχίλα. Μέσα στην πολιτεία βασιλεύει σκοτάδι και σιωπή, κάτι πολύ συνηθισμένο για τις νύχτες εκείνου του καιρού. Δεν ακούγονται παρά οι φρουροί κι' ο άνεμος που συνεπαίρνει μακριά τη φωνή τους.

Στην ερημική όχθη, στους νερόμυλους, ήταν δεμένη και χόρευε στα κήματα του Τάγκ μια μικρή αλαφρή βαρκούλα. Στη μέση της στέκοταν όρθος ο βαρκάρης, κυττάζοντας πάντα προς τη στεριά, όπου ξεχώριζε κάποιον να περιμένει μέσα στο σκοτάδι.

— Είπε η Σάρα!... μουρμούρισε τέλος ο βαρκάρης. 'Εβραϊσαν άποψη αυτοί οι παλινοερχαίοι, που να τους πάει ο διάβολος! Δεν πάν από τη γέφυρα, γιατί φοβούνται τους στρατιώτες... Μα τί με νοιάζει έμένα; 'Ας ελκε ή τάση μου καλά κι' έχουν τυφλά όλοι τους...

Ήταν πραγματικός ή Σάρα, ή κόρη του Δανιήλ. Σε λίγο πλησίασε και μπήκε στη βάρκα. Τότε ο βαρκάρης πήρε άμέσως τα κουπιά, έβλεπε το σκοτάδι κι' άρχισε να λάμψη δυνατά για να περάσει στην άνωκρηνη όχθη.

— Πέρασαν πολλοί άποψη; των ρώτησε ή Σάρα.

— Μουγγίγαν ήσαν... Δεν μπόρεσα να τους μετρήσω.

— Σάν τί να θέλουν αυτή την ώρα;

— Δεν ξέρω, μά σίγουρα κάποιον περιμένουν άποψη... Δεν ξέρω, μά δεν πήγαν για καλό...

Η 'Εβραϊστούλα δεν ξαναμύλησε. 'Ο πατέρας της άρχε καταλάβαι βέβαια τον έρωτά της και θά έτοιμάζε έκδηλη φοβερή για τον άγαπημένο της, το χριστιανό, το δάσκαλό της.

Αυστηρή Σάρα! 'Επρεπε να μάθει πού πήγαν οι συμπατριώτες της, τί έκαναν, τί σκοπό είχαν. Λίγα άν άγορεύσε, ή άρραπορία της μπόρεσε να της στοιχίσει άκριά. Η άγωνία της την έπνιγε. Η άδημονία της ήταν άφάνταστη. 'Ιδρύτας έσταξε στο μέτωπό της. Καίμενη Σάρα!...

Η Βάρκα ζύγωνε τώρα στην όχθη.

— Καλέ μου άνθρωπε, ελκε ή Σάρα στο βαρκάρη, δίνοντάς του λίγα χρήματα, πές μου, πού δρόμο πήσαν;

— Νά, αυτόν έδω. Κι' όταν έφταναν στην κορυφή, έστρίβαν δεξιά. 'Ο διάβολος ξέρε κατά πού τραβούσαν έπειτα...

Η κόρη πήρε το δρόμο, προχώρησε κι' άρχισε ν' άνεβαίνει στους βράχους. 'Όταν έφτασε στην κορυφή του βουνού, το λυγρό κορμί της διαγράφηκε καθαρά στο μαυρογάλαιο φόντο τ' ουρανού...

***

Ο Δανιήλ Δεβή βρισκόταν αυτή τη στιγμή πέρα στη λαχιά, μέσα σε μια έκκλησία μισογκρεμισμένη. Τώρα όμως δεν γελοίο άπας πρίν, δεν ήταν το ταπεινό και άδύνατο εκείνο γεροντάκι. Τά μικρούτσικα μάτια του έλαμπαν από την έκδίκηση.

Ήταν τριγυρισμένος από ένα έρεθισμένο πλήθος ανθρώπων, που περιμένα με άγωνία ν' άκούση τις προταγές του.

Μα κι' ο Δεβή δεν έβλεπε την ώρα να βάλει σε ένεργεια το σχέδιό του, το σχέδιο που μέρες και μέρες τώρα το μαστούσε στο μαγαζί του, σκιμμένος επάνω στ' άμύνη του.

Η Σάρα, κατεβαίνοντας απ' την κορυφή του βουνού, βοηθήθηκε απ' το φεγγάρι κι' έφτασε κρυφά στο προαύλιο της έκκλησίας. 'Εκεί κούνησε πίσω από ένα μισογκρεμισμένο τοίχο, κύτταζε μέσα και άνατρίχιασε.

Η κόκκινη άναλαμπές που σκόρπιζε το άναμμένο

νο κατάχωση χορτάρι, έρχονταν στους τοίχους των ανθρώπων εκείνων που έμοιαζαν σάν νάχαν βγει εκείνη τη στιγμή από την κόλαση.

Κινούσαν τά χέρια τους, τήγαναν από δά κι' από κεί κι' έκαναν σάν δαίμονες. 'Άλλοι προσπαθούσαν να στήσουν όρθον ένα βαρύ σταυρό, άλλοι πλέκανε ένα στεφάνι από άγκάθια κι' άλλοι τροχούσαν επάνω σ' άκόνια και προσπαθούσαν να κάνουν πιο σούβλερες τις μύτες κάτω χοντρών καρφιών.

Δέν ήσαν παρηκμια λωτών αυτά που διηγόταν ο κόσμος για τη φυλή της; 'Όλες αυτές ή τρομερές ιστορίες ήσαν άληθινές; Νά που είχε τώρα μπροστά της τά φοβερά σύμμεγα των βασιανών και τους άγριους φονιάδες, που περιμένα το θύμα τους.

Ένας ιερός θυμός έπνιξε τότε την ώρα ή 'Εβραϊστούλα και μια μεγάλη άγανάκτηση την έκούριψε. Βλέποντας αυτή τη σπηλη, δεν μπόρεσε να βαστάξη περισσότερο. Η μεγάλη πίστη στο Θεό, στο Θεό που την είχε διδάξει ο άγαπημένος της να λατρεύη, της έδωσε κουράγιο και, βγαίνοντας απ' τον κρηνώδη της, πήδησε ξαφνικά στην είσοδο της έκκλησίας.

Οι 'Εβραίοι, βλέποντας τη Σάρα μπροστά τους, έμειναν άναυδοι. Στάθηκαν όλοι και την κύτταζαν σάν χαρά. Μανάχα ο Δεβή πήγε κοντά της και, τη ρώτησε μ' άγρια φωνή:

— Τί θέλεις έδώ, δυστημένη;

— Νά σάς πετάσω κατά πρόσωπο την περιφρόνηση μου γι' αυτές τις άτιμιές σας, άποκηρύχτη ή Σάρα με σταθερή και άτάραχη φωνή. 'Ηρθα να σάς πω πως του κόσμου περιμένετε το θύμα σας, γιατί ο χριστιανός που καρτερείτε δεν θά ρθί. Τόν είδα πούρα έγώ... ναι, έγώ!...

— Σάρα! φώναξε ο 'Εβραϊός κατακλινόμενος απ' το θυμό του. Σάρα, δεν έξ άληθινα! Δεν μπορεί να πηδύσες έσύ τις μυστικές μας τελέτες. Κι' άν τ' άναιες άληθινά αυτό, δεν είσαι κόρη δική μου...

— Όχι, δεν είμαι πιά! Βοήθα άλλον πατέρα, έναν πατέρα που άγαπάει τά παιδιά του, έναν πατέρα που τόν έκαρφώσατε σεις στο σταυρό του μαρτυρίου και που πέθανε για να μας σώσει. 'Όχι, δεν είμαι πιά κόρη σου. Είμαι χριστιανή!

Ακούγοντας ο Δεβή αυτά τά λόγια, που ή κόρη του τά έλεγε με θάρρος και με πίστη, ρίχτηκε τρελλός από τη λίσσα επάνω της, την έρριξε κατά γής, την άρπαξε από τά μαλλιά και την έφερε στη βάση του σταυρού που φανότανε

σάν ν' άνοιγε τά όρίζοντα ξύλα του να τη δεχτή. Τότε, γυρίζοντας στους άλλους που σπεκόντουσαν όλόγυρά του, τους έφώναξε:

— Πάρτε την, σάς την παραδίνω! Κάμετε ό,τι της άξίζει αυτής της σκύλας, που πούλησε την τιμή της, την πίστη της και τούς αδελφούς της!...

***

Την άλλη μέρα ή καμψάνες σήμαιναν και γέμιζαν με τούς βαρειούς τών ήχους τόν άέρα.

Οι κάτοικοι του Τολέδου έρχονταν με το πιστόλι τους στο σημάδι επάνω στα άχρηνία όμοιώματα του προδότη 'Ιούδα, τα σημάδια στίς πλατείες, ενώ ο Δανιήλ άνοιγε, άπας πάντα, το μαγαζί του και χωρετούσε με το αλώνιο χαμόγελό του τούς διαβάτες.

Η γριλλές όμως του παραθυριού της Σάρας έμεναν κλειστές και κανένας πιά δεν είδε πίσω τους τά μαύρα μάτια της ώρας 'Εβραϊστούλας...

Έσπερ' από κόμπασα χρόνια, λένε πως ένας βοσκός του Τολέδου βρήκε και πήγε στον άρχιερέα τών χριστιανών ένα λουλούδι, άγνωστο ως τότε, επάνω στο όποιο ήταν άπεικονισμένα τά σύμμεγα που σταύρωσαν το Χριστό.

Το παρόξενό αυτό λουλούδι είχε φυτρώσει μέσα στους έρεθισμένους τοίχους ενός έρημώκελκρου και

ΣΙΛΟΥΕΤΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΑΛΟΝΙΑ

I K.

Κοιμητότη σιλουέττα τών 'Αθηναίων σαλονιών, την οποία διακρίνουμε περισσότερο απ' ό,τι χρειάζεται χιούμορ, διότι ή άφύπια τού άνωτέρω ήλικού γίνεται άφορη ή έοδείται άπειρώδης ή ήλωση και πού πάντων σε μιλώρες και φάρσες. Διακρίνουν τα λέντο σε όλοους καρατερίστας που άνέλαβε και απέδωσε με θριαμβευτική έπιτυχία σε παραστάσεις ύπερ φιλανθρωπικού σκοπού, θυσιάζοντας με άξιοθάρμαστον άλτρονισμόν την χαρακτηριστική κομνηνιά της, την νεότητά της και την ευμορφία της, ώστε να έμφανίστα σε ρόλους ήλικιωμένης γυναικός...

H MONTAIN

ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

— Αί δεξιότητες έξασκούντο ή μία να διαδέχεται την άλλη. — Απ' τις ώραιότερες, ή δοθείσα προηδής δεξίωση εις το μέγεθος της Τσεχοσλοβακίας.

— Μεγαλαρπείς αιδώσαν με έπιλώσαν καλαισθητόν και βαλάντων φόντο, που άνεδείκνυε περισσότερο τόν άνθροπό διάκωμο από γαρόφαλλο.

— Ο Πρεσβυτής της Τσεχοσλοβακίας κ. Μπαρτσεκ έδέχτο τούς κεκλημένους φιλοφρονέστας, βοηθούμενος από τόν κ. και την κ. Βίσκε, ήτις είχε την ώρα ήμνησται να έγκαίνιση την 'Ελληνική έτοιμασία σε έπιτυχή έκτέλεση και συνδυασμό, κόκκω και μαύρω.

— Έκ τού Διπλωματικού Σώματος παρενέβησαν Πρεσβυταί 'Αγγλίας και ή κ. Ράμψαμ, Γαλλίας και ή κ. Κλεμάν Σιμόν, Γιουγκοσλαβίας και ή κ. Χριστίνα, Τσεχίας και ή κ. 'Ενς Βέη, της Βουλγαρίας και ή κ. Νέκωφ, οι Πρεσβυταί Ούγγρας, 'Ισπανίας, Αυστρίας, Πολωνίας, Αιγύπτου, 'Ιταλίας και 'Ολλανδίας, ο 'Επιτετραμμένος της 'Αμερικής, ο κ. και ή κ. Χέντερον, ο κ. και ή κ. Ρόμπερ, ο Κόμης 'Αντλεμαν, ο Ναυτικός 'Αξιόκλεις και ή κ. Κορλινό, ο κ. και ή κ. Μαστόν, ο κ. και ή κ. Ρεφίρ Μπέη, ο κ. και ή κ. Μπένιουφ, ο Πρέβετος και ή κ. Τέρεν, ο κ. και ή κ. 'Ενέφορν, ο Πρέβετος και ή κ. Βάλτερ, ο Στρατιωτικός 'Αξιόκλεις και ή κ. Τρόνφι, οι Γραμματείς Πρεσβυτών κ. κ. Γκερό, Μπερνάντ, Κάιλ, Δημητρίεσ, Πέτροβιτς, Ναγκίμ, 'Ελαράμ.

— Στο ώραιότατο χώλλ νεολαία χορεύει με πολύ κέφι, απ' τούς ήχους ήλεκτρικού γραμμοφώνου.

— Έξαιρετική εμφάνισις, λόγω ώραιότητας και κομνηνότητας ή κ. Γ. Δροσσοπούλου.

— Όραιες εμφάνισεις ή κ. Μ. Μεταξά, ή κ. Ζαλονώστα, ή κ. Κιτοση και ή κ. Παπαποτάτου.

— Δασκομητικές ή κ. Μαντζίνη, ή κ. Μπαλάνου.

— Έλεγκνάντες τουαλέτες ή κ. Ρόσις μπλέ και άσπρα και ή κ. Τζιν μπλέ-φράνς.

— Παρενέβησαν επίσης ο 'Αρχηγός του 'Επιτελείου και ή κ. Μανέττα, ο 'Αρχηγός της 'Αγγλικής 'Αποστολής και ή κ. Χόλμπερτ, ο 'Αρχηγός της Γαλλικής 'Αποστολής και ή κ. Γκωμπάρ, ο κ. και ή κ. Μαυροδμή, ο κ. και ή κ. Βαζέλα, ο Ναύαρχος και ή κ. Λορεντίν, ή Προγκηπασα Ντεμίντωρ, ο κ. και ή κ. Καναζόρη Ροζοφ, ο κ. Γρίβας, ή κ. Σπυρίδη, ή κ. Τσαμαδού, ο Στρατηγός και ή κ. Μαζιμάκη, ο κ. και ή κ. Βούρου, ή κ. Μαντσαβίνου, ο κ.

Όταν έσκαπαν εκεί βρήκαν το σελεκτό μιάς γυναικας και μαζί της έμεινε το σφύρι, τά καρδιά, το καλάμι κι' όλα τά σύμμεγα της στανούσεως, άπας φανόντουσαν και στο λουλούδι.

Ποτέ δεν μπόρεσαν να μάθουν τίνος ήσαν αυτά τά κόκκαλα και τί φράζαν με σεβασμό για πολλά χρόνια μέσα σ' ένα μεγάλο μοστίχι. 'Όσο για το λουλούδι, βρίσκεται ακόμα στα περίχωρα του Τολέδου και εινε γνωστό με το όνομα 'ΕΤ ΑΠΕΘΗ Τ Ο Ο Χ Ε Τ Ο Ο.

GUSTAVE BECQUER

και ή κ. Αιδιεράτου, ο κ. και ή κ. Σ. Λοβέρδου, ο Στρατηγός και ή κ. Τασούλη, ή κ. Ρωσσήνη, ο κ. φόν Κάρντωφ, ο κ. Γ. Δροσσοπούλος, ο στρατηγός και ή κ. Φραντζή, ο κ. και ή κ. 'Η. 'Ηλιάσκου, ο κ. και ή κ. Μάρτερεφ, ο κ. και ή κ. Π. Καρανίου, ο στρατηγός και ή κ. Τζουκότη, ο κ. και ή κ. Μπένη, ή κ. Ν. Μακιά, ο κ. 'Ανδρέαδης, ο κ. Γ. Κεσσάς, ο Μαρκήσιος και ή κ. Μαρκητία Τρόνφι, ο κ. και ή κ. Γ. Μακιά, ο κ. Ν. Κιτοσης, ο κ. Αλιανός, ο κ. και ή κ. Μπότσση, ο κ. και ή κ. Παλλίδα.

— Αί δεξ 'Αένα Μιχαλακοπούλου, Δώρα Βουρλούνη, 'Αγλατα Μαρή, Τρόνφι, Πινότση, Κιτσέα, 'Αλεξ. Μακιά, Θ. Φραντζή και Λαγουδάκη.

— Επίσης παρενέβησαν οι κ. κ. Μαντζίνης, Σούρας, Λάμπρος, Πικαρητοπούλου, Βεννίρης, Τσικαλώτης, Μπαλάνος, Παπαδάκης, 'Αξελός.

Δεξιότητες την παρελθούσαν Τετάρτην παρά τω κ. και τη κ. Χατζηκωνσταντίνου.

— Κερμαί και ώραια εμφάνισεις, μεταξύ τών άπαιών ώραιότερα ή κ. Κ. Μάτσα και ή Νίτα Μελά.

— Πολλά τραπέζια μπρίτζ.

— Έκτάκτως εύχρηστη δεξίωση την παρελθούσαν Τρίτην παρά τω κ. και τη κ. 'Αρ. Λαδοπούλου.

— Άρκεταί εκ τών παρευρισκόμενων ήσαν τόσον άρμονικά ντυμένες, ώστε αποτελούσαν όνειρώδη έμφυγον διάκωμο.

— Η οικοδόσπουνα έφερε ζωζέττα σε χρώμα ρός γερανιού, συνδυασμένο με δαντέλλα όμοσχρομ, ή κ. Δ. Λοβέρδου, άπας συνήθως, σύνολον μαύρο 'εκόλ-σάμπρ, χαρακτηριστικής κομνηνότητας, ή κ. Νάδια Κυριακού χαριτωμένη τουαλέττα σε χρώμα γροϊζάι, ή κ. Μπένη τουαλέττα μπλέ συμπληρωμένη με 'εκάτω, ή κ. Μπακοπούλου μαύρο και πρόσανο σύνολον, ή κ. Χριστίνα Αιταράκου έμπριμ σάξ τουαλέττα.

— Επίσης παρενέβησαν κ. και κ. Στ. Φωτιάδη, κ. και κ. Βούλαρη, κ. και κ. 'Αγγροπούλου, ή κ. Ψακλή, ή κ. 'Αγαρόφου, κ. και κ. Γεωργοπούλου, ή κ. Αιταράκου, ο κ. Κομπούλης, ο κ. Μαλαμίδης.

— Η κ. Δ. Μαλαμίδη εμφάνισις σπανίας 'εντιστεξίως.

— Επίσης παρίστατο κ. και κ. Γ. Κωριακού, ο κ. Θεοδωρίδης, κ. και κ. Κ. Μεταξά.

— Η κ. Μετ. Μεταξά έκτάκτως νόστιμη με βαθύχρωμη τουαλέττα και κόκκινο άμερικανικό εμπίναξ.

— Έσπερος με όληγάρθυον άπλον κεκλημένον παρά τω κ. και τη κ. Α. Σκουζέ.

— Αιδερία εμφάνισις ή κ. Μαλαμίδη με έμπριμ μονσελίνα άσπριμένη.

— 'Εκτε εμφάνισις ή κ. Π. Καλλιγιά, το γένος 'Αντ. Μπενίση, με ζωζέττα άσπρη με 'εκούνη τεχνική και άσπρησθη.

— Χορευτική μαστίγια την παρελθούσαν Πέμπτην παρά τω κ. και τη κ. 'Αλ. Σκαλαβή.

— Συναρπαστικές κομνηνότητας εμφάνισις ή κ. Αίλιαν Ντεμιντλά παρεμπεμμεύσα έκ Καίρου, με διαμάνσο μπλέ-φράνς σύνολον μοντέλλο Βιοατέ.

Χορός με πολύ κέφι, στο θαμνάσο και μεγαλοπρεπές χώλλ. Παράστατο ή κομνηνότητα νεολαία, μεταξύ τών όποιων μερικες έδιδαν έντύπως έμφυγον λαμινωδών. Μία Ζαφειροπούλου με διαμάνσο τουαλέττα μπλέ-όπαλ, η κ. 'Αένα Φορέστη άσπρη χαριτωμένη γυρο καπέλλο μπλέ-όπαλ, ή κ. 'Αένα Φορέστη άσπρη χαριτωμένη φόρεμα μαντί μπλέ-όπαλ και καπέλλο πλατύγρο όμοσχρομ, ή κ. Αίλη Δημητριάδη με τουαλέττα κόκκινη λίσας, μαντί και μπλε άσπρη, ή κ. Λουσι Ντεμιντλά τουαλέττα ροζάτο και υπερέ όμοσχρομ.

H MONTAIN

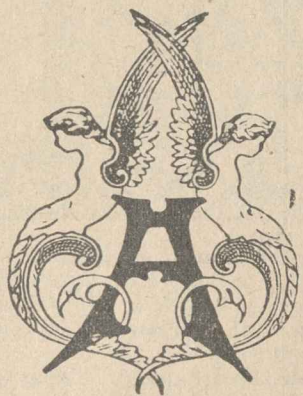
Η ΕΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Η εικόν του σημερινού εξοφυλλού μας είχε έργο του νέου καλλιτέχνη κ. Γεο. Γρηγόρη.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)
ΜΕΣΩΣ ὁ καθηγητὴς ἔφερε τὸ χέρι του στὸ πρόσωπό του. Ἦταν καταμυωμένος!...

— Φοίχη!... μουρμούρισε.

Καὶ ξανάτε σὲ λίγο:

— Ἐπουράνιε Θεέ, σ' εὐχαριστῶ! Τὸ ἀπαίσιο νυκτοπούλι ἀποπειράθηκε νὰ μὲ τυφλώσῃ! Γι' αὐτὸ λοιπὸν στριφογυρίζω κοντά μου, γι' αὐτὸ μὲ παρακολουθεῖ τόσες νύχτες τώρα... Καταλαβαίνω... ναι, καταλαβαίνω διὰ τοῦ διαβόλου τὸ στέλνει... Ἐχουν δίκιο οἱ φίλοι μου νὰ μοῦ τηλεγραφίσουν... Ἀς φτάσω κοντά τους καὶ τότε δια θὰ τελειώσουν κατ' εὐχὴν...

Συγχρόνως ὅμως μιά θλιβερὴ σκέψη πέρασε ἀπ' τὸ μυαλό του, ποὺ τὸν γέμισε ἀγωνία: Ζοῦσαν ἀγαπᾶ οἱ φίλοι του; Ἐχουν κατορθώσει νὰ προφυλαχτοῦν ἀπὸ τοὺς κινδύνους ποὺ τοὺς τριγύριζαν στὰ καταρρομένα αὐτὰ μέρη;

Θὰ τοὺς εὕρισκε ζωντανούς στὴν Ἑβραϊκὴ Κατάρτα; ἢ θάβρισκε μόνο τὰ κουφάρια τους σπαρμένα ἀπὸ τ' ἀγρίαινα;
Ἦ, δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ἐπιτρέψῃ ὁ Παντοδύναμος Θεὸς ἓνα τέτοιο ἐγκλήματα, μὴ τέτοια ἀδικία!...

Ἦ σκεψαίς αὐτὲς καὶ τὸ ξαφνικὸ περιστατικὸ ποὺ τοῦ εἶχε συμβεῖ, ἔκταναν τὸν Βάν Ἐλσιγγ νὰ κατέβῃ ἀπ' τὸ δέντρο, πρὶν ἀκόμα ξυμερῶσαι. Ἦταν νευρικός καὶ ἀνήσυχος πειὰ.

Ἐπρεπε νὰ συναντήσῃ τὸ ταχύτερον τοὺς φίλους του. Θὰ περπατοῦσε ὅλη μέρα, χωρὶς νὰ σταθῇ στιγμή, θὰ τοὺς ἀναζητοῦσε καὶ σφύμενος ἔτσι στὴ γῆ μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ πόδια...

Μὰ ἀλλοίμονα!... Πέρασε καὶ ἡ μέρα αὕτη, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ τίποτε.

Ὁ ἥλιος εἶχε πειὰ βασιλέψει.

Σκοτεινιάζε...

Τὸ μέρος, σὺν ὅποιον εἶχε σταθεῖ ὁ καθηγητὴς κατὰ σκοπὸν, ἦταν βραχώδες. Σύρριζε σ' ἓνα μεγάλον βράχο ὡς τὸ ἀνοιγμὰ μιάς σπηλίδας.

Ὁ Βάν Ἐλσιγγ τρύπωνε μέσα καὶ τὴν ἐξέτασε μὲ προσοχή. Φοβόταν μήπως ἦταν καταφύγιον ἀγριῶν. Μὰ δὲν παρατήρησε εὐτυχῶς τίποτε τὸ ὑποπτό καὶ ἀποφάσιζε νὰ διανυκτερεύῃ μέσα σ' αὐτὴν, φράζοντας τὸ ἀνοιγμὰ τῆς μὲ κλαδιὰ δέντρων.

Ἐλγε ἀρχίσει μάλιστα νὰ κόβῃ κλαδιὰ θάμνων, δταν ἄκουσε ἀρκετὰ μακριὰ, γανγίσματα σκύλων.

Ἦ καρδιά του χτύπησε δυνατά.

Ἀφουγκράστηκε μὲ προσοχή καὶ ἓνας στεναγμὸς ἀνακουφιστικῶς ἔβγαλε ἀπὸ τὸ στήθος του.

Ναι, δὲν ἔκανε λάθος. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ κανενὸς ἀγριώτου. Τὰ γανγίσματα ποὺ ἄκουγε, ἦσαν γανγίσματα σκύλου. Ἀρχισε τότε νὰ σφυρίζῃ δυνατὰ καὶ νὰ φωνάζῃ, καλῶντας τὸ σκυλὶ κοντά του.

Θὰ ἦταν ὁ σκύλος κανενὸς κτηνοῦ, ὅπως ἔλαβε, κανενὸς ποιμένος ἴσως...

Τὰ γανγίσματα ἀκούστηκαν σὲ λίγο πάλι σιμά. Πλησίασαν διαρκῶς πρὸς τὸ μέρος ποὺ βρισκόταν.

Ὁ καθηγητὴς ἐξακολούθησε νὰ σφυρίζῃ. Κι' ἔξαφνα εἶδε νὰ ξεπροβάλλῃ μπροστά του ἓνας μεγαλόσωμος σκύλος, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν εἶδε, στάθηκε καὶ ἄρχισε νὰ κουνᾷ τὴν οὐρά του.

Ὁ καθηγητὴς περιμένε νὰ ἰδῇ νὰ ξεπροβάλλῃ κανέναν κτηνὸν, κανέναν χοιρίδιον τῶν μερῶν αὐτῶν, μὰ δὲν φαινόταν κανεὶς.

Τὸ σκυλὶ ἦταν αὐτὸς τότε;

Ἀπὸ ποῦ ρχότανε καὶ γιατί ἔτρεξε νὰ τὸν συναντήσῃ;

Μὴν ἔξερντας τί νὰ κἀν, ὅσοι ἀπ' τὴς περιπέτειες καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ πέρασε, κύτταξε τὸ σκυλὶ μὲ δισταγμὸ, μὲ ὑποψία...

Ἐκεῖνο, ἀντιθέτως, πλησίασε σιγά-σιγά κοντά του καὶ κάθησε μπρὸς τὰ πόδια του.

Ὁ Βάν Ἐλσιγγ ἠσούχασε.

Τὸ σκυλὶ φαινόταν ἡμερό. Μποροῦσε νὰ τοῦ ἔχῃ ἐμπιστοσύνη. Ἦταν γι' αὐτὸν ἓνας καλὸς σύντροφος πρὸς τὸ παρόν. Ἀργότερα θὰ ἐληροφρορεῖτο ἴσως ἀπὸ ποῦ εἶχε ξεκινήσει καὶ πὼς εἶχε περιπλανηθεῖ ὡς τὸ μέρος ποὺ βρισκόταν. Δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ φανταστῇ πὼς τὸ σκυλὶ αὐτὸ ἦταν ὁ ἀρραβωνισμένος Πιστός, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε μυριστεῖ μὲ τὸ μοναδικὸ ἐνστικτὸ του καὶ εἶχε τρέξει κοντά του γιὰ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ κοντά μας.

Ἐλγε νυχτώσει πειὰ.

Βαθὺ σκοτάδι ἀπλωνότανε ὁλόγυρα. Οἱ λύκοι καὶ τὰ τσακάλια εἶχαν ἀρχίσει τὴ νυκτερινή τους συναυλία, σκούζοντας ἀταίρια.

Ὁ Βάν Ἐλσιγγ ἐξέτασε τὸ δόλο του καὶ μίσησε τὴν σπηλιά.

Ὁ Πιστὸς τὸν ἀκολούθησε καὶ πλάγισε στὰ πόδια του.

Ἀπόλυτη ἡσυχία ἐπικρατοῦσε γύρω...

Βέβαιος πὼς ὁ σκύλος θὰ τὸν ξεπνοῦσε, ἀν παρουσιαζόταν ὁ ἐλάχιστος κίνδυνος, ὁ καθηγητὴς κομψήθηκε τὴ νύχτα αὕτη βαθεῖα καὶ ἀναπνευστικὰ.

Δὲν ἔβλεπε παρά τὸ πρωί. Μόλις ἀνοιξε τὰ μάτια του καὶ εἶδε ἔξω τὸν ἥλιο ποὺ εἶχε ἀνατείλει πειὰ, παραξενεύτηκε.

Ὡστε ἡ νύχτα εἶχε περάσει ἡσυχά.

Ὁ Πιστὸς λιαζότανε τὴ στιγμή αὕτη ἔξω ἀπ' τὴ σπηλιά.

Ὁ Βάν Ἐλσιγγ τὸν πλησίασε καὶ τὸν χάρεινε. Κάτι τοῦ ἔλεγε μέσα του πειὰ πὼς τὸ σκυλὶ αὐτὸ θὰ τὸν ὁδηγοῦσε στὸ τέμα τοῦ ταξιδιοῦ του, στὴ σωτηρία.

Καὶ πραγματικὰ ἔτσι ἔγινε.

Μόλις ὁ καθηγητὴς ἐτοιμάστηκε νὰ ξεκινήσῃ, ὁ Πιστὸς τὸν τράβηξε ἀπ' τὸ πανταλόνι καὶ τὸν σταμάτησε.

Ὁ Βάν Ἐλσιγγ δὲν κατάλαβε στὴν ἀρχὴ τί ἐσημαίνει αὐτὸ καὶ θέλησε νὰ συνεχίσῃ τὸν δρόμο του πρὸς τὰ δεξιὰ. Μὰ ὁ Πιστὸς δὲν τὸν ἀκολούθησε ἔτσι. Εἶχε ἀπομείνει στὴ θέσι του γανγίζοντας παρὰ ἔξω, μὲ τὸ κεφάλι γυρισμένον πρὸς τ' ἀριστερά.

Ὁ καθηγητὴς ἄλλαξε τότε κατεύθυνσι, περιέργως νὰ δῇ τί θὰ κάμῃ τὸ σκυλὶ.

Ὁ Πιστὸς δὲν δίστασε πειὰ καθόλου. Ἀφῆσε ἓνα χαρούμενον γέγρυμα καὶ τράβηξε μπροστά.

Ὁ Βάν Ἐλσιγγ εἶχε μαντέψει πειὰ τί συνέβαινε. Κι' ἀκολούθησε τὸ σκυλὶ, βέβαιος πὼς θὰ τὸν ὁδηγοῦσε κοντά σ' ἀνθρώπους, σὲ καμὴ ἀγροικία ἴσως.

Δὲν φανταζότανε ποτὲ, ὅτι τὸ σκυλὶ αὐτὸ ἦταν δικό μας καὶ θὰ τὸν ἔφερνε στὴν Ἑβραϊκὴ Κατάρτα. Γι' αὐτὸ ἔμεινε κατάπληκτος δταν μετὰ πορείαν ὁρῶν ὁλοκλήρων εἶδε νὰ ξεπροβάλλῃ ἐγὼ μπροστά του, εἰδοποιμένους ἀπ' τὰ γανγίσματα τοῦ Πιστοῦ.

(Ἀπ' τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Μίνας Ἀρκερ).

Ἦ καρδιά μου εἶνε γεμάτη γαλήνη καὶ ἐλπίδες. Ναι, τώρα ἐλπίζω. Δὲν θ' ἀρῇσουμε τὰ καλά μας στὰ καταρρομένα αὐτὰ μέρη, θὰ ξαναδῶ τὸ ἀγαπημένο μου σπίτι στὸ Λονδίνο, τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους μας.

Τὸ πόδι τοῦ καθηγητοῦ Βάν Ἐλσιγγ πηγαίνει καλύτερα. Μπορεῖ πειὰ νὰ κἀν περιπάτους γύρω ἀπὸ τὴν Ἑβραϊκὴν, χωρὶς νὰ πονῇ καθόλου, ἐνὸς ὅσο νὰ φτάσῃ κοντά μας ὑπόφερε πολὺ, σερνόταν σχεδὸν στὴ γῆ, δὲν περπατοῦσε...

Τοῦ ἀφηγηθήκαμε ὅλες μας τὴς περιπέτειες τὴν ἐπομένη τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ του, καταλεπτῶς.

Τὶς ἄκουγε προσεκτικὰ, βυθισμένος σὲ σκέψεις, χωρὶς νὰ μιλήσῃ, χωρὶς νὰ μᾶς διακόπτῃ.

Ὅταν τοῦ κάναμε λόγο γιὰ τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ Βλαδιμήρου Χάιντεβιτς, ζήτησε νὰ τὸ διαβάσῃ ἀμέσως. Τοῦ τὸ δώσαμε καὶ ἔμεινε ὅλη τὴ νύχτα σχεδὸν ξάγρυπνος, βυθισμένος στὴ μελέτη.

Τὸ πρωὶ ποὺ ξυπνήσαμε, τὸν βρήκαμε σπασμένον κιάλας. Δὲν εἶχε κλείσει μάτι καὶ φαινόταν ἐξαιρετικὰ νευρικός. Ἐκοβε βόλτες ἔξω ἀπ' τὸ περίπτερο, μουρμουρίζοντας ἀκατάληπτα λόγια.

Ὅταν τὸν ἐκάλεσα νὰ πάρουμε τὸ ταί, κάθησε στὸ τραπέζι ἀμήλητος. Καὶ μόνον δταν τὰ κορίτσια βγήκαν νὰ περπατήσουν στὸν κήπο καὶ ἔμειναν μόνοι μας, σήκωσε τὸ κεφάλι του, κάρφωσε τὰ μάτια του πάνω στὸν Ἰωνάθαν καὶ τοῦ εἶπε:

— Πρέπει νὰ μιλήσουμε, ἀγαπητέ μου φίλε.

— Αὕτη εἶνε καὶ ἡ δική μου ἐπαθμία, καθηγητά μου, ἀποκρίθηκε ὁ Ἰωνάθαν. Εἰμαστε μόνοι. Κανεὶς δὲν θὰ μᾶς ἐνοχλήσῃ. Σᾶς ἀκούω...

Μὰ ὁ Βάν Ἐλσιγγ δίσταζε. Γύρισε τὰ μάτια του σὲ μένα καὶ ἐξανακίνησε τὸν Ἰωνάθαν. Ὁ Ἰωνάθαν κατάλαβε.

— Καθηγητά μου, εἶπε, ἡ Μίνα τὰ ξέρει ὅλα. Εἶνε θαρραλέα καὶ ψύχραιμη, ὥστε δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ διστάζουμε πειὰ γι' αὐτή. Μὴν ξεχνᾶτε ἔξ ὅλων τὸν ὁδὸ τῆς, δταν ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια εἶχαμε νὰ κἀνουμε μὲ τὸν τρομερὸ Δακρύουλα. Ἦ Μίνα φρόνιμη καὶ τότε σὰν ἀνδρὸς. Ἀς τὴν ὑπολογίσουμε ὡς ἓναν τρίτον γενναῖον σύντροφόν μας καὶ ἂς μιλήσουμε ἐλευθέρως...

Ὁ καθηγητὴς ἀπλόωσε καὶ μοῦφισε τὸ χέρι.

— Κυρία Μίνα, μοῦ εἶπε, μὴ μὲ παρεξηγήσετε. Ξέρω τί ἀξίζει σὲς περιστάσεις αὐτές. Ἀν δίστασα προηγουμένως, τὸ ἔκανα ὅχι ἀπὸ ἑλλειψὶ ἐμπιστοσύνης, σὲ σᾶς, κάθ' ἄλλο, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἡδονὴ νὰ σᾶς κρατήσω μακριὰ ἀπ' τοὺς τρώμους καὶ τὴς ἀνησυχίας τῆς ἱστορίας αὐτῆς.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΡ. MARTINI

Ο ΒΑΡΡΑΒΑΣ

καὶ τοῦ εἶπε:

— Βαρραβά, ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς θ' ἀκολουθήσῃς τὸν ἴδιον δρόμο ποὺ θὰ πάρω καὶ ἐγὼ, ὡς δτου νὰ φτάσω σπὸν Πατέρα μου!...

***

Πέρασαν μερικὲς ἡμέρες... Ὁ Βαρραβάς, ὅσο καὶ ἂν προσπαθοῦσε νὰ κριβέται καὶ ν' ἀποφεύγῃ τὰ κατωκαμένα μέρη γιὰ νὰ μὴ τὸν συλλάβουν, ἐννοιοθε μὰ ἀνεξήγητη δύναμις νὰ τὸν σπρωγνῇ στὸν ἴδιον δρόμο ποὺ εἶχε ἀκολουθήσει καὶ ὁ ὁραῖος Ναζωραῖος μὲ τοὺς μαθητὰς του.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ἓνα πολὺ παρὰ ἔξω δναιρο τῶραξε τὸν ἴππον του. Εἶδε πὼς εἶχε σκοτώσει τὸν Ραββὶ καὶ πὼς τὸν ἔθαψε κάτω ἀπὸ ἓνα σωρὸ μεγάλων πέτρων. Μετὰ τὸ ἔργον αὐτὸ ἀπομακρύνθηκε καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ ἓνα σιδερένιο, ἀπ' δτου ἐκπύταξε τρομαγμένος μὴπως τὸν παρακολουθοῦσε κανένας. Τότε ὅμως εἶχε κατάπληκτος σὲ μέρος ποὺ εἶχε θαμνὸν τὸ θῆμα του, δὲν ἀγγέλουσε ποὺ κρατοῦσαν ἓνα ὁλόχρονο στέμμα μὲ τὰ χέρια του...

Ἀπὸ τὸν τράμο του, ὁ Βαρραβάς ἔβλεπε ξαφνισμένους. — Κάποιο μεγάλο κακὸ θὰ συνέβη στὴν καρδιά τῆς καρδίας.

Ἐννοιοσε τότε μιά θλιβερὴ ἀγωνία νὰ πλημμυρῇ τὴν καρδιά του. Ἦ ψυχὴ του, ἀπὸ τὸ παρὰ ἔξω ἐκείνου δναιρο, εἶχε σπταρθεῖ. Ἀγαποῦσε πειὰ τὸν Ραββὶ καὶ δὲν ἤθελε νὰ πᾶν κανένα κακὸ.

Καὶ ἔκρινε, ἀδυνατοῦντας πειὰ γιὰ τὴν ἀσφάλειά του, γιὰ νὰ μᾶθῃ μὲ κάθε τρόπο τί εἶχε ἀπογίνει ὁ Ραββὶ.

Μὰ δὲν πρόφτασε νὰ προχωρήσῃ, δταν ἔξαφνα ἓνα στρατιωτικὸ ἀπόσπασμα τὸν περιέβαλε καὶ τὸν συνέλαβε.

Κι' ἔτσι, ὁ Βαρραβάς ἀκολούθησε τὸν μοιραῖον δρόμο, ποὺ τοῦ εἶχε προηγήσει Ἐκεῖνος, τὸ δρόμο τοῦ Παραδείσου.

***

Πάνω στὸν Γολγοθᾶ εἶνε σημεῖον τρεῖς ξύλινοι σταυροί. Στὸν μεσαῖον βρίσκεται κρεμασμένος ὁ Χριστὸς, ὁ μοναχόμοιρος τῆς Παρθένου. Δεξιὰ του καὶ ἀριστερὰ του εἶχαν κρεμασμένους τοὺς δύο ἱησῆς. Σὲ μιά στιγμή, ὁ ἓνας ἀπ' αὐτοὺς, γυμνιστὸς τὸ κεφάλι πρὸς τὸν Κίβρο, τοῦ λείε χλευαστικὰ:

— Ἄν πραγματικὰ εἶσαι Θεός, σῶσε μας ἀπὸ τὰ μαρτύριά μας! Τί θεὸς εἶσαι σύ, ἀφοῦ δὲν ἀπορεῖς νὰ σῶσῃς οὔτε τὸν ἑαυτὸ σου!...

Ὁ Χριστὸς, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, γύρισε λιπνισμένος τὸ πρόσωπό του πρὸς τὰ δεξιὰ. Τότε ἄκουσε τὸν ἄλλο σταυρωμένον κατὰ δόξαν ν' ἀπαντᾷ στὸν πρώτον:

— Εἶνε ἁμαρτία, σὺνταρε, νὰ βλαστημᾷς ἔτσι τὸ Γυῖο τοῦ Θεοῦ!...

Καὶ καθὼς ἔλεγε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ δευτερός ἱησῆς, μιά ἀγωνία πένθιμη ἐγκαταβύσκειτο στὸ πρόσωπό του καὶ δάκρυα πόνου ἀνέβησαν ἀπὸ τὰ μάτια του.

Ὁ ἱησῆς αὐτὸς ἦταν ὁ Βαρραβάς. Ὁ Χριστὸς τὸν ἀγαποῦσε ἀμέσως καὶ τοῦ εἶπε μὲ μετῴλη ἐγκαρτεῖται καὶ ἀνεξέκακτα γιὰ τὸν βλάπτει ἱησῆς:

— Ἀφῆσε τὸν νὰ λεί, ὅτι θέλει!...

Ὁ Βαρραβάς ἀνέκρινε τότε τὴν ὑπόθεσιν ποὺ τοῦ εἶχε δοθεῖ ὁ Χριστὸς στὸ ὄρος τοῦ Βεθθαγὲ καὶ τοῦ εἶπε ἐκτενικὰ:

— Μνησθῆτι μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου... Καὶ ὁ Μεγάλος Ἐπαρρωμένους, ποὺ εἶχε θαμνιστὸν τὸν ἀγνώστην πίστιν τοῦ Βαρραβά, τοῦ ἀπάντησε:

— Σὺν ἔξασφάλισα τὸν Παράδεισον!...

Καὶ γέροντας τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ στήθος του, πιστεύοντας τὴν ψυχὴν του στὸν Μεγάλον τοῦ Πατέρα...

Ὁ Δαιμονισμένος.

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΝΤΑΪΜΙΟΣ

ΦΟΥ περιπλανήθηκε στα στενά σοκάκια του Σουλ, σαν σονίλ πούχασε τον άφεντή του, ο Μίνα, τσακισμένος πειά από την κούραση, άποκοιμήθηκε τέλος στο κατώφλι της πόρτας ενός ξενοῦ καπνιστού σαπιού.

Έκεινες τις ημέρες το Σουλ, ή άμωση και μυστηριώδης πρωτεύουσα της Κορέας, ανεξάρτητος τότε, μά τώρα άπώλως έπαρχία της 'Ιαπωνίας μετά τον Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο, ήταν άνάστη.

Καθημερινώς γινόντουσαν αίματηρές μάχες μεταξύ των 'Ιαπωνικών στρατευμάτων και των Κορεανών έπα-

ναστατών, που δεν ήθελαν την 'Ιαπωνική κατοχή. Έτσι ή πόλι είχε μεταβληθεί σε έρεμία μαύρα άπ' τον καπνό των πυροβόλων και των έπισημάτων και οι δρόμοι της ήταν γεμάτοι πτώματα.

Ο άρχηγός των επαναστατών Μίνα, άπόγονος των νταίμιος (πριγκίπων) Φουκακούζα, τελευταίο βλαστάρι της θρυλικής αυτής οικογένειας, οικογενείας ήρώων και άνοιάντων διοικητών των στρατηγών της 'Ιαπωνίας, δεν είχε ξεχάσει την Κορεατική καταγωγή του.

Άνδρας πειά, στην άκμή της ηλικίας του, μόλις κηρύχτηκε ο πόλεμος κ' έννοιωσε τις προθέσεις των 'Ιαπωνών να υποδουλώσουν την πατρίδα του, άφηρε τιμές, πλούτη και άξιώματα, ποδοπάτησε και τη μοναδική, την άπειρη λατρεία του για το Άνθος του Τείου, την άγγελική αυτή κόρη που τόσο αγαπούσε, κ' έτρεξε στην Κορέα, έπ' κεφαλής των επαναστατών.

Μά αλλοίμονο!... Όσο γενναία κ' άν πολέμησαν οι ήρωες επαναστάτες, δεν μπόρεσαν να κάνουν τίποτε. Νικήθηκαν άπ' τους 'Ιάπωνες, συντρίφθηκαν, άποδεκατίστηκαν. Κ' όσοι έζησαν άπ' τις πολυήμερες κ' αίματηρές συμπλοκές, σκόρπισαν, για να σωθούν, στις πιο άπομερες έπαρχίες, άφίοντας μονάχο στην τύχη του πόν άρχηγό τους τον Μίνα, λείψανο άνίσχυρο και κουρελιασμένο ενός λησσοσμένου, μά ιερού άγώνος.

Ναι... Η Μοίρα ήταν μαυισμένη μαζί του. Όλα τα σχέδιά του είχαν άποτύχει. Τα όνειρά του για την έλευθερία και το μεγαλείο της πατρίδος του, σκορπούσαν σαν σύννεφα διωγμένα άπ' την καταιγίδα. Οι σύντροφοί του ήταν πειά σφαγμένοι, φυλακισμένοι ή δραπέτες. Είχε άπομεινει κατάντονος μέσα στο σφαγείο έκεινο, στην άποθήκη της ανθρώπινης αίματηρης θυσίας στο βωμό του πολέμου.

Πόσο συγνανόταν τώρα την έλευσή αυτή τρέλλα των ανθρώπων και τη λύσσα τους για το αίμα και για τη σφαγή! Τι άπογοήτευση, Τι κούραση. Τι άπειρη άπρία δοκίμαζε τώρα για τη σκληρότητα και την κτηνωδία της ανθρώπινης ψυχής!

Άχ! Άς μπορούσε να ξεανόρισε τη γλυκιά του μουσμή, την κοκκίστικη μικρούλα του, το λατρευτό του Άνθος Τείου, κόρη μονάχη και χαϊδεμένη του πανίσχυρου Γιαμάτα—Μά, ύπουργού των Στρατιωτικών και μυστικοσυμβούλου του Μισάδου, του μεγάλου Μούτσου—Χίτο, γιου του 'Ηλιου.

Άς μπορούσε, καθισμένος κάτω και κρατώντας στα χέρια του τα μικροσκοπικά ποδαράκια της, να ζούσε με τα χάρδια της, με τα φιλά της, άνάμεσα σ' άνθισμένα χρυσάνθεμα, που ή ανάλαφρη μυρωδιά τους και τα δόλωμα χρώματά τους θα γέμιζαν την ψυχή του με καινούργιες ελπίδες και θα φυσούσαν μέσα της καινούργια ζωή.

Άναστέναζε. Η άνοητος πληγής του λέρωναν την κουρελιασμένη και λασπωμένη στολή του με άφρονες κηλίδες άπό ζεστό αίμα... Έφερνε έπάνω του όλη τη φρίκη και την αγριότητα του πολέμου, αυτός, που ή ψυχή του διαρούσε τη στιγμή εκείνη να ξεανορθή πάλι στις όχθες της άλυσιμνης μικρής λίμνης, κοντά στην άγαπημένη

του, παντοτεινά, αιώνια κοντά της...

Άλλοίμονο!... Πέρασε άγύριστα ή παλιά εκείνη κ' άξέχαστη εποχή, που κρατούσε σφιχτά στην άγκυλιά του τη μικρούλα και γλυκιά μουσμή, την ώρα που ή Άνοιξη μύρωνε τη χλιαρή νύχτα και το μυστηριώδες κ' άπαλό φώς του φεγγαριού σκόρπιζε στις ψυχές των ανθρώπων τη γαλήνη και την άγάπη...

Καθισμένος σπανοπόδι, κατά τη συνήθεια των εύγενών Μανδρινών, και με το κεφάλι του γυρισμένο στο στήθος, έμοιαζε ζωντανό άγαλμα του Πόνου και της Μιζέρας. Βυθίστηκε στις θλιβερές του σκέψεις, άπαθής κ' άδιάφορος σ' ό,τι γινόταν γύρω του, άναισθητος και σ' αυτόν άκόμα τον μακρινό αντίλαλο της φωτιάς και της σφαγής, που εξακολουθούσε στις άπομερες συνοικίες του Σουλ.

Έξαφνα, ταραχτηκε σύγχωρος. Άπ' το κεφάλι του, το γεμάτο άπόφαση και λύσσα, έτοι καθώς άπότομα το άνασάρωσε, πέρασε μια σκέψη τραγική, που ή φρίκη της καθρεφτίστηκε στα σιστενά και σκληρά του μάτια.

Χαρακίρι!... Ναι!... Αυτό έτρεπε νάνια το τέλος του... Αυτός, ο νταίμιος, ο μόνος ζωντανός πριγκίπων Φουκακούζα, πούχε για οικόδομο του το 'Χρυσό Λοντάρι, που στην ψυχή του φώλιασαν ή άρετες και τα προτερήματα του λονταριού και της παλιάς άριστοκρατικής γενιάς του, έτρεπε να πεθάνει έτσι.

Μονάχα αυτός ο τρόπος του θανάτου άξιζε γ' αυτόν, προνόμιο μοναδικό των Μανδρινών, που δεν έπρεπε ποτέ να σκάσουν το κεφάλι στο άκονισμένο σπαθί των δημίων.

Χαρακίρι!... Διηλαδή ή αυτοκτονία. Το γεμάτο αίμα και φρίκη άνοιγμα της κοιλιάς, με το χύσιμο το άπότομο προς τα έξω των σπλάχνων, προνόμιο των άριστοκρατών αίματηρό, που μπορούν μ' αυτό να ξεπλένουν άτοιμίες ή οικογενειακές άτιμίες και έγκληματα.

Θά γλίτωνε έτσι τον άτιμωτικό του τουρκισμού θάνατο ός επαναστάτης. Άπό στιγμή σε στιγμή μπορούσε ή περιτομή να τον πιάσει και το έκτελεστικό άπόσπασμα ή, πιο χερότερο άκόμα, το σπαθί του δημίου, θάδινε το θάνατο σ' αυτόν, τον Μίνα, και την άτιμία στους άκληδιστους προγόνους του.

Άνακάθησε στο ύγρο χόμα. Σταθερά το δάχτυλό του ξεκούμπωσαν τη στολή και παραμέρισαν το μεταξωτό πουκάμισό του.

Η κίτρινη γυλιστερή κοιλιά του έμεινε γυμνή. Στο παράξενα φριχάμενο καθαρό μέτωπό του χαμιά ριπίδα δεν φρανόταν. Ήταν γαλήνη και περήφανο και μονάχα τα μάτια του βγάζαν φωτιά. Το στόμα του είχε παρμωφωθεί άπό μια σκληρή έρωσιμιά, που φανέρονε άπόφαση και κούραση άδάμιο.

Τράβηξε την παράξενη γακτωξέκη κάμα του, με λαβή άπό φίλνισ, την κράτησε με τις δύο του παλάμες και στήριξε τη σουβλερή κ' άκονισμένη αλμυρή της στο μέσον της κοιλιάς...

Μ' ένα άπότομο σκούνημα, έχωσε το λεπίδι ως τη λαβή και κοντοστάθηκε. Κρύος ιδρώς μουσκέψε το πρόσωπό του, μά όποτε ένα νεύρο δεν σάλεψε στο κορμί του.

Με μια νέα βίαιη και γρήγορη κίνηση προς τα δεξιά, άνοιξε βαθιά χαράκι στην κοιλιά του κ' ένα αλλάκι όδημητικό άπό άφθονο αίμα ράντισε το έδαφος γύρω του.

Πάλι κοντοστάθηκε. Τα μάτια του, πεταγμένα έξω άπ' την τρομάρα και τον πόνο, δεν σφάλησαν καθόλου. Τα βλέφαρά του έμειναν άκίνητα και μονάχα τα δόντια του τρίζαν άπαισία μέσα στο μωσαϊσμένο στόμα του.

Ένα τελευταίο κούνημα... Μια τελεινία, υπεράνθρωπη σφέν, προσάδεια άκόμα και το λεπίδι, κοφτερό κ' άδυσώπητο, έκανε τον στεγνό περίπατό του άπ' το δεξί μέρος ως το άκρο άκρο στερό της ασπαργμένης πειά κοιλιάς του...

Το αίμα έτρεχε ποτάμι... Ήταν φρετό, τρομακτικό, άπαισιο...

Το κατάχλωμο πρόσωπο του Μίνα, παρμωφωμένο τώρα άπ' τον άρετό

Ο διάσημος Γάλλος τραγικός Κορνήλιος.

ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Τα έθιμα της πτηνοτροφίας. Φυσικά κόκκινα αυγά. Τι γράφει ένα ειδικό Άγγλικό περιοδικό. Το Πασχαλινό ποτό των Λομβαρδών. Πάνω άπό τους τάφους. Το Πάσχα στη

Άγο άκόμα και δεν θά ύπαρχη άνάγκη να βάφονται τα αυγά μας για το Πάσχα κόκκινα.

Ένας πτηνοτρόφος της Βραζιλίας κατόρθωσε διά της έλδογής ν' άποκτήσει δονιδες, ή όποιες κάνουν μαύρα και σπυλνά αυγά.

Ένας Άγγλος έπιστήμων, γράφει σχετικώς το άγγλικό περιοδικό 'Εθνος', έφερε στο Λονδίνο τέτοιες δονιδες και έλπίει ότι διά της διασταυρώσεως αυτών, με ένα είδος δονιθών που κάνουν αυγά χρώματος κωνορό, θα πετύχουν αυγά... κόκκινα.

Τη μεταβολή του χρώματος του σποφλιού των αυγών την πετυχαίνουν οι πειραματιζόμενοι πτηνοτρόφοι, όχι μόνον διά της διασταυρώσεως των ειδών, αλλά και διά του είδους της τροφής που δίνουν τις κότες.

***

Στη Βόρεια 'Ιταλία, την ημέρα του Πάσχα, οι χωρικοί της Λομβαρδίας, μετά την Πασχαλινή λειτουργία, πίνουν, μόλις βγούν άπό την εκκλησία, ένα ποτό, το όποιο φτιάχνουν με σφάκι άπό... ντομάτα και σπινθηριμα κόκκινο.

Το ποτό αυτό το άφίνουν όλη τη νύχτα του Μ. Σαββάτου στο νεροτσάκι, καλ άσφαγισμένο, πάνω στους οικογενειακούς των τάφους.

Άφού δέ πούνε όλοι άπό αυτό, άφίνουν λίγο μέσα και το δειλινό της ίδιας ημέρας πηγαίνουν στο νεκροταφείο και το χύνουν σε τρεις όψεις πάνω στον τάφο των προγόνων τους, λέγοντας:

Άνιστή ο Χριστός
ό άληθινός Θεός,
ός τ' άκούσει ο κάθε πιστός
κάθε καλός χριστιανός,
είτε πεθαμένος είνε,
είτε ζωντανός.

Έπειτα σπάζουν το μπουκαλάκι που είχε το ύγρο και το θάβουν σε μια άκρούλα του τάφου.

***

Στα χωριά της Λιουμπλιάνας, στη Σερβία, όταν γίνεται ή Άνάσταση στην εκκλησία, οι γεωργοί όδηγούν εκεί τα βόδια τους, τ' άλογά τους, τα χαράρια τους. Ό παπάς έχει μέσα στην εκκλησία δέσμες πράσινο χορτάρι και όταν μαζεψτούν όλα τα ζώα του χωριού, δένει στο λαμό του καθενός άπό μια δέσμη.

Η δέσμη αυτής του χορτου είνε το όδο της εκκλησίας προς τα ζώα, γιατί έξέστειναν τον άναστηντα Χριστό όταν ήταν μικρός, μέσα στη φάτνη.

Τα δέματα αυτά του χλωρού χορτου, τα τρώνε τα ζώα όταν γυρουν στους σταύλους των, άφού τα ραντίσουν με άγιασμό.

γραιο πόνο, έμοιαζε σαν τις βουκαλισμένες φάτσες των νεκρών Ενέζων, που βλέπαμε τόσο συχνά στα παράξενα βάστα τους...

Έλανε πειά ο Μίνα, ο νταίμιος Φουκακούζα, να ζή... Τα κέρνιο δάχτυλά του χαλάσαν πειά το σπείσμα τους στη λαβή του στυλέτου, κ' άπόμεινε μονάχο το εύγενικό όπλο, μηγμένο άκόμα στην κατάσταση και βαθεία κατακόκκινη αλμύρα...

Τα φρενά μάτια του νέου σφάλησαν για πάντα. Και το στόμα του έναπλησε την πρώτη έκφρασή του... Μια άποσπαστη γαλήνη άπλώθηκε στα παρμωφωμένα χαρακτηριστικά του, κ' ή ψυχή του πέταξε σε κόσμους πιο άγνους και πιο εύτυχμένους...

ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Σερβία. Το δώρο των ζώων που ζέσταναν το Χριστό όταν γεννήθηκε. Ένα Σερβικό άναστάσιμο τραγούδι. Η Πασχαλινή 'μπουζα' των Άλβανών, κτλ.

Το ποτό της Άναστάσεως στο Βελιγράδι της Σερβίας περιέχονται τα σπία χωριατοπούλες στολισμένες με λουλούδια ή Γύρτισες και τραγουδούν ένα παράξενο μελαγχολικό τραγούδι, χορεύοντας έναν πρωτότυπο χορό. Το τραγούδι αυτό είνε μια εύχη στη γη, να καρποφορήσει, να δώσει άφθονο σιτάρι και δημητριακά, να πλουτίσουν οι γεωργοί και να γεμίσουν τα κελάρια τους.

Φεύγοντας κατόπιν ή χωριατοπούλες, ρίχνουν σε κάθε σπιτιού τη σκάλα κ' άπό ένα πράσινο χλωρό κλαδί.

Το τραγούδι δέ που λένε είνε πάνω-κάτω το εξής:

Άνεστήθη ο Χριστός,
ό έπουράνιος Θεός,
κ' έδωχτηκε ή γη,
και τα βάθη ταραχτήκαν,
και οι τάφοι άνοιχτήκαν,
και μέσα άπό το χαλασμό
τη βουή και το κακό,
φύτρωσε νέα ζωή,
του Θεού ή προσταγή.
Έτσι νά σχιστή ή γη,
κάθε πέτρα ν' άνοιχτή,
και νέα ζωή νά βγή,
το σιτάρι, το κριθάρι,
όλα στου Θεού τη χάρι.
Νά καρπίσουν τα κλαριά,
όλα νάνια μια χαρά,
τά άμπέλια νά γεμίσουν,
οι χωριάτες νά πλουτίσουν,
και νά καλοπαντρευτούν,
οι λεβέντες νά χορεύουν,
με τις χούφτες νά ξεδεύουν
και οι γέροι με χαρά
να άπλώνουν την άριδα,
κ' κοντά εις τη γωνιά,
καφεκοῦτι και τομπιάδα,
κομπολόγι και τομπισούκι,
και ρακί κ' έφρημεριά,
κ' ή γερά νά πάη νά φέρη
το σπιτικό άπ' το βαγέτι.

***

Στην Άλβανία, οι Καθολικοί Άλβανοί, το ποτό του Πάσχα πίνουν 'μπουζα' (έθνικό άλβανικό ρόφημα), αντιζώνοντας προς την άνατολή του ήλιου.

Όποιος Άλβανός είνε στην Ξενιτιά, θεωρεί άπαράιτητο την ήμέρα αυτή το μπουζά, τον όποιο, άν δεν είνε δυνατόν να τον προμηθευθή έπιτοπίως, θα τον παραγγείλη έγκαιρως άπό την πατρίδα του.

Για τούτο οι όικοί μας τους κοροϊδεύουν και τους λένε:

Κ' ή γυναίκα έχει δυο φτερά,
μά άέτα δεν κάνει,
κ' ο Άλβανίτης με 'μπουζα'
Χριστός Άνάστη κάνει!...

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

ΤΑ ΔΠΡΟΠΤΑ

Όταν ο πρώην Κάιζερ της Γερμανίας έπιθεώρουσε από έναν καίριο στρατιωτικό σώμα, σταμάτησε μπρος σ' ένα φαντάρο και τον ρώτησε πως ονομάζεται.

Άντρέ! άπάντης έκεινος.
Ζέρεις, πρόσθετο ο αυτόκλητος, ότι έχει έναν περίφημο συνώνυμα, που πήρε ως τον Βόρειο Πόλο;

Δεν ξέρω τίποτε γ' αυτό, του αίτε ο άπλοικός φαντάρος. Το μόνο που γνωρίζω σχετικώς είνε ότι ο λοχαγός μας σήμερα το ποί, μόλις έμαθε ότι θα όρθε να μάς έπιθεωρήσει, μάς ειπε ότι θα προτιμούσε να βρισκετά στο... Βόρειο Πόλο!...

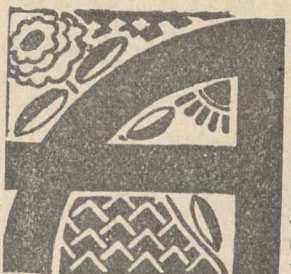

Η ΜΙΖΕΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Η ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ

"Αχρον ἄντων ταγκουνιάς, μιζέριας, πονηρίας, στριφιδινίας, σκληρότητας. Ἡ πατρική του κληρονομία. Ἡ ἀδικίες του εἰς βάρος τῶν δούλων του. Ὅπου τοὺς κόβει τὸ φωμί. Ἡ ἀπεργία τῆς πείνας. Στὸν Ἄρειο Πάγο. Ἀμήμητοι δι-
κολαβισμοὶ τοῦ μεγάλου ρήτορος. Τὸ μίζερο δῶρο του στὴν περίφημη Λαΐδα, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Π' τοὺς διασημοὺς ἀνδρας τῆς ἱστορίας, πολλοὶ ὑπῆρξαν τρομερὰ ταγκουνήδες, ὅ-
πως ὁ Μέγας Ναπολέον, ὁ Μέγας Πέ-
τρος, ὁ Φρειδερίκος ὁ Μέγας τῆς Πρω-
σίας, ὁ φίλος του Βολταίρος, ὁ καρδινάλ-
ιος Μαζαρίνος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονο-
μικῶν τοῦ Λουδοβίκου 14ου, Κολμπερ, ὁ
Σαῖξπηρ καὶ ἄπ' τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνας
ὁ Πλάτων καὶ ὁ Δημοσθένης.

Ὁ τελευταῖος πρὸ πάντων, ἦταν πραγ-
ματικῶς τίσις Σάβλων κα' ἡ ταγκουνιά
του εἶχε γίνῃ παροσμωδής, ὅχι μόνον
στὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ σ' ὅλην τὴν Ἑλ-
λάδα, στὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ στὴ Σικελία, Συχνά, στὴν ἀρχαϊότητα
δοκίμαζαν μιλῶσαν γὰρ κανένα φοβερὸ φιλάργυρο καὶ ἤθελαν νὰ δώ-
σουν τὸ μέτρο τῆς φιλαργυρίας του, ἔλεγαν:

— Αὐτὸς ξεπερνᾷ στὴν ταγκουνιά καὶ τὸν Ἀθηναῖο ῥήτορα
Δημοσθένη!

Κι' ὅμως, ὁ Δημοσθένης δὲν ἦταν φτωχός. Εἶχε κληρονομήσει
ἀπ' τὸν πατέρα του σεβαστὴ περιουσία, κτήματα διάφορα κα' ἕνα
μεγάλον ἐργαστήριον, σὶδ ὁποῖο κατασκευάζοντο περισκεφαλίδες καὶ
θώρακες γὰρ τοὺς πολεμιστάς, σπαθία, μαχαίρια κα' ἄλλα τέτοια
εἶδη.

Οἱ ἐπίτροποι ὅμως, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ὀρίσει ἀπ' τὸν πατέρα τοῦ
Δημοσθένη γὰρ νὰ διαχειριστοῦν τὴν περιουσία του μέχρι τῆς ἐνη-
λικώσεως τοῦ γιου τοῦ, ἀσώφιστα καὶ σπατάλησαν ἕνα μεγάλον
μέρος τῆς κληρονομίας του.

Ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν βρέθηκε φτωχός ὁ Δημοσθένης ὅταν ἐνη-
λικώθηκε. Ἐκτὸς τῆς πατρικῆς του περιουσίας, κέρδιζε μεγάλα
ποσά κα' ἀπ' τὴν ἐξάσκηση τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ῥήτορος κα' ἀπὸ
τὰ μαθήματα ῥητορικῆς, τὰ ὁποῖα ἔδινε στὴ σχολή του. Ἔτσι, μέσα
σὲ λίγα χρόνια, ἡ περιουσία του εἶχε γίνῃ μὴ ἀπ' τὴς μεγαλειό-
τες τῶν Ἀθηναίων.

Μολταταῖα ἦσαν τρομερὰ κομμάτια στὰ ἔξοδά του καὶ ζούσε
στερομένος πολλῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπελάμβαναν οἱ ἄλλοι
ἄνθρωποι, πολλὸν λιγώτερον πλούσιοι ἀπ' αὐτόν.

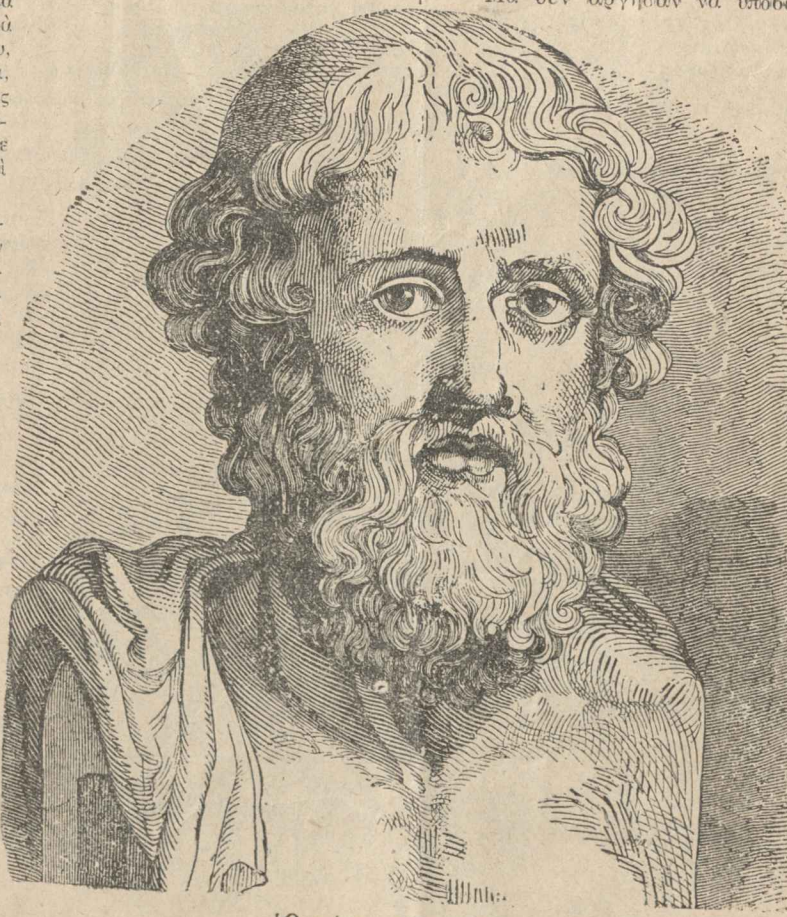
Δόγουν χάριν, εἶχε ὀρίσει γὰρ
τὸν ἑαυτὸ του καὶ γὰρ ὅλα τὰ
ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας του,
μὴ ἡμέρα μόνον τὴν εβδομάδα,
κατὰ τὴν ὁποία ἔτρωγαν κρέας
καὶ ἄλλα μὴ ἡμέρα γὰρ νὰ τρῶ-
νε κρέας. Τὴς ὑπόλοιπες πέντε
ἡμέρες ἔτρωγαν χορτακὰ καὶ
ἔροδος καρπούς.

Στὸ ἐργαστήριον ποὺ ὁ Δη-
μοσθένης κληρονόμησε ἀπ' τὸν
πατέρα του, ἐργαζότανον τρα-
κόσιοι δούλοι του. Τὸ τί τρα-
κόσιοι οἱ δυστυχισμένοι αὗτοι
ἄνθρωποι ἀπ' τὸν κύριόν τους,
εἶνε ἀπερίγραπτον.

Κάθε ἴσος τοὺς ἐλάττωνε
τὴν ἡμερησία μερίδα ψωμοῦ καὶ
φαγητοῦ, μετὰ τὴ δικαιολογία, ὅτι
τὴς ἡμέρας αὐτῆς ἡ ἐπιχείρησις
ἐπιμονότανε! Μὰ κα' ὅταν ἡ
δουλειὰ πηγαινε καλὰ, δὲν
τοὺς αἰξάνει τὴ μερίδα. Κι' ἔ-
τσι, μετὰ τὴς διαφόρες ἐλαττώ-
σεις, εἶχε καταλήξῃ νὰ τοὺς δι-
νῇ ἑκατὸ δρακίνα ψωμὶ γὰρ με-
σμέρι—βράδυ καὶ δύο πᾶσα
χορτόσουπας γὰρ τὸν κάθε ἐρ-
γάτην!...

Τὸ κακὸ ὅμως παρῶν, φαί-
νετα, ἀργά-αργά καὶ οἱ δού-
λοι τοῦ Δημοσθένη, μὴ μέρα,
ἀφοῦ συνεννοήθηκαν μεταξύ τους,
κηρύξανε ἀπεργία τῆς πείνας.

Ὅταν τοῖς αὐτοὶ ὁ μέγας
ῥήτορ, εὐχαριστήθηκε καὶ διά-
ταξε νὰ μὴ μαγεφύξουν τὴν ἐ-
πομένη χορτόσουπα καὶ νὰ μὴ
ξυμώσουν ψωμὶ γὰρ τοὺς δού-

Ὁ ῥήτορ Δημοσθένης.
(Σχέδιο τοῦ Ροδῆνι ἀπὸ ἀρχαία προτομή).

λους, γὰρ... ἐνὰ μὴν πάνε χαμένα, ἀφοῦ εἶσι κα' ἄλλοις οἱ ἐρ-
γάτες του δὲν θὰ τὰ πρῶγαν»!...

Ἡ χαρὰ του ὅμως δὲν ἐκράτησε πολὺ. Γιατὶ πρόσεξε, ὅτι οἱ
δούλοι του δὲν ἔβγαζαν πεῖ οὔτε τὴ μισὴ δουλειὰ ἀπὸ κείνη ποὺ
δύνασαν πρὶν. Κατάλαβε τότε, ὅτι οἱ δούλοι, ἐξαντλημένοι καθὼς ἦ-
σαν ἀπ' τὴν πείνα, δὲν εἶχαν τὴ δύναμι ν' ἀποδώσουν περισσότερη
δουλειὰ κα' ἀποφάσισε νὰ λάβῃ τὰ μέτρα του.

Συγχρόνως ὅμως, κάποιος πολιτικὸς τὸν ἀντίπαλός του συμβούλευε
τοὺς δούλους τοῦ Δημοσθένη νὰ υποβάλλουν στὸν Ἄρειο Πάγον μὴ
ἀναφορά, στὴν ὁποία νὰ διαμαρτυροῦνται γὰρ ὅσα τραβοῦσαν.

Στὰς Ἀθήνας ὑπῆρχε τότε ἕνας νόμος ποὺ ἔδινε τὸ δικαίωμα
στοὺς δούλους ν' ἀναφέρωνται στὸν Ἄρειο Πάγον, ὅσους οἱ κύ-
ριοι τους τοὺς ὑπεβάλλουν σὲ ἀπάνθρωπα βασανιστήρια.

Σύμφωνα λοιπὸν μετὰ τὸν νόμον αὐτόν, ὁ Ἄρειος Πάγος ὑποχρέω-
σε τὸν Δημοσθένη νὰ δῇ τοὺς δούλους του ἀπὸ τρακόσια δρακίνα
ψωμὶ τὴν ἡμέρα καὶ ἀνάλογο φαγητό.

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ποὺ Ἄρειον Πάγον ἔκανε ἔξω φρενῶν τὸν
Δημοσθένη.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου καταργεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ
νὰ ἔξῃ κανεὶς δούλους, ἔλεγε. Μὲ τὴν ἐπιχείρησιν τὸν δούλων μου.
Κι' ἔπειτα, γὰρ σκεφθῆτε! Νὰ τοὺς δῶν τρακόσια δρακίνα ψωμὶ
τὴν ἡμέρα! Αὐτὸ εἶνε ἄνω ποταμῶν. Μέσα σ' ἔξη μῆνες, οἱ δούλοι
μου θὰ παχύνουν, θὰ γίνουν δυσκίνητοι καὶ τεμπελῆδες καὶ δὲν θὰ
μοὺ βγάδουν καθόλου δουλειὰ.

Ἐν τούτοις ἀναγκάστηκε σὸ τέλος νὰ συμμορφωθῇ μετὰ τὴν ἀ-
πόφασι τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Τὸ φῦσαγε ὅμως καὶ δὲν κρύωνε. Κι' ἀποφάσισε σὸ τέλος νὰ
πυρορτίξῃ μ' ἄλλον τρόπο τοὺς δούλους του.

Ῥοῖσε νὰ ξυπνοῦν καὶ νὰ πίνουν δουλειὰ τὸ πρωὶ μὴ ὥρα ὡ-
ρίτερα ἀπ' ὅτι ἔπαιναν πρὶν. Ἐπίσης τοὺς χρησιμοῦσε τὸ βράδυ σὴν
δουλειὰ μὴ ὥρα ὀργότερα ἀπ' τὴ συνηθισμένη καὶ τέλος τοὺς ἔ-
φερε κα' ἄλλῃ μὴ ὥρα ἀπ' τὴ μεσημεριανὴ ἀνάκτασι.

Ἔτσι, οἱ δυστυχισμένοι οἱ δούλοι κατάντησαν νὰ δουλεύουν δε-
κά ὥρες τὴν ἡμέρα, ἀπ' τὴς 4 τὸ πρωὶ ὡς τὴς 8 τὸ βράδυ, με-
διάλειμμα μὴ ὥρας μόνον τὸ μεσημέρι.

Μὰ δὲν ἄργησαν νὰ υποβάλλουν νέα ἀναφορά στὸν Ἄρειο Πά-
γον, ὁ ὁποῖος τοὺς ὥρισε δε-
κάωρη ἐργασία ἡμερησίως.

Ἡ δυν αὐτῆς δίκης τοῦ Δη-
μοσθένη μετὰ τοὺς δούλους του,
εἶχαν διακεκοπῆσαι τοὺς Ἀθη-
ναίους, ὅσο τίποτε ἄλλο τὴν
ἐποχὴ ἐκείνη.

Ἄς σημειωθῇ ἐπίσης, ὅτι
ὁ Δημοσθένης ποὺ ἔζηπνε
πάντα πολὺ πρῶν, χρησιμοῦσε
ἰδίως τὰ κλειδιά τοῦ ἐργαστα-
σίου του καὶ τὸν ἀποθηκῶν.
Μόνος του πήγαινε καὶ ἀναί-
νε τὸ πρωὶ καὶ μόνος του κλειδο-
νε τὸ βράδυ.

Παρεδίδετο στοὺς ἐργάτες
μετὰ τὸ ξύγν τὸ μετῆλλο ποὺ
χρησιμοῦσαν γὰρ τὴν κατασκευὴν
τῶν θώρακων καὶ τῶν περι-
σκεφαλίδων. Ἔμεινε δὲ πάντο-
τε τέσσερες ὥς πέντε ὥρες
τὴν ἡμέρα μέσα σὸ ἐργαστά-
σιον, ἐπιβλέπωντας τοὺς πάντας
καὶ τὰ πάντα, Συχνά ἔφηνε,
λέγοντας ὅτι θὰ γύριζε σὲ δύο
ὥρες καὶ γύριζε ὅποτε ἀπὸ
δέκα λεπτά ἡ μισὴ ὥρα, κά-
νοντας ἔτσι αἰφνιδισμοὺς γὰρ
νὰ βεβαιωθῇ ἂν οἱ ἐργάτες
του δούλειαν ἀδύνατα.

Μὰ καὶ σὶς συναλλαγὰς
του ἦταν πολὺ μίζερος.

Κάποτε ἔκανε μὴ παραγ-
γελία σ' ἕναν ἑμπορὸν κα' ἔ-
κρινε, ὅπως συνηθίζον, τοῦ
ζήτορος προκαταβολή.

— Δὲν μπορῶ νὰ σοὺ δώ-
σω προκαταβολή, τοῦ ἀποφά-
θηκε ὁ Δημοσθένης. Ὅταν

Κι' ἐνὶ τῇ παιδιτικῇ φωνῇ σου
ἔλθῃς σὴν χρυσταλλένῳ φιά-
λῃ, θὰ πῶς νὰ πεθάνῃ πάνω
στὰ πόδια τῆς ποδῆς σου κα' οὔτε
θα σκεπτοῦ νὰ ξανασηκωθῇ γὰρ
νὰ ζήτισον τὸ βόσλειον ποὺ μοὺ
ἀνέχεσε...

Ναυοῖσε μὲ γάλλοντάς μου τὰ παλὰ ἐκεῖνα μοιρολόγια, ὅπου οἱ
σημάδες μετὰ τὴς χρονῆς περιεφεραῖες ξεφυκοῦσαν στὰ πόδια κάποιος
παραδοξόπιστας...

Κι' ἐνὶ τῇ παιδιτικῇ φωνῇ σου
ἔλθῃς σὴν χρυσταλλένῳ φιά-
λῃ, θὰ πῶς νὰ πεθάνῃ πάνω
στὰ πόδια τῆς ποδῆς σου κα' οὔτε
θα σκεπτοῦ νὰ ξανασηκωθῇ γὰρ
νὰ ζήτισον τὸ βόσλειον ποὺ μοὺ
ἀνέχεσε...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ

Πῶς ἀποκτεῖσαν ἄλλοτε οἱ Ἄγγλοι πολιτικοὶ ὑπέληψι καὶ
φήμη. Μία μονομαχία τοῦ πρωθυπουργοῦ Πίττ. Ὁ ἱπποτι-
σμός τῶν ἀντιπάλων. Ὁ Φῶξ καὶ ἡ κακὴ πυρίτις τοῦ στρα-
τοῦ. Τὸ χιεῦμα ἐνὸς πληγωμένου πρωθυπουργοῦ. Ἡ μονο-
μαχία τοῦ δουλὸς Οὐέλλινγκτον. Πῶς ξεφρερτωνόταν ὁ δουλὸς
τοῦ Βούγκινγκχμ, τοὺς συζύγους τῶν ὀρκίων γυναικῶν, κτλ.

Σήμερα ἡ μονομαχία εἶνε ἀπαγορευμένη σ' ὅλα σχεδὸν τὰ πολι-
τισμένα κράτη, μὰ κα' ἐκεῖ ποὺ ἐπιτρέπονται, γίνονται σπανιότατα.
Παλαιότερα ὅμως ἡ μονομαχία ἦσαν στὴν ἡμερησία διάταξι καὶ ἔ-
στελναν κάθε τόσο ἕνα σωρὸ ἀνθρώπων στὸν Ἄδην.

Στὴν Ἀγγλία προπάντων, τὴν πατρίδα τῆς εὐγενείας, ἀλλὰ καὶ
τῆς... μονομαχίας, πρὶν ἀπὸ ἕνα μίλις αἰῶνα, ἡ περισσότερες πολι-
τιστὲς διαφορὲς ἐκλύοντο μετὰ τὸ... πιστόλι ἢ μετὰ τὸ ξίφος. Ὅταν μάλι-
στα ἕνας πολιτικὸς ἤθελε ν' ἀκουστῇ τ' ὀνομαίῃ του, προκαλοῦσε τοὺς
ἀντιπάλους του σὲ μονομαχία καὶ ἔτσι ἀποχτοῦσε ὑπόληψιν καὶ φήμη.

Κατὰ τὸ ἔτος 1796, ὁ περιφημὸς ῥήτορ καὶ πολιτικὸς τῆς Ἀγ-
γλίας, καὶ πρωθυπουργὸς τότε, Γουλιέλμος Πίττ, σὲ μὴ συνεδρίασι
τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων τάβαλε μετὰ τὸν ἀρχηγὸ τῆς ἀντιπολιτεῦ-
σεως Θιέρνι, ὁ ὁποῖος ἀντιδρούσε συστηματικὰ σὲς προτάσεις τοῦ
κυβερνητικοῦ κόμματος.

Σὲ μὴ στιγμή ὁ Πίττ, μὴ μπορῶντας πλεῖ νὰ κρατηθῇ, γύρισε
πρὸς τὸν ἀντίπαλό του καὶ τοῦ εἶπε ἐπάνω σὸ θυ-
μὸ του:

— Ἔσεῖς θέλετε διαρκῶς νὰ μᾶς φέροντε ἐμπό-
δια σὸ ἔργο μας. Αὐτὸ ποὺ κάνετε εἶνε ἀλόγως...

Ἡ λέξι αὐτὴ προκαλεσε πανδαμόνιον μετασθὸν τὸν
ὁπαδὸν τοῦ Θιέρνι, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε ἀμέσως στὸν
Πίττ τοὺς μάρτυράς του καλῶντας τον σὲ μονο-
μαχία γὰρ τὴν ἀκόλουθη Κυριακή.

Ἡ συνάντησι πραγματοποιήθηκε, ἀλλ' ἀφοῦ οἱ
ἀντίπαλοι ἔρρεαν τέσσερες βολὲς χωρὶς ἀποτελέ-
σμα, ὁ πρωθυπουργὸς πέταξε πέρα πρῶτος τὸ πι-
στόλι του. Τὸ παράδειγμα τὸν μιμήθηκε ἀμέσως ὁ
Θιέρνι κα' ἔτσι ἡ Ἀγγλία, χωρὶς στὸν ἱπποτισμὸν
καὶ τὴ συνέσει τῶν ἀντιπάλων, δὲν ἔχασε ἐκείνη τὴν
ἡμέρα κανέναν ἀπὸ τοὺς δύο ἐπιφανεῖς πολιτι-
κούς τῆς.

***

Ἐνας ἄλλος πολιτικὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ Πίττ, ὁ
Κάρολος Φῶξ, ὁ ὁποῖος ἐπίσης χρημάτισε πρωθυ-
πουργός, κάποτε ποὺ γινόνταν συζήτησι στὴ Βουλὴ
γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρα-
τιωτικῶν, ἐξέφρασε τὴ λύπην του γὰρ ὁ μεγάλος
βιομηχανὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀδάμ εἶχε ἀποφά-
σισε σὲ κράτος μαρτυρὶ τοῦ χειρότερου εἶδους.

Ὁ Ἀδάμ, ὅταν ἐπαθε τὴν κατηγορίαν τοῦ πρῶ-
θυπουργοῦ, τοῦ ἔσπευσε τοὺς μάρτυράς του κα' ἔ-
πειτα ἀπὸ λίγες μέρες μονομάχησε. Στὴ μονομα-
χία αὐτὴ ὁ Φῶξ τραυματίστηκε ἑλαφρά. Ἐνὼ δὲ
οἱ γιατροὶ τοῦ ἐπέδωκαν τὸ τραῦμα, κάλεσε τὸν Ἀδάμ καὶ τοῦ εἶπε:

— Φίλε μου, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ!

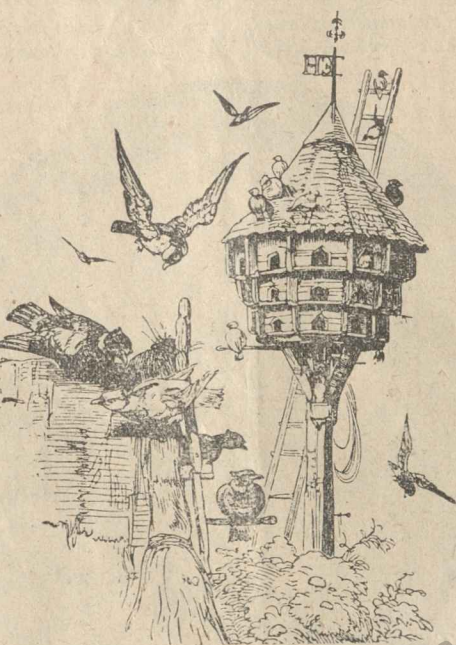
Ὁ βιομηχανὸς τὸν ἐκτίμησε ἐκλήχτως.
— Σὰς εὐχαριστῶ, ἐξακολουθεῖς δημοτικὰ ὁ πνευματικὸς πολιτι-
κός, γὰρ εἶχατε γεμίσει τὸ πιστόν σας μετὰ τοῦ μαρτυροῦν πρὸς
θεῦτε καὶ σὸ κράτος... Ἀλλ' ὅπως ὑπῆρχε φόβος νὰ με σκοτώσετε...

Ὁ Οὐέλλινγκτον, ὁ περιφημὸς Σιδηροῦς Δούξ, ὁ ὁποῖος νίκησε σὲ
Βατερλώ τὸν Ναπολέοντα, ἦταν περιφημὸς καὶ γὰρ τῆς μονομαχίας του.

Ἡ σπουδαιότερη ἀπ' ὅλας ἦταν ἡ μονομαχία τοῦ μετὰ τὸν Ἄδων
Βίλκινσον, ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος τὸν κατηγοροῦσε ὅτι ὤφειν βρισκοῦναι
σὲ συνεννόησιν μετὰ τὸν Πάπα. Ἡ κατηγορία ἦταν ποὺ βαρεῖα καὶ ὁ
δουλὸς ἀποφάσισε νὰ τὴ λύσῃ μετὰ μονομαχίας.

Ἐπειδὴ ὅμως τὴν πρώτη φορά ποὺ συναντήθηκαν οἱ ἀντίπαλοι δὲν
μπορεῖσαν νὰ λήξῃ διὰ δυο-τρὶς πιστολιές ἦσαν τὸ καλύτερον μέσον γὰρ
νὰ ἀλλάξῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν ἐνοχλητικὸν σύζυγον μὴς ὥρας χωρὶς.
Ἐπομένως ἔπειτα, ὑποστηρικτὲς ἦσαν ὁ δουλὸς μονομάχησε καὶ πάλι
σὲ μὴ πάροδο τοῦ Ἀπριλίου, γὰρ τὰ ὀφθαλμὰ μάλιστα ἀποσκοποῦνται
ἀπὸ τὸν δουλὸν Μιστφορντ. Ὁ Μιστφορντ, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ συ-
ροβολοῖ πρῶτος, ἔβριζε στὸν ἀέρα. Τὸ ἴδιον ἔκανε κα' ὁ ἀντίπαλός του,
ὁ ὁποῖος κατόπιν τὸν πληρώσει, τοῦ ἔσπευσε τὸ χεῖρ καὶ τοῦ εἶπε:

— Μιλόρδε, σὰς βεβαιῶνται ὅτι θὰ προστιμῶσαι νὰ μοὺ κοπῇ τὸ
χεῖρ, παρὰ νὰ σὰς κόμω κακῶ. Ἐνὰς ἄνθρωπος ὅμως ποὺ φέρνει κά-
ποιν ἔτιλον σὴν κοινωνία, ποῦ
λεῖ πρὸ πάντος νὰ διατηρῇ ἀκα-
λόγη τὴν τιμὴν του, καὶ ἡ μο-
νομαχία εἶνε τὸ μόνον μέσον ποὺ
διαθέτουμε γὰρ τὴν ἐκλήψασιν αὐ-
τῆς τῆς υποχρεώσεώς μας...

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ

ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

(Τοῦ ΣΤΟΥΑΡ ΜΕΡΡΙΑ)

ΝΥΧΤΕΛΙΑ

Τὸ γλυκὸ φεγγάρι φωτίζει τὴ λίμνη ποὺ λαμποκοπᾷ, σὴν ἕνας κα-
λῆτης ποὺ ἀντανάκλῃ χρυσὲς φωτιές, σὴν μὴ ἀναληπτὴ πυρκαγιά.

Ὅλα κοιμῶνται τώρα. Μονάχα ἕνα ἀδρόν ψάλλει μ' ῥωτικό πάθος.

Τ' ἄγρια δὲν φροσεῖ πλεῖ στὰ πράσινα κλαδιά. Ὁ νυχτερινὸς
ὁ ὁποῖος ἔχει σπατάλει. Μὰ μέσ' ἀπ' τὴς μελαγχολικῆς φυλῶσις τοῦ
δουλὸς πέφτουν σὴν βροχὴ τ' ἀσημένια φύλλα τῶν σιωπηλῶν ἀστέρων.

Γύρω ἀπὸ τὴ λίμνη ἀπλώνεται τ' ὄνειρον τοῦ θανάτου ποὺ ἀποκα-
λεῖ ἡδονὰ τὴν ψυχὴ τῶν πλασμάτων.

Κάθε φύλλον τώρα ἀνατριχίλαει. Ψηλὰ ἀπὸ τὸ γαλάζιον οὐρανὸ κα-
τακλῆται ἡ δροσιὰ καὶ μεταμορφώνεται σὲ μαργαριτάρια πάνω σὸ
καμπύλιον τῆς νυχτῆς, ποὺ πλέει μεσ' στὰ νερά.

Τίποτε δὲν ταράζει τὸ σκοτάδι, οὔτε πέταγμα πουλιοῦ, οὔτε φωνὴ
ἀνθρώπου. Μονάχα ἀπὸ τ' ἀπόμακρον τοῦ δρόμου ἀκούγεται ἕνα κῆρυ-
μα καὶ καλεῖ δημοτικὰ σὸ δρόμον του τὸν χαλικοστρωμένον...

Τὸ ΚΛΑΜΟ ΜΕΤΑΠΟ ΜΟΥ...

Τὸ γλυκὸ μετῶπό μου τ' ἀκοιμῶτο πάνω στὰ γόνάτά σου ποὺ εἶνε
κατασπασμένα μετὰ τοῦ πόνου. Ὡ γλυκεῖα γυναικὰ τοῦ φαντασμοῦ, ὅς
ἐκπαθῶμε προτοῦ σημαίνει ἡ καμνία τῶν θλιβερῶν χρόνων...

Ὡ, τὰ γλυκὰ χάρδια τῶν χειρῶν σου! Πῶς καταπραίνουν τὴς ἀ-
ντοχῆς ποὺ με βασανίζουν! Σήκωσε τώρα τὰ μάτια σου καὶ πές μου
ἐν τραγῶδι...

Ναυοῖσε μὲ γάλλοντάς μου τὰ παλὰ ἐκεῖνα μοιρολόγια, ὅπου οἱ
σημάδες μετὰ τῆς χρονῆς περιεφεραῖες ξεφυκοῦσαν στὰ πόδια κάποιος
παραδοξόπιστας...

Κι' ἐνὶ τῇ παιδιτικῇ φωνῇ σου
ἔλθῃς σὴν χρυσταλλένῳ φιά-
λῃ, θὰ πῶς νὰ πεθάνῃ πάνω
στὰ πόδια τῆς ποδῆς σου κα' οὔτε
θα σκεπτοῦ νὰ ξανασηκωθῇ γὰρ
νὰ ζήτισον τὸ βόσλειον ποὺ μοὺ
ἀνέχεσε...

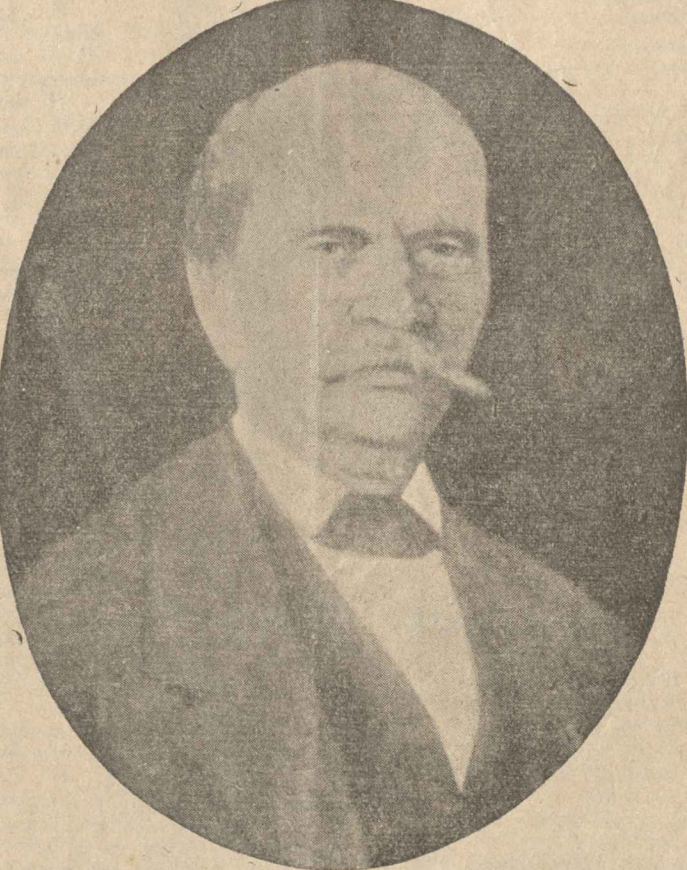

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ο ΗΛΙΑΣ ΖΕΡΒΟΣ ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ. Η ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΤΑΝΗΣΟ ΚΙ' Η ΠΡΩΤΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΤΗΣ

Ηλευθεροτυπίας κ' εξεργάγη τον Σεπτέμβριο του 1848. Ο Ιακωβάτος έλαβε ενεργό μέρος σ' αυτό. Έρχοσε στην πλατεία με τα ίδια του τα χέρια την αγγελία της εκδόσεως μιάς αντιθέτου φρονιμάτου αγλοιονικής εφημερίδος και μίλησε κατόπιν στο λαό για την ένωση κ' εναντίον της Προστασίας. Συνελήφθη όμως κ' εξορίστηκε, καθώς είπαμε, επί πέντε μήνες στους Παξούς. Τό κίνημα τότε καταπνίχτηκε, για να ξεσπάσει όμως σε λίγο βιαστέρα. Οι χωρικοί Ξανασπάρθηκαν στις 10 Αυγούστου 1849, κατέβηκαν ως το Ληξούρι και παρ' όλην γίνονταν κύριοι του νησιού. Κι' είνε αληθινά πως οι επαναστάτες είχαν φόνους, πάτησαν σπίτια και κυριολεκτικώς φονιάσαν, άλλ' η στάσι

Ηλίας Ζερβός Ιακωβάτος.

Οι Άγγλοι έλαβαν άμέσως δρακόντια μέτρα κατά των στασιαστών. 'Απέλεισαν την Κεφαλλονιά κ' έκρινον τον στρατιωτικό νόμο. Αυτός ο 'Αρμυστής Ουάρδος έφτασε στο νησί, διέλυσε τις ομάδες των χωρικών και να σύστημα έκτακτο στρατοδικείο για να δικάσει τους στασιαστές. 'Ολόκληρη η Κεφαλλονιά τρομοκρατήθηκε. Τό στρατοδικείο, χωρίς πολλές διατυπώσεις, καταδίκασε στον κ'δ' άγχονής θάνατον 21 χωρικούς, εκατοντάδες άλλων σε πολυρόντες ποινές και γενικώς έπέβαλε τη μαστίγωση σ' όσους εκδήλωναν και την ελάχιστη διασέσκεια. Ένα νεύμα, ένας άναστεναγμός, μιά θλιμμένη φρυγγογνώμια, άκούσε για να επιφέρει την καταστροφή σ' όλοκληρη οικογένεια. Αυτάτητες μάρες, ως έβηξ δηγγείται την τρομοκρατία των ήμερών εκείνων:

«Ο καταδικασθείς Ζαπάντης πρώτον εραδίσθη, έπειτα έπομπεύθη κρατών σάρωθρον εις τό 'Αργιστόλι, έτέθη εις την κρεμάστρα, έπειτα έξεκρεμάσθη και αυθις άπηχονίσθη. 'Ο Βικτωρ Μιχαλάτος κατά τινα διαδικασίαν συλλαμβάνεται και άρηθείς εις την ερώτησιν να μαρτυρήση ποιαι έχουν όπλα, αναβιβάζεται εις βαρέλιον, φορεί αυτόν την άγχονήν ο δήμος, δεμένην εκ κλάδου έλαιας, κρημνίζεται τό βαρέλιον και μένει ο δυστυχής κρεμώμενος. Τόν έρωτούν και αυθις και πάλιν όσος άποκρίνεται: — 'Πνίξέτε με· μη με βασανίζετε» δέν παίρνει ανθρώπους στο λαϊκό μου!».

Ο άξιοματικός διατάσσει και άπολύεται, άλλ' η δυστυχής γυνή του, παρούσα εις την θείαν, απέβαλε ενθός παιδίον άρσενικό. 'Ο 'Ηλίας Τρεμτανάνης, εκδηλώσας ότι άγνοεί τις των συγχωρικών του έχει όπλα, εκρεμάσθη εις την άγχονήν, άλλα φωνάζας: «Μνήσθητί μου, Κύριε, όταν έλθεις εν τη βασιλεία σου», ο άξιοματικός συγκινήθηκε εις την θρησκευτικήν φρονήν, διέταξε και τόν έξεκρέμασαν, άλλ' ήτο νεκρός!».

Ός έβηξ δέ περιγράφει ο ίδιος αυτάτητες την ποιήν την μαστιγώσεως:

«Έμαστιγώθησαν έως 400. 'Ο μαστιγωθόσμενος εδένετο με λωρία επί τριπόδος και γυμνώμενος τας ώμοπλάτας, εδέρετο υπό των στρατιωτών με λωρία δεγματίνα κομποτά, τα όποια διέσχισον τας σάρκας του και ούτω ανεψήδων τα άματα. Είς τό θέμα τούτο υπερχεούντο να παριστανται σύζυγοι, τέκνα, συγγενείς και συγχω-

ρικοί των μαστιγουμενων, οι προσετώται και ιδιώται ξένων περιγώνων και χωρίων, όπως έμπλεοι φόδου εκ του θανάτου, διηγουμένοι, εμπνεύσασαι τρόμον εις άπαντας. Πολλοί των μαστιγουμενων απέθνησκον ενθός, άλλοι επέζων, άλλ' οι μόν έστερημένοι τας αισθήσεις, οι δέ όλως παραλυμένοι και άνικανοι προς έργασίαν».

Και μολαταύτα, παρ' όλη την τρομοκρατία αυτή, παρ' όλα τα φρικώδη αυτά θέματα, ένας άνθρωπος δέν δειλίσσε στην Κεφαλλονιά και σιωπώσε τό άνάστημά του άπέναντι της θρηωιδίας των Άγγλων: ο 'Ηλίας Ζερβός Ιακωβάτος! Είχε άνηστευθεί και γρήσει στο νησί ύστερα από την πρώτη του έξορία, όταν έξέσπασε η έπαύστασι του Αυγούστου. Δέν πήρε μέρος ούτε μυστικά, ούτε φανερά στην κίνησι. 'Αλλ' όταν άντίκρουσε τα βασανιστήρια των πατριωτών του, όταν είδε την τραγωδία των άπαγχονισμών και των μαστιγώσεων, δέν βάσταξε: 'Εξέδωκε τόν 4ο αριθμό του «Φιλελεύθερου», όπου κατηγόρησε τί στάσι των 'Αγγλων και διαμαρτυρόταν σ' όλο τον πολιτισμένο κόσμο για τις βαρβαρότητες και τις άπανθρωπίες της Προστασίας. Καί μόνον η τόλημ του να κυκλοφορήση τη στιγμή εκείνη τον «Φιλελεύθερο», δείχνει τόν άτόμητο χαρακτήρα του και τη μεγάλη γρηνή μπροστά στη δυστυχία της άνθρωπότητος. «Πολλοί, γράφει, οικογένεια διαγουν τόν δριμύτατον χειμώνα άσκηποι, γυναι και πεινασμένοι. Πολλοί χήραι και όρφανά, άνυπόδητοι και έντεταχίσμένα, πλανώνται εις τούς δρόμους και εις τα σπήλαια και κατά την διάρκεια της ήμέρας θυροδέρουν από οικίας εις οικίαν ζητώντα βοήθειαν. Πολλοί πολιταί κατέκινται ήδη ήμιθανείς και όχρωι επί του εδάφους, θεροπυόντες τας καταξοχισμένας σάρκας των από την φρονικήν μάστιγα και έλοι αυτοί δυστυχή θύματα των φίλων της τέξεως και της εισηγής!... Μόνον η ένεστασία της 'Επτανήσου και η συνένωσις της με τό λοιπόν έθνος δύνανται να θέση τέλος εις τα δεινά των τέκνων της!...».

Τό μεσημέρι της ίδιας μέρας που κυκλοφόρησε τό τέτατο φύλλο του «Φιλελεύθερου», διετύχη η σύλληψη του Ιακωβάτου. «Ένώ ήσυχος άναπαύομην εντός της οικίας μου, γράφει ο ίδιος, προσεκήλθη αιφνιδιασώς υπό της 'Αστυνομίας. Παρουσιάσθηκε, παρεπέμφθη εις τας δημοσίας φυλακάς. Μετά μίαν ώρα, παρουσίασθείς ο γραμματέας τού τοποτηρητού Ρ. Στίβενς, μου άνήγγειλεν εκ μέρους του 'Αρμυστού Ουάρδου ότι, έπειδή η διαγωγή μου δέν είχε διαβωθεί, ένεκα τούτου άναλαμβάνετο εκ νέου εναντίον μου τό μέτρον της ύψηλης 'Αστυνομίας, η έξορία δηλαδή.

— Ποίον είχε τό έγκλημά μου; ήρώτησα τόν γραμματέα. Μήπως με ύπολαμβάνει ως ένοχον εις τό διατρέχοντα;

— Όχι, ποσώς, μου άπάντησε, μάλιστα σε θεωρεί πάντη άθώον... άλλ' άγνοώ και έγώ τό έγκλημά σου. Άν θέλεις όμως να σου πω ως έδωότης την γνώμη μου, σου λέγω, ότι άπορμή, ένεκα της όποιαις έλήφθη τό νέον τούτο μέτρον εναντίον σου, είχε η εκδοσις τού 4ου αριθμού της εφημερίδος σου.

— Τότε λοιπόν, επανέλαβον έγώ, να πής πρός τόν 'Αρμυστήν, ότι η διαγωγή μου δέν έχει τι επιλήψιμον, ότι γνωρίζω καλώς τα δικαιώματά μου, ως έπίσης τό καθήκοντά μου και ότι άν θέλει να παύσω την εκδοσιν του «Φιλελεύθερου» η πρέπει να άνωρώση τόν περι τύπον νόμον η να διατάξη έγγραφως την παύσιν της εφημερίδος μου. Είς τας δύο ταύτας περιπτώσεις είναι καθήκον μου να άπακούσω, εις έλλειψιν των έχω δικαίωμα να έξανολυθώ την εκδοσιν.

— Όέλεις να είπω ότι παύεις ένεκα των διατρέχόντων; έπρόσθεσε ο γραμματέας.

— Όχι, απεκρίθην έγώ, ο τύπος δέν έχει τίποτε κοινόν με τό διατρέχοντα, έπομένως δέν επιθυμώ να προσθέσης τίποτε περισσότερον άφ' ό,τι ες είπον».

Η άπάντησι αυτή σε κίνηη τη στιγμή της τρομοκρατίας και της σκληρής έφαρμογής του στρατιωτικού νόμου, ήταν άπάντησι που μόνον στο χαρακτήρα του Ιακωβάτου ταίριαζε. Έφθον δέν μετείχε στο νημια, μπορούσε ν' άπάντηση κάπως μετριοπαθέστερα και να μην έξωθήση τα πράγματα στα άκρα. 'Αλλ' ο Ιακωβάτος δέν ήξερε να

κίνηη ήτοιχορήσεις. Σ' όλες τις στιγμές ήταν ο ίδιος. Δέν άλλαξε πεποιθήσεις κ' έμεινε πιστός στο ιδεώδες του. «Ανυπότακτοι άλλοι, έλεγε, να είνε περισσότεροι πορφαμένοι από έμέ! άλλα κανείς δέν έχει την εύσταθειαν εις τας πεποιθήσεις, όσση έγώ! κανείς δέν έχει την καστερίαν της ψυχής μου και την τόλημ της καρδιάς μου».

Μέσα στις λέξεις αυτές καθρεφτίζεται ολόκληρος ο χαρακτήρας του Ιακωβάτου. Έτσι έξηγούνται τα όσα έμαρτύρησε, χωρίς ποτέ να παραινεθή, χωρίς να γογγύξη, χωρίς να καμφή. Έτσι και στην άπάντησι πούδωσε στο Στίβενς, δέν βλέπουμε παρά την άπεικόνισι του χαρακτήρα του. Δυστυχώς η άπάντησι εκείνη ήταν η άπαρχή των νέων περιπετειών του Ιακωβάτου: Χωρίς πεντάρα στην τόπη, χωρίς καν να δη τη γυναίκα του, την Εδανθία Σολωμού, και τα παιδιά του, που κυριολεκτικώς ελάτρενε, άρπάξεται και ρίχνεται σε άγγλικό πλοίο, τό όποιο απέπλευσε άμέσως για τη Ζάκυνθο. Εκεί φυλάσσεται για λίγες μέρες, ως που τελειωτικά μεταφέρεται στα Κύθηρα, στον τόπο της έξορίας του. Η ζωή του στα Κύθηρα ύπήρξε μαρτυρική. Κατέλυσε σε μιά καλύβα, δίχως στέγη. Τροφή δέν τούδιναν κ' άναγκαζόταν να τρέφεται από τό χόρτα που μάζευε. Βρισκόταν συνεχώς υπό την επίβλεψη Άγγλων στρατιωτών, που δέν του επέτρεπαν καμμιάν έπικοινωνία με τους κατοίκους του νησιού. Και μολαταύτα ο Ιακωβάτος, μέσα από την κόλασι αυτή τόν στερήσεων και τόν περιορισμών, άπευθύνόμενος στη Γερουσία της 'Επτανήσου, έγγραφε στην «Αναφορά του τα έξις θαρραλέα λόγια:

«Η Ύψηλή λεγομένη 'Αστυνομία δέν είχε κανένα δικαίωμα να επιθέση εναντίον μου την έλευθεριόκονον αυτής χείρα και άφρησις, ως όνυς γνωστός, να με άπαράση από τούς κόλπους της οικογενείας μου, να παραβιάση τό άσυνλον της οικίας μου, να καταρραφή και άφήση έρημον την σύζυγον και τα τέκνα μου και να προσένηση τόν έντελή έαθρον εις τό συμφέροντά μου...» Η πράξις αυτή ήλλα δέν είχε ειμή κατάχρησις, βία και παρανομία. Όθεν οι διενεργήσαντες αυτήν είνε υπεύθυνοι δι' όλες τας συνέπειας». Ζητούσε άποζημίωσι για όσα έπαθε ως δικηγόρος, ως δημοσιογράφος, ως διευθυντής τυπογραφικού καταστήματος και ως έξόριστος για έξοδα διατροφής. 'Αλλά τόσον η Γερουσία, όσο και η 'Αγγλική Προστασία, εκώφευσαν στην άναφορά του Ιακωβάτου. Τόν θεωρούσαν πολιτικώς νεκρό. Η Κανονία των άρχόντων, της διοικήσεως και της πλουτοκρατίας έξεδίκειτο τόν φανατικό δημοκράτη, πούθελε να τερμάξη την ήσυχία της και να προσβάλι τα συμφέροντά της.

Άλλα τα λαϊκά στοιχεία της Κεφαλονιάς, οι φιλελεύθεροι κ' οι ριζοσπάστες, καθώς κ' οι χωρικοί, δέν είχαν λησμονήσει τόν Ιακωβάτο. Η έξορία του δέν είχαν λησμονήσει τούς φίλους του και πολλαφάνισσε περισσότερον τούς φίλους του και πολλαπλάσε τούς όπαυδούς του. 'Ο μαρτυρικός βίος του τόν άνέβασε στη συνείδησι του λαού και τόν άγιοποίησε μέσα στη φαντασία του. Έτσι, στις εκλογές που γίνονταν τότε, στις πρώτες ελεύθερες εκλογές ύστερα από την ελευθεροτυπία, στα 1850, ο Ιακωβάτος παίρνει τούς περισσότερους ψήφους στην Κεφαλλονιά. Βγαίνει βουλευτής, άν κ' άπών, άν κ' έξόριστος, άν κ' οι Καταχθόνιοι κ' η 'Αγγλική Προστασία με λύσσα πολέμησαν την κάλη του. Και δέν ήταν μόνος ο Ιακωβάτος που βγήκε βουλευτής από τούς ριζοσπάστες. Οι περισσότεροι βουλευται της περιόδου της 'Αστυνομίας ήσαν ριζοσπάστες και μεταρρυθμιστές, που ζητούσαν την κατάλυσι της Προστασίας και την Ένωσι. Πρδ τέτοιους καταστάσεως, ο Ουάρδος κ' οι Καταχθόνιοι πρds στιγμής ήτοιχορήουν Στάλκον άτιμόπλοιο στα Κύθηρα που παραλαβαίνει τόν Ιακωβάτο και τόν φέρνει στην Κέρκυρα. Η άφιξι του χαίρετιστηκε με έξαλλο μιάς ένθουσιασμού από τα λαϊκά στοιχεία και θεωρήθηκε ως άνατολή μιάς νέας καταστάσεως πραγμάτων. Και πραγματικώς από τότε άρχίζει στην 'Επτανήσο ο μεγάλος εκείνος άγώνας ενός μικρού λαού εναντίον ενός κολοσσού, μιάς χούφτας εμπνευσμένων και δυνατών ανθρώπων, εναντίον μιάς όργανομένης Αύτοκρατορίας, της μεγαλειότης του κόσμου, που θα καταλήξη σε θρίαμβο της Ένωσεως. Αναμφισβήτητο γεγονός τών 'Επτανήσων είνε ένα από τα μεγαλύτερα πολιτικά γεγονότα τού δεκάτου έννάτου αιώνα. Είχε η πρώτη ήτοιχορήσι της 'Αγγλίας στο ζήτημα των έθνικοτήτων κ' η πρώτη μεγάλη νίκη ενός μικρού έθνους μέσα στην τόση σκοτεινή συνωμοσία των άνακτοβουλίων άπέναντι των ύποδούλων λαών.

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΕΠΟΥ

Η άλεπού όταν κοιμάται, μετράει κόττες σ' όνειρό της. (Ρωσική).

Η φρόνημη άλεπού δέν τρώει ποτέ της κόττες απ' τα κοττίτσια πουνα στη γειτονιά της. (Γαλλική).

Μιά άλεπού έχει πιδ πολύ μυαλό από δέκα γαϊδάρους. (Γερμανική).

Η έξεστη άλεπού δοξάζει τρείς άγιους. (Αγγλική).

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Σ Α Τ Υ Ρ Ε Σ

I
Γυναίκα πήρα, φίλοι μου, μ' ήτανε προκομμένη.
Μη μου την έματιάσατε την κακομοιριάσμένη;
'Η νφείρες και η κόνιδες ήσαν τα μετρητά της
και η άράχνες του σπιτιού ήσαν τα προκιά της.
Όχτώ καρθέλια σατικά θέλει στην καθισιά της
και μιάμιση δκά τυρί σε κάθε μπουκουνιά της.
Μα κάθε πρώτη του Μαγισού μου βάζει τη μπουγάδα
και τίνε βγάζει, μα τό θιό, τη Μεγαλοδοριάδα.

II
'Η γυναίκα η προκομμένη
σε δουλειές είν' βουτηγμένη.
Τη Δευτέρα έκομύταν
και την Τρίτη σπικονόταν.
την Τετάρτη μπουγαδιάζει

και την Πέμπτη τα λογιάζει,
την Παρασκευή μαζώνει,
τό Σάββατο τα διπλώνει
και την Κυριακή ερώτα:
— Κάνετε, κορίτσια, ρόκα;

III

Μιά γρηά άσχημομούρα,
κασιφούρα και καμπούρα
τόν καθέρητη της φορού-
(σε,
σαν τρελλή παραμυλούσε:

— Κρίμα, κρίμα τέτοιο σώ-
(μα
νάνα μοναχό στο στρώμα.
Βέβαια είνε άμαρτία
και μεγάλη διατυχία!
Τα κορίτσια την άκούσαν
και την, έπεριγέλισαν.
— Μωσ' γρηά κατσουπρία-
(σμένη,

δέν εντρέπεται, καϊμένη;
Κοιναθήκανε τ'αυτιά σου,
πέσανε τα δόντια σου.
— Φύγετε, καταραμένα,
λείψετε από έμένα.
'Αντρα ζήτησ' η καρδιά
(μου

τόρα στα γεράματά μου.
Θέλω τον και παλληκάρι,
κιτρολεμονιάς κλονάρι,
θέλω τον και παλληκάρι,
γιατ' ο Χάρος θά σάς
(πάρη!

IV

Κάτω στην ΑγιάΒαρβάρα
έίχα μιά παλιά κομπάρα.
Από και τρείς την έδδο-
(μάδα
πήγαινα στη φιλένάδα.

Πονηρός όπου 'μουν, Θέ
(μου,
δέν με πιάσανε ποτέ μου.
Μόν' με πιάσαν' μιά φορά
και μου σπάρσαν τα πλευρά.
Πονηρός όπου 'μουν, Θέ
(μου,

δέν με πιάσανε ποτέ μου.
Μόν' με πιάσαν τη Δευ-
(τέρα,
και μου άλλαξαν τόν πα-
(τέρα,
Πονηρός όπου 'μουν, Θέ
(μου,

δέν με πιάσανε ποτέ μου.
Μόν' με πιάσαν την Τρίτη
και μου σπάρσαν τόν πλευ-
(ρήτη,
Πονηρός όπου 'μουν, Θέ
(μου,

δέν με πιάσανε ποτέ μου.
Μόν' με πιάσαν την Τε-
(τράρη,
V
και παρακαλούσανε:
— Θέ μου, δες μου βαγγελία
να κινώ να πάω μιά,
την καλύτερη Ρωμιά.
Κι' αν δέν την έβριλαγα,
να μου κόβαν τα φτερά
να τ'α π'αν του βασιλιά
να τ'α τ'α του βασιλιά
να είνε π'αν την έφίλησα...

Τρείς κοπέλλες λυγρές
πάν τό δρόμο μοναχές,
πάν τόν άμμο παίζοντας,
τά πανιά λευκαίνοντας.
Λέει η μιά της άλλης:
— Μωσ' εδω που πάμε έμεις
να μη λάξη κ' είν' κανείς
και μ'ας πάρει τα πανιά
και φιλήσει και καμιά.
Σταυραφός καλότανε

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Στόν 'Επαχτο πιστεύουν ότι άμα λαλήσει η κόττα την ώρα της άνατολής, τού ήλιου, θα πεθάνη κάποιος συγγενής. Άμα όμως λαλήσει τη δύσι τού ήλιου, θα πεθάνη κάποιος απ' το σπίτι.
Στη Ζήλιατα πιστεύουν ότι άμα προκύει να πεθάνη κανένας απ' το σπίτι, τό πρώτι δέν εγί-νε τ'α, ούτε μέσα σε είκοσι τέσσερες ώρες.

Η ΚΑΤΑΣΚΟΠΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Ο ΓΕΡΟΣ ΜΕ ΤΟ ΚΟΜΜΕΝΟ ΑΥΤΙ

(Ένα μυθιστορηματικό περιστατικό απ' τη δράση της Υπηρεσίας Αντικατασκοπείας κατά τον Εσωποπόλεμο, όπως το διηγείται ένας ανώτερος υπάλληλος της Άγγλικης Εντέλιτζαν Σέρβις).

ΤΙΣ 12 Ιανουαρίου 1918, ένα τηλεφώνημα του δικηγόρου Βενιαμίν Χούττ προκάλεσε πραγματική αναστάτωση στην υπηρεσία μας.

Ο δικηγόρος αυτός ήταν άνθρωπος δικός μας. Σ' αυτόν είχαμε αναθέσει να βρούμε τα κλειδιά των διαφόρων κρυπτογραφικών εγγράφων της εχθρικής κατασκοπείας που έπεφταν στα χέρια μας. Ως τη στιγμή δέ, διαδραμάτιζε ότι οι Γερμανοί κατασκοποί που ήταν στο Λονδίνο, δεν τον είχαν υποψιαστεί καθόλου και τον άφηναν να δουλεύει ανενόχλητος.

Και πραγματικώς, πώς μπορούσε ποτέ να φαντασθεί ότι αυτό το ήσυχο γεροντάκι, που ζούσε σ' ένα μικρό διαμέρισμα με τη μοναδική συντροφιά ενός γέροντος υπηρέτη, ήταν ένας από τους χρησιμότερους συνεργάτες μας...

Αυτός λοιπόν ήταν ο λόγος, για τον οποίο μās προσέβησε τούτη κατάλληλη και αναστάτωση το τηλεφώνημα του εκείνου. Με φωνή ταραχμένη ο δικηγόρος Χούττ μās ειδοποίησε ότι την παραμονή νύχτα είχαν χαθεί απ' το γραφείο του μερικά σπουδαία έγγραφα εχθρικά, τα οποία είχε αποκρυπτογραφήσει, και μαζί μ' αυτά ένας φάκελος με έγγραφα δικά μας, προοριζόμενα για την Αμερική, για τα οποία ο Χούττ προσπαθούσε να φτιάσει ένα νέο κρυπτογραφικό σύστημα.

Η εξαφάνισή αυτών των εγγράφων ήταν κυριολεκτικώς μυστηριώδης. Ο δικηγόρος Χούττ είχε εργαστεί τη νύχτα εκείνη ως τα μεσάνυχτα. Έπειτα άφησε τα χαρτιά αυτά επάνω στο γραφείο του κι έπεσε να κοιμηθεί. Το άλλο πρωί τα έγγραφα δεν βρισκόταν πια στη θέση τους! Η πόρτα του διαμερισματος ήταν κλειδωμένη από μέσα και ασφαλισμένη με μια βαριά αμπάρα. Τα παρόμοια δεν είχαν κανένα σημάδι παραβίασης. Άλλωστε το διαμέρισμα του Χούττ βρισκόταν στο τέταρτο πάτωμα του σπιτιού κι έτσι δεν μπορούσε κανείς να σκαρφαλώσει απ' έξω με κανέναν τρόπο. Ούτε ήταν δυνατόν άλλωστε να φαντασθούμε ότι είχε μείνει τη νύχτα κανένα παράθυρο ανοιχτό, γιατί βρισκόμαστε μέσα στην καρδιά του χειμάνος.

Όλα αυτά μās είχαν φέρει σε άμνησιν. Πάντως, το βέβαιον ήταν ότι το εκλόπος προήρχετο από τους ανθρώπους της εχθρικής κατασκοπείας, οι οποίοι είχαν μάθει τις υπηρεσίες που μās προσέφερε ο δικηγόρος Χούττ. Γι' αυτό, φροντίσαμε άμεσα να εξουδετερώσουμε τη ζημία που μπορούσε να πάθει η χώρα μας από τα μυστικά εκείνα έγγραφα που είχαν πέσει στα χέρια του εχθρού.

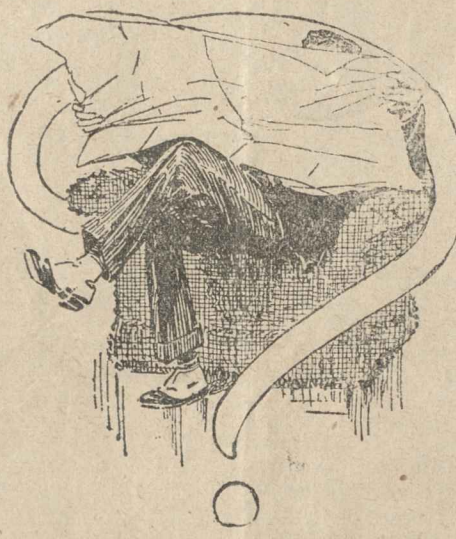
Πέρασαν από τότε δέκα ημέρες, χωρίς να μπορούσαμε να ανακαλύψουμε τίποτε σχετικό με τη μυστηριώδη αυτή υπόθεση. Κι' η εξαφάνισή αυτών των εγγράφων θα έμενε για πάντα ένα μυστήριο ανεξιχνητό, αν δεν συνέβαιναν δυο τυχαία γεγονότα, που έρχονταν φως στην υπόθεση.

***

Πολλές φορές η Αστυνομία του Λονδίνου μās είχε βοηθήσει στο έργο μας, ιδίως όταν επρόκειτο για την παρακολούθησι κανενός ύποπτου ατόμου. Έν τούτοις, στην περίπτωση αυτή δεν είχαμε ζητήσει τη συνδρομή της. Κάποια μέρα όμως, ο αστυνομικός επιθεωρητής Βάρνερ, πάνω σε μια τυχαία συζήτησί μας, μού είπε κάτι τι, που απέτρεψε το πρώτο πολύτιμο ίχνος της αναζητήσεως μας.

Το πρωί εκείνο είχε παρουσιαστεί στο γραφείο του Βάρνερ μια γριά κυρία, απ' αυτές που υπεννοικίαζαν δωμάτια σ' εγγονάδες. Η καλή αυτή κυρία είχε νοικιάσει πρό τριών μηνών ένα δωμάτιο σε κάποιον κύριο, ως 85 ετών, ο οποίος φαινόταν πολύ «εξέντλειμαν». Ένα απόγευμα, ο κύριος αυτός δέχτηκε την επίσκεψή ενός γέροντος φτωχού. Στο διάστημα αυτό η κυρία έλειπε λίγη ώρα απ' το σπίτι. Όταν ξαναγύρισε, οι δυο άνδρες είχαν βγει έξω μαζί. Το πράγμα αυτό δεν της έκανε βέβαια καμιά εντύπωση. Όταν όμως είδε να περνούν εικοσι μέρες, χωρίς ο νοικιάρχης της να ξαναφανή διόλου στο σπίτι, αυτό της φάνηκε περίεργο. Σκέφτηκε να ψιζή στην κάμαρά του, ελπίζοντας να βρη τίποτε που θα της εξηγούσε την απρόσπετη εξαφάνισή του.

Μέσα σ' ένα μύθο λοιπόν με ασπρόρουχα λερωμένα, βρήκε ένα μικρό δέμα τυλιγμένο μ' ένα ματωμένο μαντήλι. Τό άνοιξε και είδε μέσα ένα κομμένο ανθρώπινο αυτί!... Αμέσως τότε έτρεξε στην Αστυνομία για να καταγγείλ το άλλοκοτο αυτό γεγονός.

Η διήγησι αυτή του επιθεωρητή Βάρνερ δεν θα με βοηθούσε καθόλου να λύσω το πρόβλημα που με βασάνιζε, αν το άλλο πρωί δεν λάβαινα ένα τηλεφώνημα του δικηγόρου Χούττ, ο οποίος με ειδοποίησε ότι ο γέρος υπηρέτης του είχε φύγει κρυφά απ' το σπίτι, παίρνοντας μαζί του και μερικά πολύτιμα αντικείμενα. Το πράγμα αυτό ήταν άπιστευτο για ένα τόσο τιμω υπηρέτη. Όλα αυτά λοιπόν μ' έκαναν να σχηματίσω μια τολμηρή, αλλά και έξυπνη υπόθεσι: Ο υπηρέτης που τό είχε σκάσει απ' το σπίτι του δικηγόρου, δεν ήταν εκείνος που τον υπηρετούσε είκοσι δώδεκα χρόνια!... Ήταν κάποιος σπασίας του!... Κι' ασφαλώς αυτός θα είχε κλέψει και τα πολύτιμα έγγραφα του Χούττ.

Για να μοιάσει όμως έντελως με τον αληθινό υπηρέτη, έτρεπε ο σπασίας του αυτός να έχη το ένα αυτί κομμένο. Φαίνεται λοιπόν ότι η τρομερή αυτή έγχεση έγινε στο δωμάτιο του νοικιαστού της γριάς κυρίας. Οι πραγματογνώμονες που εξέτασαν το κομμένο αυτί, απεφάνθησαν ότι ήταν αυτί γεροντικό! Εξ' άλλου, απ' την ημέρα που ο γέρος εκείνος είχε επισκεφθεί τον μυστηριώδη «εξέντλειμαν», ως την ημέρα που είχαν χαθεί τα έγγραφα απ' το γραφείο του δικηγόρου Χούττ, είχε περάσει αρκετός καιρός, αρκετός δρος χρειάζονταν για να κλείση η πληγή του αυτιού του ψευδοϋπηρετή που θ' αντικαθιστούσε τον πραγματικό.

Έπειτα από δυο ημέρες, η υπόθεσίς μου αυτή βγήκε αληθινή. Ο πραγματικός υπηρέτης βρέθηκε ένα πρωί δεμένους και φυραμένους σε κάποιο απόκεντρο δρόμο του Λονδίνου. Όταν τον ανακρίναμε, δεν μπορούσαμε να μάθουμε τίποτε το σπουδαίο απ' αυτόν. Μας είπε μόνον ότι τον είχαν κλείσει μια νύχτα μερικά άγνωστοι, τον είχαν ρίξει μέσα σ' ένα κλειστό αυτοκίνητο και τον είχαν φυλάκισι επί ένα μήνα σε κάποιο άγνωστο και μακρινό σπίτι. Ακόμω, θυμόταν κάτι που του είχε κάνει πολλή εντύπωση: Κάποια μέρα δηλαδή είχε μπει στη φυλακή του ένας γέρος που του έμοιαζε υπερβολικά!...

Ο δυστυχισμένος υπηρέτης χρειάστηκε να μείνη επί αρκετών καιρών σε μια κλινική, για να συνέλθη απ' τον δυνατό νευρικό κλονισμό που είχε πάθει έπειτα απ' την περιπέτειά του αυτή.

Με τη βοήθεια της Αστυνομίας κατορθώσαμε επί τέλους να ανακαλύψουμε τα ίχνη του «εξέντλειμαν», ο οποίος φαινόταν ότι ήταν ο αρχηγός μιας ομάδας της επιχειρήσεως. Αφού ο κύριος αυτός έφυγε από το σπίτι της γριάς κυρίας, έμενε για λίγον καιρό σ' ένα κεντρικό ξενοδοχείο, με το όνομα Ντονάτο Μπακονόττερ. Το όνομα αυτό ήταν ένα απ' τα ψευδώνυμα που μεταχειριζότανε κάποιος γνωστός Γερμανός κατασκοπός, ο Η. 28. Από εκεί και πέρα όμως εξαφανίστηκε από τα ίχνη του. Είχε φύγει απ' το ξενοδοχείο, χωρίς να πησ κανένα που θα πήγανε. Και φανταζόμαστε πως θα βρισκόταν πια μακριά και θ' απολάμβανε, ασφαλώς, τον ήλιο και τον καθαρό αέρα.

Δεν είχαν όμως έτσι τα πράγματα. Ο Γερμανός αυτός κατασκοπός δεν είχε φύγει απ' το Λονδίνο. Και τρεις μήνες αργότερα, τον Απρίλιο του 1918, κατορθώσαμε επί τέλους να ανακαλύψουμε το καταφύγιό του.

Μά όταν θελήσαμε να τον πιάσουμε, προτίμησε να τινάξη τα μυαλά του στον αέρα, παρά να παραιτοη. Όσο για τον ψευδοϋπηρετή με το κομμένο αυτί, δεν κατορθώσαμε να τον ανακαλύψουμε ποτέ και ποτέ δεν μάθαμε ποιός ήταν...

ΠΙΚ-ΝΙΚ

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ

Ο Γάλλος υγιεινολόγος Ντανεριέρ εδημοσίευσε τελευταίως τον κάτωθι δεκάλογο, εν είδει συμβουλών κατά της ζέστης:

- 1) Να νίθεστε ταχτικά κάθε πρωί και με επιμέλεια.
- 2) Να ντύνεστε απλά και να προτιμάτε άσπρα υφάσματα.
- 3) Να περιπατείτε κάτω από τη σιά και άργα.
- 4) Να μην τρώτε φαγητά με καρυκεύματα.
- 5) Να μην πίνετε νερό μη διυλισμένο, έστω κι' αν διψάτε πολύ.
- 6) Να πίνετε λίγο για να μην ιδρώνατε υπερβολικά.
- 7) Την ημέρα να κλείνετε καλά τα παράθυρά σας.
- 8) Τη νύχτα να τ' αφήνετε διάνοιχτα.
- 9) Να χρησιμοποιείτε στον ύπνο σας ένα μόνο σεντόνι.
- 10) Να διαβάσετε τις συμβουλές αυτές... πεντακόσιες φορές ή ακόμα για να τις μάθετε!...

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Η ΠΟΝΕΜΕΝΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ

ΠΕΙΤ' από τις άλλες αλληλεγγύες άρνήσεις των Παρισινών εκδοτών να του τυπώσουν το πρώτο βιβλίο του έργου του, ο Μαρσέλ Προυστ αποφάσισε πειά να το εκδώσει μ' έξοδά του. Τότε ο φίλος του Ρενέ Μπλουι σκέφτηκε να κάνει μια τελευταία απόπειρα και πήγε τα χειρόγραφα του Προυστ στο γνωστό φιλολογικό εκδόστη Γκρασσέ.

Καινούργιες άγωνίες κι' άνησυχίες άρχισαν πάλι για τον Προυστ. Μά ευτυχώς, αυτή τη φορά, ο Γκρασσέ δέχτηκε κι' έπειτ' από λίγες μέρες ο συγγραφέας λάβαινε τα πρώτα τυπωμένα δοκίμια... Άρχισε τότε τις διορθώσεις, διορθώσεις άτελειωτες και ριζικές... Τό μισό τουλάχιστον από τό έργο ξαναγράφηκε με τις διορθώσεις τέσσερες φορές... Ήταν τεράστιο και θα έπανε τουλάχιστον τέσσερες τόμους. Κατόπιν υποδείχσαν τών φίλων του, ο Προυστ, με μεγάλη του φιλία, αναγκάστηκε να τό περικόμνη, να τό συμπιωνόση και να τό περικόμνη.

Τέλος, τό 1913, έπειτα από έναν αγώνα που βάστηξε δυο χρόνια, από τό βιβλίο, στο οποίο ο Προυστ είχε αφιερώσει τόσα χρόνια της ζωής του, παρουσιάστηκε υπό πολλή άσχημη συνθήκη, μέσα σε μια άτυχη διασπορά. Οι περισσότεροι από τούς κοινικούς δασκάλους και δεν έγραψαν ούτε λέξη. Ένας μάλιστα από τούς διασημότερους κριτικούς της εποχής, κρίνοντας ένα πλήθος μυθιστορημάτων του σορού, άνφερε πορεισιπτόντος και τό βιβλίο του Προυστ, ως «άσχημο και τυχαίο»!

Μονάχα μιά εξαίρεσις παρουσιάστηκε τότε: ο μεγαλύτερος Γάλλος κριτικός Πάυλ Σονταί, ο οποίος άφίερωσε στον Παρισινό «Χρόνο» μια δώδεκα σελίδων έπιφυλλίδα για τό βιβλίο του Προυστ, χαρακτηρίζοντάς το ως «εξαιρετικό, παρ' όλη την έλλειψη συνθέσεως και τα σφάλματα του ύφους, τα οποία τού έδωσαν».

Όσο για τούς φίλους του Προυστ, οι περισσότεροι απ' αυτούς που άφίερσαν ένθουσιώδεις μελέτες: ο Ζακ-Εμύλ Μπλάνς στην «Ηχώ των Παρισίων», ο Λουκιανός Ντωντέ στο «Φυγαδικό», ο Μωρίς Ροσσάν στην «Κομέντια», κτλ. Όλοι τούς διασώλπιζαν τη μεγαλοφυΐα του, μά τό κοινόν δυσπιστούσε προς αυτούς κι' έλεγε:

— Έίνε ή γνώμη μερικόν κοσμοειδών για έναν άλλο κοσμικό κύριο!

Ο υπερβολικά ένθουσιώδης τόνος τών άσχημων αυτών — ο οποίος για την εποχή μας δεν εινε καθόλου υπερβολικός — τά έκανε να γίνουν όλη τους τη σημασία.

Ο Προυστ διάβαζε στο κρεβάτι του όλες αυτές τις κριτικές μ' έξαιρετική προσοχή. Μά όταν έβλεπε ένθουσιώδεις κι' έπαίνοις, έννοιε ένα είδος ντροπής και δεν προχωρούσε περισσότερο.

Παρ' όλη όμως τη σιωπή της έπιστημής κριτικής, οι φίλοι του Προυστ θέλησαν να παρουσιάσουν τότε τό έργο του στην Ακαδημία Γνωστικό με την έλπίδα ότι τά μέλη της θα τό πρόσεχαν και θα τό έδιναν τό έντίστο φιλολογικό βραβείο του. Ο συγγραφέας υιοθέτησε την ιδέα τούς μόνο και μόνο γιατί νόμιζε ότι, αν τό έργο του βραβευόταν, αυτό θα γινόταν άρρωμα να τό διαβάση ο κόσμος. Κι' έπειδή κάποιος τού είπε τότε ότι ή Ακαδημία Γνωστικό δεν ύποστηρίζει τούς πλοσιούς συγγραφείς, ο Προυστ ψιθύρισε:

— Άλλοιμονο!... Μά κι' εγώ είμαι σχεδόν κατεστραμμένος... Δεν λέω βέβαια πως έχασα όλη μου την περιουσία, μά έχασα τό μεγαλύτερο μέρος της... Για β. νημα τού Θεού... Φροντίστε να τό μάθουν αυτό οι Γνωστικοί... Έπίσης άς μάθουν ότι, αν πάρω τό βραβείο, δεν θ' άγγίξω καθόλου τά... χαρμάτα του... *

Μά τό έργο του, παρ' όλες τις έλπίδες του, δεν συζητήθηκε καθόλου από τά μέλη της Ακαδημίας.

μίας Γνωστικό.

Έξαφνα τότε, ο συγγραφέας Ζακ Ρυβέρ διαβάσε τό έργο του και, πρώτος αυτός, κατάλαβε ότι επρόκειτο περί μεγάλου έργου, περί άριστουργήματος. Γοητευμένος, άρχισε να μιλά για τό στους φίλους του και, χάρις στις φροντίδες του ή Νέα Γαλλική Έπιθεωρήσις ζήτησε από τόν Προυστ συνεργασία, την οποία δημοσίευσε πρωτοσέλιδο σε δυο συνεχή τεύχη της...

Συγχρόνως ο διευθυντής τού Έκδοτικού Τμήματος της Νέας Γαλλικής Έπιθεωρήσεως, ο οποίος πρό όλίγων μηνών τού είχε επιστρέψει τό έργο του άδιάβαστο, τού πρότεινε να εκδόση τη συνέχειά του. Τό ίδιο τού πρότεινε και ο εκδότης Φασκέλ...

Μά ο Προυστ έμεινε πιστός στον Γκρασσέ και τό παρέδωσε τά χειρόγραφα τού δευτέρου έργου του «Στον ίσκιον τών κοριτσιών με τά λουλούδια...». Είχε άρχισι πειά ή έκτύπωσι του, όταν έξαφνα κηρύχτηκε ο Εύρωπαϊκός πόλεμος...

***

Δεν μπορούσε πια ούτε λόγος να γίνεται για τη συνέχισι της έκτυπώσεως τού έργου τού Προυστ. Τά μόνα βιβλία που κυκλοφορούσαν κατά τά πέντε τραγικά χρόνια που έπαινούθησαν, ήταν τά πολεμικά. Η άνθρωπίνη σκέψη καταπιεζόταν...

Ποτέ ή μόνωσις του και ή άρρώστια του δεν φάνηκαν στον Προυστ τόσο σκληρές όσο κατά τη διάρκεια τού παγκοσμίου πολέμου. Μολοντί δεν ήταν καθόλου ένθουσιώδης, θα ήθελε να συμμετάσχη κι' αυτός στη γενική εκείνη δράσι και άναστάτωση. Μά ή άρρώστια του, ή οποία χειροτέρευε όλοένα, τόν έμπόδιζε.

Όταν ή Γαλλική Κυβέρνησις άρχισε να έπιστρατεύη ανθρώπους κάθε ηλικίας και ν' άναθεωρή τις άπαιτήσεις, ο Προυστ, ο οποίος ήταν «άπαιλλαιγος», έτρεψε με την ιδέα μήπως ή Έπιτροπή της Άναθεωρήσεως τόν καλέσει σε όρα που θα τού ήταν άδύνατο να σερωθή απ' τό κρεβάτι του. Έβαλε λοιπόν όλους τούς ισχυρούς φίλους του να κάνουν διαδήματα στο Γενικό Έπιτελείο, για να τόν καλέσουν σε μια όρα που θα τού ήταν δυνατόν να πάη. Τέλος έλαβε μιά πρόσκλησι, στην οποία διάβαζε ότι τόν καλούσαν να παρουσιάση στην Έπιτροπή άπαιτήσεων στις... 3 τό πρωί. Ήταν ή μόνη όρα που βρισκόταν ερθεος και αυτό τόν έκανε ν' άναστενάζη μ' άνακούφιση... Έτσι την ώριμένη μέρα και όρα διευθύνθηκε προς τό Μέγαρο τών Απομαχών, όπου συνεδρίαζε ή Έπιτροπή τών Άναθεωρήσεων.

Μά μόλις έφτασε εκεί, τό βρήκε έρημο, κατασκότεινο, κατάνειστο... *

Τί είχε συμβεί;... Άπλούστατα, στην πρόκλησι που έλαβε ο Προυστ, τόν προσκαλούσαν για τις 8 τό πρωί, μά τό 8 ήταν κακογραμμένο και φαινόταν σαν 3!

Όσοδήποτε, οι φίλοι του, για να τόν βγάλουν απ' αυτή την άγανία, φρόντισαν και τού έστειλαν ένα στρατιωτικό γιατρό, ο οποίος, κατ' εξαίρεση, τόν εξέτασε στο σπίτι του κι' ο οποίος, βλέποντας την κατάσταση του, δεν δυσηκόλησε να τόν άναλλάξη.

Έντοματάς, όσο συνεχίζονταν ο πόλεμος, ή μόνωσις του γινόταν ακόμα μεγαλύτερη κι' ή Έξοδός του απ' τό σπίτι του άρρώστερος. Κατά τά τομείς αυτά χρόνια, ή ιδέα τού πολέμου έδέσποζε μέσα στο μυαλό του. Όταν ή Άμνην άπελείτο από τούς Γερμανούς, έγραφε σε κάποιο φίλο τού:

«Αγαπητέ μου φίλε, δεν σ'άς μιλάω καθόλου για τό μόνο πράγμα, τό οποίο όλος ο κόσμος σκέπτεται, για τό μόνο πράγμα, τό οποίο σκεπτομαι διαρκώς όλος ο κόσμος, γιατί έξω πως ή λογοκρισία άπαγορεύει τέτοιες συζητήσεις...».

Στά όνειρά του, όπως και στον έγνιο του, έβλεπε διαρκώς νέους ανθρώπους να σκοπεύονται και άλλους να σκατεύνονται, ν' άρροσταίνονται, να τυφλώνονται... *

Έξαματάς, τό πρώτο μέρος τού έργου του εξακολουθούσε να διαβάσεται από τό πιο ένλεκτό κοινό.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχια.

Ο Γάλλος συγγραφέας Άντρέ Ζιβι, ένας από τούς πρώτους θαν μαστάς τού Προυστ.

(*Ἡ κόρη σου ντὲ Παράμ-
πὲρ στὸν δού-
κα ντὲ Ρισελιέ*).

Δούξ,
Εἶμαι λιγάκι ἀπὸ τὸ μὴ
στὴν προσφώ-
νησι, ἔ; Σοῦ
γράφω ξερὰ:
«Δούξ». Μὰ
μὲ γεμίζει χα-
ρὰ αὐτὸ, ἀγα-
πημένε μου...
Νοιώθω καλύ-
τερα ἔτσι πὺς
ἔχω τὴ δύναμι νὰ σοῦ γράφω, χωρὶς νὰ γεμῶ τὶς ἐπιστολές μου
μὲ τὰ πῶ γλυκὰ καὶ χαϊδευτικὰ λόγια πὺς αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μου
γιά σένα...

Πές μου τώρα... Μοῦ θύμισες λιγάκι γιὰ τὸ προηγούμενο γράμ-
μα μου, ἔ;
Τί νὰ γίνῃ; Αὐτὴ εἶνε ἡ σκληρὰ πραγματικότητα, ἀγαπημένε μου
καὶ χρυσὸ μου φίλε... Προτίμω νὰ ψηφίσω καὶ ὁ δὺς, παρὰ νὰ φτάσω στὴν
κορυφὴ τοῦ Γολγοθᾶ τῆς ἀνικανοποίητης καὶ προδομένης ἀγάτης μου...

Γιατί νοιώθω πὺς αὐτὸ θάνατ' ἐστὶν τὸ τέλος μου, ἂν βασιστῶ στοὺς θρ-
κούς σου, χωρὶς νὰ κοινησῶ καὶ ἐγὼ λιγάκι τὸ χέρι μου... Κάποια
σχετικὴ παρομοία τὸν Ἀρχάγγελο Ἐλὶνὸν μοῦ φαίνεται πολὺ σωστὴ
στὴν περίπτωσί μου...

Ἄλλως τε, φίλε μου, ἔχεις ἄδικο νὰ μὲ κατηγορήσῃς... ἀποκλει-
στικὸς ἐμένα; Ὅθι μὴ μποροῦσες νὰ βοῇς εὐκόλῃ τὸν κυριώτερο αἴτιο τῆς
καταστάσεώς αὐτῆς, πολὺ κοντὰ σου... Θέλεις νὰ σὲ βοηθήσω λιγάκι
στὰ ψαξίματά σου; Λοιπόν... Πὺς μπορῶ νὰ πιστέψω ἀπολύτως τὰ
λόγια σου καὶ τοὺς θρῆκούς σου καὶ τίς διαβεβαιώσεις σου, πὺς μονά-
χα ἐμένα ἀγαπᾷς καὶ... ὅτι...
θὰ... μ' ἀγαπᾷς πάντα (!), τὴ
στιγμὴ πὺς ἔχω, καὶ μπορῶ νὰ
σοῦ πῶ μὲ τ' ὄνομά τους ἂν μὲ
προκαλέσεις, πὺς τόσες καὶ τόσες
χρῆσαν δάκρυα παρὰ, γιὰ τὴν
ἐγκατάλειπί τους ἀπὸ σένα;

Πὺς ἔχεις τὴν ἀξίωσι νὰ σὲ
πιστέψω, τὴ στιγμὴ πὺς τόσες ἄλ-
λες ἐπίσης ὁμορφες καὶ χαριτω-
μένες, σὰν καὶ ἐμένα, καταράστη-
καν τὴν ὥρα πὺς σήκωσες τὰ πλά-
να σου μάτια ἀπάνω τους;
Δὲν εἶμαι τόσο ἐγωίστρια, φί-
λε μου... Ξέρω βέβαια πὺς ἄ-
ξιζω κάτι, γιατί ἂν δὲν ἀξίζα,
δὲν θὰ ἔξερες οὔτε τὸ ὄνομά μου
κάν, μὰ ὅχι καὶ σὲ σημειοῦ ὥστε
νὰ δώσω γερά καὶ ὀριστικὰ στὰ
δύχτυα μου τὸν πῶ κακομαθημένο
μὰ καὶ τὸν πῶ ἐλκυστικὸ εὐαγρι-
δὴ τῆς Γαλλίας...

Πάστο λοιπὸν ἀπόφασι, χρυσέ
μου, καὶ μὴν τὸ συζητᾷς πεῖα...

Ἄν θέλεις αὐτὲς τίς μέρες νὰ
μὲ ἴδῃς, γράψε μου γρήγορα πότε
καὶ πὺς θὰ μπορέσουμε νὰ ἴδω-
θοῦμε... Εἶμαι αὐστηρὴ, μὰ εἶ-
μαι καὶ δίκαιη, γλυκεῖά μου λα-
τρεία... Πρέπει, εἶνε ἀνάγκη νὰ δώσω μὴ ἀποζημιώσι καὶ λίγη χα-
ρὰ στὴν καρδιά σου, μὲ τὸ νὰ σ' ἀφήσω νὰ μὲ δῇς, καθὼς καὶ στὸν
ἐαυτὸ μου τὴν ἀπερίγραπτη εὐτυχία νὰ σὲ σφίξω στὴν ἀγκαλιά μου,
γιατί ἐγὼ εἶμαι πὺς ὑποφέρω πρῶτῃ καὶ περισσότερο, ἀπὸ τὰ ασφαλι-
στικά αὐτά, καθὼς τὰ λές, μέτρα μου ἐναντίον τῆς ἀπιστίας καὶ ἀστα-
θείας σου...

Ῥεβονόρ, ὅσο μπορεῖς πῶ γρήγορα, ἀγάτη μου... Π.

(*Ἡ μαρκησία ντὲ Βιλλερούα στὸ στρατάρχη Ρισελιέ*).

Χρυσέ μου,
Ἔρτασαν στ' αὐτιά μου κάτι φήμες, ἀόριστες ἀκόμα, μὰ πὺς εὐ-
χομαι νὰ μὴν ἀληθεύουν...

Ἄλλαξαν, λέει, πιστολιές στὸ Δάσος δυὸ κυρίες καὶ τὸ μῆλον τῆς
ἐριδος μεταξὺ τους ἦσαν, λέει, ἐσύ!

Μὴ χειρότερα, ἀγάτη μου!... Αὐτὸ πάλι, ἂν βγεῖ ἀλήθεια, θὰ
εἶνε ἀπ' τ' ἄγρια... Νοιώθω ἀπάνταστη λύσσα μέσα μου ἐναντίον
σου... Σὲ κρατῶ σφιχτὰ στὴν ἀγκαλιά μου τώρα, εἶσαι δικός μου,
μὸς ἀνθρώπος, καὶ τὰ νύχια μου εἶνε ἀρκετὰ σκληρὰ γιὰ νὰ ξεσκίσουν,
ποῖνα θελήσις νὰ σὲ τραβήξῃ ἀπὸ κοντὰ μου...

Σὲ περιμένω ἀπόψε κιόλας, νὰ βγάλῃς τὴν ἀγωνία ἀπ' τὴν ψυχὴ
μου, νὰ μοῦ πῇς πὺς δὶα αὐτὰ εἶνε ψέμματα καὶ λόγια τῆς κακολῶ-
σίας... Σὲ περιμένω ἀνυπόμονα... Ἀπόψε...

***

Ἡ μονομαχία, γιὰ τὴν ὁποία μιλάει στὴν παραπάνω ἐπιστολὴ ἡ

Η ΣΕΛΙΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΩΝ

Η ΠΑΘΗΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

μαρκησία ντὲ
Βιλλερούα, μονο-
μαχία γυναί-
κων τῆς ἀρι-
στοκρατίας, γιὰ
ἐρωτικὸν ὅς ἴσ-
τους καὶ ἀκρι-
βῶς γιὰ τὴν
καρδιά τοῦ γέ-
νους Ρισελιέ,
δὲν εἶνε ἀπὸ
φῆμη, θῆλος,
παράμυθι. Σὺ-
νέβη πραγματι-
κῶς μεταξὺ τῆς
δουκίσσης ντὲ
Πολινιά καὶ

τῆς μαρκησίας ντὲ Νέλ. Ἰδοῦ, μὲ λίγα λόγια, τὸ πρωτόκολλο γιὰ
τὴν ἐποχὴ ἐκείνη περιστάτικῃ αὐτῇ:

Κατὰ τὸ 1716, ὁλόκληρη σχεδὸν ἡ Αὐλὴ καὶ τὰ σαλόνια τοῦ Πα-
ρισίου μιλοῦσαν ἀδιάκοπα γιὰ τίς καινούργιες καταστάσεις τοῦ στρα-
τάρχου Ρισελιέ καὶ ἰδιαιτέρως γιὰ τὴν συμπεριποίησίν του μὲ τὴν παλιὰ
του φιλενάδα δουκίσσα ντὲ Πολινιά... Ὁ Ρισελιέ εἶχε τοσαυτὴ
μὲ τὴ δουκίσσα ἀπὸ καιρὸ, μὰ ἡ Σειρήνα ἐκείνη κατάρρε νὰ πὺς ἐπα-
ναρξῇ στὰ δόχτυα τῆς καὶ τὸν θρίαμβό τῆς αὐτὴν δὲν ἔπαιε νὰ τὴν
διαλλάξῃ παντοῦ ὅπου βοϊσκόταν...

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Ρισελιέ ἦταν, ὅπως πάντα ἄλλωστε, στὶς δό-
ξες του... Ἀρκεῖ νὰ σημειώσουμε πὺς κάθε μέρα λάβαινε μᾶστο πᾶ
ραβασάκια ἀπ' τίς διάφορες φιλενάδες του, χωρὶς καὶ νὰ τὰ διβά-
ξῃ... Τὰ φύλαγε κλειστὰ σὲ εἰδικὰ στερεὰ μπουκλὰ, ἀνοίγοντας μὴ-
νάχα ὅσα τὸν ἐνδιέφεραν τὴ στιγμὴ ἐκείνη...

Γυναίκοι καὶ γὰρ ἀτελείωτοι ἦσαν ἡ συνέπειες τῆς τακτικῆς του
αὐτῆς, ἀνέμεσα στὸ πλῆθος τὸν δουκισσῶν, τὸν πριγκιπισσῶν καὶ
μαρκησιῶν, πούφεραν τὰ μεγαλειότερα καὶ ἐνδοξότερα ὀνόματα τῆς
Γαλλίας...

Ὁ στρατάρχης ντὲ Ρισελιέ ἦταν τὸν ἴδιον αὐτὸ καιρὸ στενὰ σχετι-
σμένος μὲ τὴ μαρκησία ντὲ Νέλ... Μία βραδεία, στὸ σαλόνι τῆς κο-
μῆσης ντὲ Κλερμόν-Ρουαζόν, ἀ-
φού πρῶτα χόρεψαν ἀρκετὴ ὥρα,
ὁ στρατάρχης καὶ ἡ ντὲ Νέλ τρα-
νήχτηκαν σὲ μιὰ γωνία, νὰ τὰ
ποινε λιγάκι... Ἡ μαρκησία ζη-
τοῦσε ἐξηγήσεις γιὰ ὅσα ἡ δου-
κίσσα ντὲ Πολινιά διέδιδε στὶς
γνωστὲς τῆς... Κοιρασμένος ἀπ'
τὰ παράπονα αὐτὰ ὁ Ρισελιέ, μὲ-
λις εἶδε τὴν Πολινιά ἀπὸ μα-
κριά, ἄφησε ἀπότομα μοναχὴ τὴ
μαρκησία καὶ ἔτρεξε νὰ τὴ συναν-
τήσῃ.

Τότε συνέβη κάτι τὸ πρωτο-
γενὲς γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη... Ἡ
Πολινιά, θυμωμένη πὺς εἶδε τὸν
Ρισελιέ νὰ φεύγῃ βιαστικὰ ἀπὸ τὸ
πλευρὸ τῆς μαρκησίας, παρεξήγη-
σε τὸν σκοπὸ του καὶ χωρὶς νὰ
τοῦ μιλῇ καθόλου, πῆγε κοντὰ
τῆς... Ἐκεῖ δὲ, μπροστὰ στὰ
μάτια ὅλων τοῦ κόσμου, τὴ μα-
ρτίσε καὶ τὴν προκαλέσε νὰ μὴ
νομαρχήσουν μὲ πιστόλια!

Ἡ μαρκησία ντὲ Νέλ δέχτηκε
καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρῶτο συν-
αντήθηκαν στὸ Δάσος τῆς Βου-
νάντρε καὶ τῆς Βιλλερούα.

Κατὰ τὴν αὐτοῦ, ἡ δουκίσσα ντὲ Πολινιά, περήφανη γιὰ τὴν ἐπι-
τυχία τῆς, ἔτρεξε κοντὰ στὴν ἀναισθητὴ καὶ αἰμόφυρτο ἀντίπαλό τῆς καὶ
ἄρχισε νὰ ξεφωνίζῃ μὲ ἄγρια χαρὰ:

— Νὰ σὲ μάθω ἐγὼ ἄλλη φορὰ νὰ ξεφτυλίσῃς ἐκεῖ πὺς δὲν σὲ
σπέρνουν... Ἀντιοῦμαι πὺς δὲν μπορῶ νὰ σὲ κάνω κοιμῆτα...

— Κυρία μου, τῆς εἶπε τότε ἕνας ἀπ' τοὺς μάρτυρας τῆς τρα-
υματισμένης μαρκησίας, μὸς φαίνεται πὺς ἀρκετὰ ἱκανοποιηθήκατε...

— Νεανία μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ τρομερὴ Πολινιά, σὲ τέτοιες πε-
ριστάσεις γίνεται κανένας ἀνθρωποφάγος!... Εἰσαίτε μικροὺς γιὰ
νὰ νοιώσετε τέτοια πράγματα!...

Χωρὶς ὅστερα νὰ οἶξῃ ἔστω καὶ μὴ μάτια στὴν ἀντίπαλό τῆς, ἀ-
νέθηκε στὴν ἄμαξά τῆς καὶ ἔφυγε...

Μὰ τὸ πῶς ἐνδιέφερον ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴν αἰματηρὴ καὶ σκανδαλώδη
ἀπόθεσι, εἶνε ἡ ἀπάντησι πὺς ἔδωσε ἡ μαρκησία ντὲ Νέλ τὴν ἄλλη
μέρα στὴν καμαριέρα τῆς, ἐνὸς ὁ παρὸς τῆς πληγῆς τῆς τὴν ἐφλό-
γιζε. Τὴ ρώτησε δηλαδὴ ἡ καμαριέρα τῆς, πὺς δὲν ἤξερε ἀκόμα τὴν
αἰτία τῆς μονομαχίας, ἂν ἀξίσε τὸν κόπο τὸ ζήτημα πὺς στοίχιζε
τόσο αἷμα...

— Φίλη μου, πρόκειται γιὰ τὸν Ρισελιέ, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ κυρία
τῆς... Καθὼς λοιπὸν καταλαβαίνει, τοῦ ἀξίζει νὰ χυθῇ καὶ ἄλλο αἷ-

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΞΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ὁ καυγᾶς τοῦ Ἑλλήνα καὶ τοῦ Τούρκου καὶ ἡ εὐχὴ τοῦ πονηροῦ Ἑβραίου. Ἡ τιμὴ τοῦ σταυροῦ. Τὸ ἔξυπνο πεί-
ραγμα τοῦ Γάλλου αὐλικῶ. Τὸ Διευθυντήριο καὶ ἡ νέα θρησκεία. Ἡ γνώμη τοῦ Γαλλεῦρανδου. Ὁ μεγαλειότερος ἐγωί-
στης τοῦ κόσμου. Ὁ Σεγιέρ καὶ ὁ Χριστός. Μία γνώμη τοῦ Βιζυηνῶ περι ποιήσεως. Θεατρικὲς ἱλαροτραγωδίες, κ.τ.λ.

ΙΑ μέρα ἕνας Ἑλληνας καὶ ἕνας Τούρκος εἶχαν γε-
ρὴ φιλονεικία. Ὁ Τούρκος εὐχότανε, ὅσα πρῶτα
σφάζουν ὁ Τούρκος στὸ Κοιμητὴν-Μπαράμι τους,
τόσοι Ἑλληνες νὰ πεθαίνουν κάθε μέρα.

Μὰ καὶ ὁ Ἑλληνας εὐχότανε, ὅσα αὐτὰ κόκκινα
σπάζουν ὁ Χριστιανὸς τὸ Πάσχα, τόσο Τούρκοι νὰ
πεθαίνουν.

Πάνω στὴ φιλονεικία τους αὐτὴ, νὰ καὶ παρον-
σιάζεται ἕνας Ἑβραῖος. Γυρᾷ ὁ Τούρκος καὶ τοῦ
λέει:

— Καὶ σὺ τί λές, βρὲ γιαννίτι;

— Ἐγὼ τί νὰ πῶ ὁ κακομοῖρης, ἀποκρίνεται ὁ
Ἑβραῖος, χαϊδεύοντας τὰ γένεια του... Ἐγὼ λέω... ἄμποτε ὁ Θεὸς
νὰ σὲ εἰσακούσῃ καὶ τοὺς δυὸ!...

Μὰ φορὰ, κάποιος χερσοχὸς Ἑβραῖος παρονσιάστηκε στὴν Αὐλὴ
τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας γιὰ νὰ πωλήσῃ τὸ ἐπιτόκειμά του. Ἐνας
αὐλικὸς τότε ξεχώρισε ἕναν σταυρὸ καὶ ὥστης πόσο κοστίζει.

Ὁ Ἑβραῖος τότε εἶπε μιὰ τιμὴ ὑπερόχνη.

— Τί λές, καμμένε! τοῦ ἀπάντησε ὁ αὐλικὸς. Γιὰ ἕνα τόσο δᾶ
σταυροῦ καὶ ζητᾷς ἕνα τέτοιο ποσό, ἐσύ πὺς τὸ... πρωτότυπό του,
κατὰ σταυρὸ, τὸν ἔδωσες σχεδὸν ἑξάμισι, γιὰ νὰ σταυρώσουν τὸ
Χριστὸ μᾶς!...

***

Στὰ 1797, ἀνήμερα τῆς Μεγάλῃς Παρασκευῆς, ἕνα ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ
μεταναστευτικοῦ Διευθυντηρίου πὺς κυβερνοῦσε
τὴν τὴ Γαλλία, ὁ Λά Ρεβεγιέρ-Λεπου, θέλοντας
νὰ λανσάρῃ μιὰ νέα θρησκεία διχῆς τοῦ ἐπινοή-
σας, τὴν «Θεοφιλανθρωπίαν»,
ἀπὸ τῆς καταργηθείσης Χριστι-
ανικῆς, ἐκάλεσε τὸ λαὸ σὲ μιὰ
διὰ τῆς τῆς νέας θρησκεί-
ας, ἡ ὁποία θὰ ἦταν, καθὼς ἔ-
λεγε, ἀνωτέρα ἐκείνης τοῦ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν τελείωσε τὴ διάλεξί-
νον ὁ Λά Ρεβεγιέρ-Λεπου, πλη-
σσε τὸν Γαλλεῦρανδου, ὁ ὁποῖος
βρισκόταν μεταξὺ τὸν ἀκροα-
τῶν του, καὶ τὸν ρώτησε:

— Πὺς σὲ φαίνεται λοιπὸν
ἡ νέα μου θρησκεία;

— Τί νὰ σὲ πῶ, ἀπάντησε ὁ
Γαλλεῦρανδου: Ὁ Ἰησοῦς γιὰ νὰ
ἐκφράσῃ τὴν θρησκεία του σταυ-
ρώθηκε πρῶτα καὶ ὕστερα ἀναστήθηκε.

— Λοιπόν;...

— Θὰ σὲ συμβοῦλενα λοιπὸν, ἂν θέλετε νὰ ἐδραωθῇ καὶ ἡ
ἀλφὴ σὲ τὴν θρησκεία, νὰ... κάνετε τὸ ἴδιο, ἀντὶ νὰ... σταυ-
ρώσετε τὸν κοσμοκτίτη!...

***

Στὴν περιφάνεια, στὸν ἐγωισμό καὶ στὴν αὐτολατρεία, κανέ-
νας ἀνθρώπος στὸν κόσμον δὲν περνοῦσε τὸν περίφημο Σεγιέρ, κα-
θηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιτεμβέργης.

Ἐπὶ αὐτὸν τὸν ἑστατωμένο τῆς ἐκκλησίας τοῦ Πανεπιστη-
μίου, ὁ Σεγιέρ εἶχε ζωγραφιστὸν τὸ... πορτραῖτό του, μὲ τὴν ἐξῆς ἐ-
πιγραφή:

— Ἐγὼ ἦν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, μὲ ἀγαπᾷς;...

Καὶ ὁ Χριστὸς ἀντιπτοῦσε... ἐγγράφως ἀπὸ κάτω, διὰ τῆς χειρὸς
τοῦ Σεγιέρ φυσικᾶ:

— Ναι, ἐνδοξότατε, ἐκλαμπρότατε, περιγούστατε καὶ σοφώτατε
κύριε Σεγιέρ, ἐστεμμένη ποιητὴς Αὐτοῦ Ἀυτοκρατορικῆς Με-
γαλειότητος καὶ ἐπάξιε πρῶτανι τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιτεμβέργης.
Ναι, σὲ ἀγαπᾷ!...

***

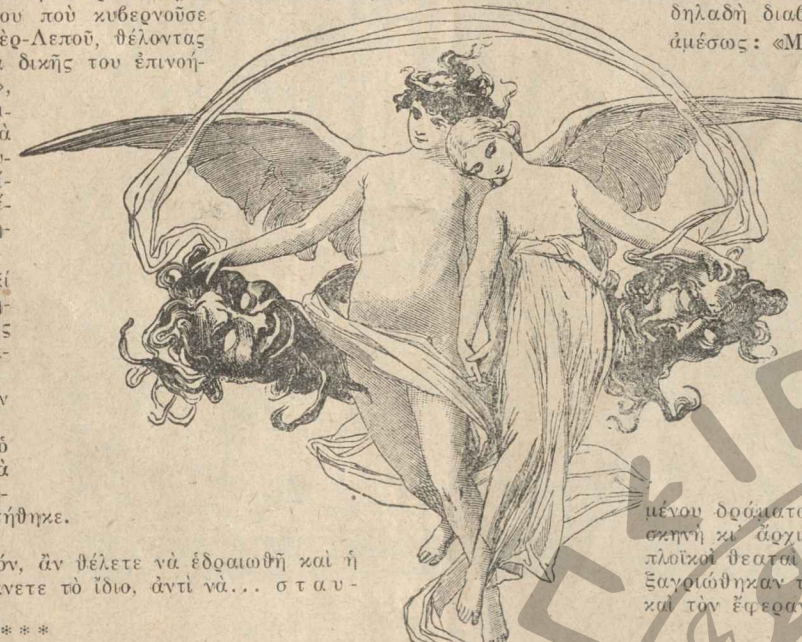
Μὰ πὺς καλύτερο καὶ ἀπ' τὸ δικό μου ἀκόμα!

Καὶ στὸ γιατί τῆς, πὺς κοινούσε τὸ κεφάλι του ἀκούγοντας τὰ
ἀλλόκοτα αὐτὰ ἐπιχειρήματα, γύρισε καὶ εἶπε:

— Γιατὸς μου, εἶνε ὁ πῶς χαριτωμένος ἐπιταγὴς τῆς Γαλλίας...
ἔχονα στάμ-στάμ ὅλο μου τὸ αἷμα, ἀρκεῖ νὰ τὸν κάνω γιὰ πάντα
ἄνθρωπο μου...

Ὅλες τοῦ στήνουν παγίδες, γιὰ νὰ τὸν τραβήξουν στὰ
ἐξώματά τους, μὰ εἶμαι βέβαια πὺς ἡ θύσις μου αὐτὴ θὰ κάνῃ τὸν ἄ-
νθρωπο μου, τὸ γαϊδεμένο αὐτὸ παιδί τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄ-
δου, νὰ μὴ ξανακινετᾷ περὶ ἄλλῃ γυναίκα...

Πράγματι δὲ, εἶν' ἡ ἀλήθεια, πὺς γιὰ λίγον καιρὸ ὁ Ρισελιέ ἔ-
κανε πιστὸς στὴν ντὲ Νέλ... Μὰ πολὺ γρήγορα τὸν τραβήξαν ἀπ'
τὴν ἀγκαλιά τῆς καινούργιες καὶ ἀτελείστες ἐρωτικὲς περιπέτειες!...

Ὁ δικαστὴς Μπουνέ, θέλοντας κάποτε νὰ πωλήσῃ ἕνα δύστροπο
αἰλὸν του, ὡς ἐξαιρετικὸν... ὑπάκουον καὶ καλὸδούλου, τὸ καβαλίσκεινε
γιὰ νὰ ἐπιδείξῃ ἀκόμα καλύτερα τὰ χαρίσματά του στὸν ὑποψήφιό ἀ-
γοραστή.

Μὴ ἔξερντας ὅμως καλὴ ἱλασία, μὲ τὸ πρῶτο τίναγμα τοῦ ἀλό-
γου, βρόδῃκε ξεπλωμένος κάτω.

Ἐ, φταχέ μου Μπουνέ, τοῦ εἶπε τότε γελώντας ὁ... παρ' ὁλί-
γον ἀγοραστῆς τοῦ αἰλῶντος, ἂν θελήσεις καμμιὰ φορὰ νὰ μὲ ἐξαπα-
τήσῃς, μὴν ἀνέβεις ἀπάνω σ' αἰλὸν. Προτίμησε τὴν ἔδρα τοῦ δικα-
στηρίου... Αὐτὴ τοῦλάχιστον δὲν... κλωτᾷ!...

***

Ὁ αἰμμητοῦς Γεώργιος Βιζυηνός, ὁ ποιητὴς τὸν ἀφελεστέρων
καὶ ἀγνωτόρων ἐλληνικῶν τραγουδιῶν, μὰς μὴ τὴν ποιητικὴν τοῦ ἰ-
διότητά, συνεδίαζε καὶ τὴν διδασκαλική. Εἶχε σπουδάσει μάλιστα εἰ-
δικὸς στὴ Γερμανία καὶ προσοριζόταν γιὰ τὴν ἔδρα τῆς φιλοσοφίας στὸ
Πανεπιστήμιό μας. Δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ τὴν καταλάβῃ, γιατί τὴν
κινηροῦσαν ἄλλοι πῶς ἐπιτήδειοι, καὶ ἔτσι ὁ Βιζυηνὸς ἀναγκάστηκε
νὰ γίνῃ καθηγητὴς Γυμνασίου.

Μὲ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τῆς ζωῆς του συνδέεται τὸ παρακάτω ἀνέκδο-
το, πὺς συνθίξῃ νὰ τὸ διηγείται συχνά ὁ κ. Πάπ. Μὰ μέρα, ἐνὸς ὁ
Βιζυηνὸς ἔκανε νεοελληνικά στοὺς μαθητὰς του, τοὺς εἶπε τὸ ἐξῆς ψυ-
χολογικώτατο:

— Θέλετε νὰ μάθετε πότε ἕνα ποίημα εἶνε ὥρα καὶ πότε εἶνε ἄ-
σχημο; Ὅθι σὲ μάθω ἕναν ἀπλοῦστατο τρόπο γιὰ νὰ τὸ βρῇτε. Ἄμα
δηλαδὴ διαβάσετε ἕνα ποίημα πὺς ἀξίζει, θὰ πῇτε
ἀμέσως: «Μωρέ, τί ὥρα ποίημα! Αὐτὸ θὰ τῶγρα-
φα καὶ ἐγὼ!...»

***

Στὰ παλαιότερα χρόνια, δταν
ἡ θεατρικὴ παραγωγή τοῦ τόπου
μας περιοριζόταν σὲ ἔργα πα-
τριωτικῶν περιεχομένων, οἱ θεα-
ταὶ δὲν ἔκριναν τὰ πράγματα μὲ
ψυχραιμία καὶ παρεφέροντο μὲ
τὸ παραμυθό. Ἡ παραφορά τους
στρεφόταν ἰδίως κατὰ τὸν ἥθο-
ποιον, οἱ ὁποῖοι ἔπαιζαν ὁλοὺς
Τούρκους καὶ οἱ ὁποῖοι ἔβριζαν
τὸ μπελά τους ἀπ' τὸ κοινό.

Διηγούνται σχετικὸς ὅτι ὁ ἀ-
ειμμητοῦς καθηγητὴς τοῦ Πανε-
πιστημίου Μουρεσσότος ἔτιχε
στὰ νεύματα του νὰ λάβῃ μέρος
σ' ἕναν θῆσο ἐρασιτεχνικὸν καὶ
νὰ ὑποδῇ τὸν Πάρο τοῦ παιζο-
μένου δράματος. Μόλις ἐπὶ τὸν παρονομαστῆκε στὴ
ἐκπὴ καὶ ἄρχισε νὰ καταγγέλλῃ τὸ κομμάτι τοῦ αἰ-
πλώκα θεατοῦ πὺς τὸν παρακολούθησαν ἀπὸ κάτω, ἔ-
ξαναβόησαν τόσο πολὺ, ὥστε τὸν ἐτόρσαν μπροστὰ
καὶ τὸν ἔφεραν κινηρόντας ὡς τὸ αἶμά του!

***

Ὅταν ὁ αἰμμητοῦς Εὐάγγελος Κορσουλῆκος, ὁ
πνευματώτατος διευθυντὴς τοῦ παλαιοῦ «Σχολίου»,
εἶχε πέσει ἀρρωστός καὶ κόντευε νὰ πεθάνῃ, ὑπέταρε
ἀπὸ παρανοία καὶ τὸν δυὸ τὸν ποδῶν καὶ δὲν ἀπο-
ροῦσε νὰ κοινηθῇ ἀπ' τὸ κορβότι του.

Μὰ μέρα ἐπικρατῆκε τὸν ἀρρωστο κακοὶ γνωστὴ του κυρία ἡ
ὁποία εἶδε τὸ παράπονο τοῦ τὸν κρεμασμένο ἔξω ἀπ' τὸ κορβότι
καὶ ἔσπευσε νὰ τὸν ἀκούσῃ.

Ἀφ' ὅτε τὸ χαιροῦ, κυρία καὶ! τῆς εἶπε μὲ τὴν σθημένην τὴν
ἀβρότητα καὶ δεκτικότητα ὁ Κορσουλῆκος. Δὲν εἶνε δὲ καὶ καμμιὰ
κολῶνα τοῦ Παρθένου γιὰ νὰ τὸ ἀναστήλῃτε!

***

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Ο ΜΩΣ είνε κάμπο-
σα χρόνια πώ ορα
πού οι γαμπροί από
την 'Αμερική έγιναν
άγγελοι σωτηρίας γιά
τ' άπρωια κορίτσια.
"Υστερ" από μακρο-
χρόνιο ξενιτεμό, πολ-
λοί μετανάστες έρ-
χονταν στην πατρίδα

νά διαλέξουν τέλος τή συντροφισσα τής υπόλοιπης ζωής τους, σύμ-
φωνα με την 'Ελληνική παροιμία που συμβουλεύει νά διαλέγη κα-
νείς παπούτσια από τόν τόπο που, έστοι και μεταλλόμενο.

Κ' ή κοπέλλες τών επαρχιών στήριζαν πειρά τις περισσότερες
ελαπίδες τους στους μετανάστες, που ξαναγυρίζουν κ' ένα λαχό
τραγουδι βγήκε αγά-αγά, που τό τραγουδούν κιόλας ή κοπέλλες
σε πολλά μέση του Μωριά, όταν χορεύουν:

"Ήρθαν οι 'Αμερικάνοι,
Νύχτα-μέρα στο σεργιάνι,
Με γαρουφάλλο στο πέτο
Γιά να παντρευτούν έφτετο.
Τά κορίτσια τ'α καμένα,
Το διαβόλου μακαράδες!" (*)

Γιατί, βέβαια, δεν είνε όλοι με την ίδια πρόθεση. Πολλοί δέ ζη-
τούν προίκα, και μένουν ευχαριστημένοι νά διαλέξουν μία καλή κο-
πέλλα, όμορφη — ή, προπάντων—
λοι που ύστερα, αγά-αγά, κά-
νουν λόγο και γιά... τ'α φιλά.
"Έτσι είνε ή κοινωνία, ανάσκη,
Υπάρχουν ακόμα και τυροδιώ-
χτες, και οι παραδόξοι. 'Η
δίαιτα του χρήματος, που έχει γί-
νει πάθος, στους μετανάστες έ-
δωσε, φανερόνεται σε λίγο.

— Δέ σου λέω, καλό είνε τό
κορίτσι, μά πάλι πώς; Νά πούν
στην 'Αμερική πώς την πήρα με
τό πονάμισο; Είνε, δηλαδή,
προσβολή γιά την ίδια. 'Εκείνο
που θά δινάτε σε κάθε άλλον,
θά τό δώσετε και σε μένα. Και
πάλι τής κόρης είνε...

"Έτσι μιλούν στα πεθερικά.
"Έτσι μίλησε επάνω—κάτω
και στον πατέρα τής Φωτούλας
ο «έφορος» Παναγιώτης Θανα-
σούλιας ένα βράδυ, που άποτρα-
πημένοι σε μία γωνιά του κα-
ρνείου, σκεδίαζαν τό γάμο.

Η Φωτούλα έλειπε στην 'Α-
θήνα, μά ο μετανάστης είχε δει
τό κορίτσι δέκα μέρες προητέ-
ρα στο μπαλκόνι, περνώντας τά-
χα κατά συμπρωία, με τό φίλο
του τόν κύρ Λαυρέντη, τόν
ψάλλη.

— Νά! αυτή είνε! Σου άρέ-
σει; είχε πει ο ψάλλης που έ-
κανε και τόν προξενιτή κ' έ-
δωσε παραδόξια.

— "Ω, γιές! τρέλλα!... ά-
πάντησε ο Θανασούλιας, σηκώνοντας τό κεφάλι και ρουφώντας με
τό μάτι τή Φωτούλα, που άντιστοιχιστή, περιουσίαζε τ'α λουλούδια
της τή στιγμή εκείνη.

Τώρα λοιπόν δεν είχαν, παρά νά κανονίσουν τις λεπτομέρειες
με τόν πατέρα της.

Ο κύρ Γιάννης, θέλει από πείσμα, θέλει από ψωροστερηφάνεια,
εδήλωσε ότι εδέν είνε δά και ά π ρ ο ι κ ο τ ο κ ο ρ ί-
τσω. Δέκα χιλιάδες είχε στο Ταμειντήριο. Νά τό βιβλιάριό της,
που τά είχε καταθέσει, δραχμή—δραχμούλα, κερδίζοντας τα με τό
βελόν της, τό καμένο τό κορίτσι... Και έξωρ' άπ' αυτά θάπαινε
και τά διαμαντικά που είχε κληρονομήσει από τή μακαρίτισσα τή
μητέρα της, και τά ρουχαλιότα της: δυό κασέλλες τίγκα! «Έ, έχει
την προκομή του τάραντα».

— "Ο,τι έχω, παιδί μου Παναγιώτη, έσυμπλήρωσε ο κύρ Γιάν-
νης, σφουγγίζοντας ένα δάκρυ που κρεμότανε στην άκρη του μα-
πού του, ό,τι έχω στον κόσμο ποῦτο, δικό της είνε... Νά, και τό
σπατά που καθόμαστε, και τά επιδόματα μας. Κ' ακόμα... δεν ξέ-
ρω καλά... μπορεί νά κληρονομήσει από τή μακαρίτισσα της στην
'Αθήνα... Εύτερη τ' άνομά της, χήρα. Σ' αυτή πάει τώρα, και
γρήγορα θά γυρίσει..."

Ο Θανασούλιας είχε βυθιστεί σε σκέψεις. Είχε πει τόν καφέ

(*) Τό λαϊκό τραγούδι κατέγραψε πρώτος ο καθηγητής του Πανεπιστη-
μίου και λασγράφος κ. Φαίδων Κουκουλές.
(Σημ. Στ. Δ.).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΚΑΡΔΙΕΣ ΓΕΜΑΤΕΣ ΕΡΩΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

Ξαν στο μυαλό του; Πούξ έξερει...

Σε μία στιγμή, έλυνε τή σιωπή, λέγοντας:

— 'Εγώ, όπως τό ξέρεις, κύριε Γιάννη, έχω καθάνα. Τρία
μαγαζιά στο Τσιμάγο, σπουδαία! 'Η Φωτούλα θά περνά σά βασι-
λισσα. Μόνο ένα δεν ξέρουμε ακόμα... Τό όποιον... δηλαδή θέλω
νά πώ, θά δεχτή τό κορίτσι... Θά πη τό γιές;

Ο κύρ Γιάννης στήλωσε άπότομα τό κορμί. Μία άστραπή πέ-
ρασε στα μάτια του καλπού στρατιωτικού.

— Πώς; Νά πη αυτή όχι στη θέληση του πατέρα της;... Τι
λές, κύρ Παναγιώτη, αυτό δεν έγινε ποτέ στο σπίτι μου!... Στο
σπίτι μου πάντα γώ ήμουν ο κυβερνήτης... 'Η άποφάσεις μου ή-
ταν πάντα στρατιωτικές διαταγές γιά τή μακαρίτισσα τή γυναικα
μου και γιά τήν κόρη μου... Δόξα τω Θεώ, τό κορίτσι στις έ-
παρχες δεν έχλασαν ακόμα. Οι γονοί προστάζουν, τά παιδιά μας
άκουει και σάβουν τό κεφάλι...

Κείνα τ' άλλα γίνονται άλλοι
μπορεί και στην 'Αθήνα... Μά
έδω όχι... όχι ακόμα!...

— Μά... δέ θά ήθελα πά-
λε, μουρμούρισε τάχα ο Θανα-
σούλιας, δηλαδή δέ θά μου έ-
ρεσε... με τό στανό... νά
την αναγκάσουμε... κατ'α-
δαινετε...

Τή στιγμή εκείνη επρόβαλε
στην πόρτα του καρνείου ο
κύρ Λαυρέντης. "Αμα τότε είνε
νά καθάναι μόνοι τους στη γω-
νιά και νά κουνετζιάζουν ήμε-
ρα-ήσυχια, ο προξενιτής χω-
γέλασε ευχαριστημένος. 'Η δου-
λειά πήγαινε πρίμα. Βέβαια
κάτι θά είχε νά κερδίσει κ' οί-
τός. Τούλάριστον ένα πετασο-
σάκιο, χάσμα τό ρολόι που τόν
χε ύποσχεθεί νά του στείλν από
τό Σιμάγο ο εκάτορ Θανασού-
λιας μόλις θάφτανε κεί γα-
μπρός. Και θά ήσαν βέβαια
χρυσό τό ρολόι, από κείνα τά
τεφάρια που φτεάνουν στην
'Αμερική, γιατί ο Θανασούλιας
είνε βέβαια πλούσιος άνθρωπος
και κουνετζιάς. Τυχρή ή Φω-
τούλα. Τρία μαγαζιά στο Σι-
μάγο! δεν είνε μικρό πράμα...
'Αλήθεια είνε πώς αυτοί οι 'Α-
μερικάνοι τά παραρουνάουν
άμα πρόκειται νά παντρευτούν,
μά και δυό μαγαζιά νά έχει, μά
και ένα μονάχα, πάλι ήταν κα-
κό. Δύσκολο πράμα ή άποκατάσταση
των κοριτσιών. Ο κύρ Λαυρέντης
μπορούσε νά είν' ευχαριστημένος
γιατί κατ'αφερέ κείνι τό συνοικέσιο, έτσι στο φτερό, χωρίς πολλά
πρεζύμια και φρασερίες, όπως άλλα...

— Λοιπόν; είνε ζυγώνοντας. Πώς πάει ή δουλειά μας;
— Καλώς τόν κύρ Λαυρέντη μας! είνε ο πατέρας.
— Κάθισε νά πάρης καφέ! είνε ο μετανάστης και χτύπησε τά
παλαμάκια.

Μείνανε μία ώρα ακόμα. Είταν πολλά. 'Η υπόθεσις ήταν τελειω-
μένη.

Θά μιλήσω άμέσως στην κόρη μου, είνε ο κύρ Γιάννης, και
την Κυριακή αλλάζουμε τά δαχτυλίδια.

— Μά τί δαχτυλίδια; έκανε ο ψάλλης. 'Αρρεθωνάματα θά
κάνετε τώρα; 'Εγώ—νά με συμπάθε κιόλας, μά με τό πάθος
της φιλίας— λέω νά λείψουν αυτά. Τό γοργόν και χάριν έχει, που
λέει κ' ο άρχαίος. Μία ώρα άρχιτετρα, λέω, νά γίνη τό στεφά-
νομα.

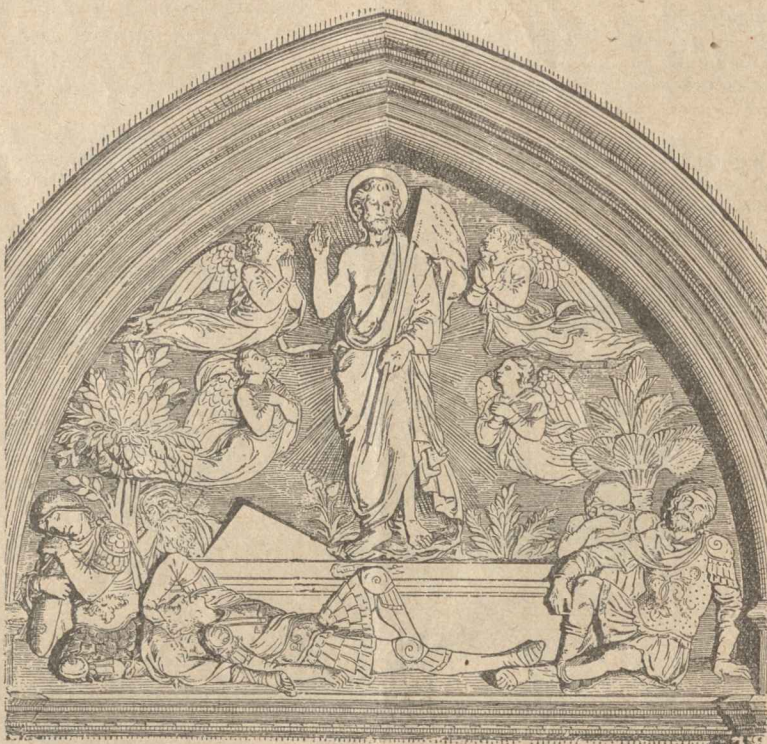
Ο κύρ Λαυρέντης βιαζότανε γιά τό πεντακοσάριο. "Επειτα ή-
ταν και τά γυαλιά του, τά κουνέτα του γάμου, τό γλέντι... Και
προσάντων τό χρυσό ρολόι. Νά ξεσκαλιστή τό ρολόι!...

Ο πατέρας τής Φωτούλας έφριξε μία έρωτηματική, μαπά στο
μέλλοντα γαμπρό του:

— 'Εσύ τί λές, παιδί μου;

του και τώρα προ-
βόυσε την άμερική-
νική πάλι του, στέλ-
νοντας τούφες τόν
καπνό στο χαμυλό
ταβάνι του καρνε-
νίου... Δεν έμια-
ζε ήσυχος. Θάλεγε
κάνεις πώς στήρι-
γούσε στη θέσι
του...

Τί σκέψεις γύρι-

Η 'Ανάστασις του Χριστού.

(Έμπαιό του γλύπτου Ντελλά Ρόμπια, στην έκκλη-
σία Σάντα Μαρία Ντέλ Φιόρε της Φλωρεντίας).

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Η ΚΑΜΠΑΝΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

ΤΟΥ ΓΟΥΣΕΒ-ΟΡΕΜΠΟΥΡΓΚΟΚΙ

Ο διάκος πάνω από τ' άψηλό καμπα-
ναριό, κτύπαζε πέρα μακριά τά λειβάδια,
τό ποτάμι και τό χωριό που άπλωνόταν από
κάτω. Και τού φαινόταν πώς έλα, και τό
λειβάδια και τό ποτάμι και τό χωριό, έλ-
χαν φορέσει τά πασχάλια τους και τρα-
γουδοῦσαν χαρούμενα. Πατούσε με δύναμη
τό ξύλο που ήταν δεμένη ή γλώσσα της με-
γάλης καμπάνας και συγχρόνως με τά χέ-
ρια του τά σκουτά των μεζών σημάωντων,
που ο μελωδικός, γοργός και συναρπαστι-
κός ήχος τους ανέβαινε ψηλά ως τά ούρά-
να και διαλαλούσε τή μεγάλη γιορτή, τό
Πάσχα.

Έξαφνα, φάνηκε κάτω ο Δανήλας, ο
καπιτανάφτης και τού φώναζε κάτι. 'Ο
διάκος παράτησε τις καμπάνες γιά ν' άκούσει.

Ο δεσπότης θηύανει! τού έλεγε ο Δανήλας.
Τότε ο διάκος άρχισε νά κατεβαίνει άπ' τό καμπαναριό.
Μά σε κάθε σκαλοπάτι στεκόταν γιά νά ξεκουραστή κ' ά-
νάσανε βαρειά.

Η παλές καλές μέρες που είχε περάσει σ' αυτό τό
καμπαναριό, τού ξαναρχόντουσαν στο μυαλό και τού έξαφ-
ναν τήν καρδιά με τις άναμνήσεις τους. Στ' αυτά του
δούζαν ακόμα οι άντιπάλοι της μεγάλης καμπάνας κ' ή
καρδιά του χτυπούσε σαν καρδιά ποιητού πασμένου στην
παγίδα.

Σάν έφτασε κάτω, ο δεσπότης, ο όποιος βρισκόταν έ-
κεί, άρχισε νά τόν μα-
λώνει:

— Σου τ'όπα χίλιες
φορές, νά μην ανεβαί-
νεις στο καμπαναριό χω-
ρίς τήν άδειά μου.

— Μά γιατί, γιατί;
ρώτησε ο διάκος.

— Γιατί δεν έπατρέ-
πετα... 'Η καρδιά σου
είνε πολύ άδύνατη...

— Άχ! δέσποτά μου!
ψέθυσε ο διάκος. Τό
αδύνατο κ' είνε αὐ-
τά... λίγες είν' ακόμα
ή μέρες μου! Μόλις άρ-
χίζω νά χτυπάω τις κα-
μπάνες...

— Τι;
— Σαναθμοῦμα και
ξαναόλα τά περα-
μένα...

Υστερα από τή λειτουργία, ο δεσπότης κ' ο διάκος
ήγαντο στο σπίτι του προεστού του χωριού, γιά νά πουν-
χρίσουν τά κόκκινα αυγά. Στο τραπέζι τους έβαλαν νά κα-
θήσουν στην καλύτερη θέσι. Μόλις άπότραγαν, άφου έφυλ-
λαν πρώτα τό «Χριστός 'Ανάστη» άρχισαν τις κουνέτες.

— 'Η φετεινή χρονιά, έλεγε ο δεσπότης, ήταν—δόξα
τω Θεώ— καλή. Γι' αυτό είμαι χαρούμενος. 'Ωστόσο, έχω
ένα μεγάλο καμμό. Νά, ο διάκος μας δεν με άκούει καθό-
λου. Βοήσεται πάντα άπάνω στο καμπαναριό και χτυπάει
τις καμπάνες τή στιγμή που έχει τόσο άδύνατη καρδιά. Φο-
βόμαι πού μην πάθει έτσι κανένα κακό.

Ο προεστός γέμισε μία κούτα κρασί, τό προσέφερε στο διάκο

"'Εάν ή πρώτη φορά που τού έδινε τόν χαρακτηρισμό αυτό, 'Ο
Θανασούλιας σήκωσε τούς ώμους.

— "Όπως όρξεις... πατέρα... άπάντησε μ' ένα παράξενο
κίημα...

— Άς γίνει έτσι.

Και σε μία στιγμή που ο μετανάστης έσκηνε νά πάρη τήν πλά,
που τού είχε πέσει από τήν παραχή, ο ψάλλης σφύριξε σ' αυτή τού
κύρ Γιάννη:

— Μή διατάξεις, Γιάννη! Γρήγορα τά στεφανώματα... 'Ο κό-
μος είνε καλός. 'Η ζήλεια έχει φραμμεσθή τή γλώσσα!...

Κ' έτσι, κείνο τό βράδυ άποφασίστηκαν όλα. Σε δύο βδομάδες
θα τελειώνει ο γάμος. Κ' άμέσως τό ταξείδι.

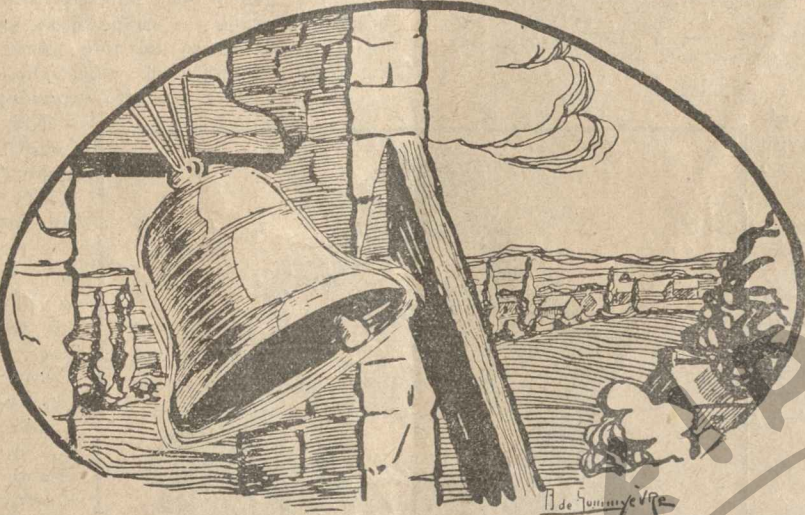
Ο κύρ Λαυρέντης έτρωπε τά χέρια χαρούμενος.

— Και τώρα, πάμε
στον Μωριά νά ποιήμε τό κρασία μας.

Νά ποιήμε τά καλοορίζα και τά στερεώματα. 'Απόψε θά μου έ-
παρέχετε νά κρασία γώ!...

Και τράβηξαν γιά τήν ταβέρνα.

(Ακολουθεί)

και τού είνε:

— Πρέπει νά φυλαγώσαστε... Μας είνε χρήσιμος.

— Σας ευχαριστώ, απάντησε ο διάκος. Πρέπει όμως νά σας έ-
ξηγήσω, γιατί με τραβάει πάντα ή καρδιά μου σις καμπάνες.

Ω! έχει περάσει πολλές καρπός από τότε. Τά περασμένα μου πέ-
θαναν πειρά γιά πάντα... 'Αλλά μου φαίνεται πώς τά ξαναζώ και
τά ξαναβλέπω μόλις βρισκόμαι κοντά στις καμπάνες και τις χτυ-
πάω. Αιτήσ μου έμειναν μόνο γιά νά μου ξαναφέρουν τις παλές
άναμνήσεις. Τά βράδια δεν κλείνω μάτι κ' όλο κουνετζιάζω με τό
θάνατο: «— Πότε, τόν ρωτάω, θά μ' έπισκεφθής;»

...Όταν, πριν από χρόνια, μ' ένα σάκο στον ώμο μου, ξεκίνησα
από τό χωριό μου και ήρθα στο γειτονικό χωριό γιά νά πώ μαθη-
τευόμενος διάκος στην εκκλησία του, ο δεσπότης με υποδέχτηκε
πολύ ψυχρά και μολονότι τόν έκτενεσα νά μ' άφήσει νά περάσω τή
νύχτα μου σε μία γωνιά του σταύλου του, αυτός μ' έδιωξε κακην—
κακώς. Γύρισα όλο τό χωριό, αλλά κανένας δεν με δέχτηκε στο
σπίτι του. Σε λίγο βράδυνε κ' ο βορρής—ήταν φθινόπωρο— δυ-
νώμωσε. Κάθισα στην έξώπορτα της εκκλησίας και συλλογίζομαι
τί νά κάνω; Πού νά γείρω τό κεφάλι μου; Τέλος άνέβηκα στο
καμπαναριό κ' εκεί κοιμήθηκα. Τό πρωί με ξύπνησαν τά περσιτέ-
ρια. 'Ήταν Κυριακή. "Όταν ήρθε ο καπιτανάφτης νά σημάνη τις
καμπάνες, ξαφνίστηκε, βλέποντάς με μετροστά του.

— Είμαι ο νέος μαθητευόμενος, τού είπα. 'Αφήστε νά σημάνω
τις καμπάνες.

...Από πολύ μικρός είχα μάθει νά χτυπάω τις καμπάνες με ξε-
χωριστή τέχνη. Γι' αυτό, όταν εκείνη τήν Κυριακή άρχισα νά ση-
μαίνω τις καμπάνες, ξεκτύπησε τόση μελωδία και ήταν τόσο συ-
ννοησιαστικό και γλυκό τό χτύπημά μου, ώστε βγήκαν όλοι οι χωριά-
τες έξω και κτύπαζαν ψηλά στο
καμπαναριό. Από τότε έγιναν ά-
γαπημένοι σε όλους και με τή
βοήθειά τους ζούσα. 'Ο δεσπότης
δέν με ήθελε, αλλά έκανε στραβά
μάτια κ' έτσι έμεινα ως κωδωνο-
κρούστης.

...Μία μέρα, καθώς σήμαινα τις
καμπάνες, είδα έξαφνα δυό γα-
λανά, γλυκά πατάκια νά με κυ-
τάνε από κάτω και νά χαμογε-
λούν. 'Ήταν τό κορίτσι του δε-
σπότη.

"Επειτα ανέβηκε άπάνω
στο καμπαναριό, κάσισε τήν κοι-
θέτα και γάμισε άχώριστα φι-
λοι. Μία μέρα τή φίλησα... Και
από τότε αγαπήθηκα τρελά.

...Όταν τό έμαθε ο δεσπότης,
έγινε θηριό και, παίρνοντας τό
κορίτσι, τό πήγε στην πόλη γιά
νά τό παντρεύη εκεί. 'Εχασα βέ-

βαια τήν αγάπη μου, μά μου είχαν μείνει πιστοί φίλοι ή καμπάνες
και τό καμπαναριό. Μία μέρα, ενώ καθόμουν άπάνω στο καμπανα-
ριό, άκουω: τόν—τόν—τόν στις σκάλες. 'Αμέσως σταμάτησε ή
καρδιά μου. 'Ήταν εκείνη! 'Επρεξε, μ' άγκάλιασε και μου είπε:

— Βασίλει μου, δέ μπορώ νά ζήσω χωρίς έσένα. Σ' αγαπώ!

...Από τή χαρά που πέτυχα, ξαναγεννήθηκα, έγινα άλλος άνθρω-
πος. Την έσπρε στην άγκαλιά μου και της έδωσα χίλια φιλά.

...Αλλά δεν έπρεπε νά χρόνουμε καιρό. 'Αν μας έβλεπε κανείς,
είμαστε χαμένοι. Φύγαμε λοιπόν βιαστικά γιά τό γειτονικό χωριό.

Λένε, πώς ο άπόφθις 13 είνε γρουσουζίκος. Ψέμματα! Είνε ο πιο
τυχρής άπόφθις! Γνώρισαμε δώδεκα χωριά και είδαμε δώδεκα τα-
πάδες, αλλά κανένας τους δέ δέχτηκε νά μας στεφάνωσει. Στο δε-
κατο τρίτο χωριό όμως ήταν ένας καλός παπάς. Αυτός μας στε-
φάνωσε κ' αυτός μας συμπαίωσε με τό δεσπότη, τόν πεθερό μου.

...Τρία χρόνια ζήσαμε ευτυχισμένα. Μά τόν τρίτο χρόνο, παύση
αποδωσται πλάσωσε στο χωριό μας κ' ή πρώτη που πήγε στην Πα-
ράδεισο, ήταν ή γλυκαία μου γυναικά. 'Εφυγα τότε από τό γει-
τονικό χωριό και πέρα έδώ.

...Από τότε κάτω—κάτω μία φωνή μέσα μου μου λέει νά άνε-
βαίνω στο καμπαναριό και νά σημαίνω τις καμπάνες.

...Νά, νά και τώρα, φώναζε ο διάκος τελειώνοντας, ή ίδια φω-
νή με προστάζει ν' ανέβω και νά χτυπήσω τις καμπάνες.

Και, πριν προφτάσουν οι άλλοι νά τόν κρατήσουν, ο διάκος βγή-
κε από τήν κάμαρα, έπρεξε έξω, ανέβηκε στο καμπαναριό κ' έ-
κλεισε πίσω του καλή—καλά τήν πόρτα. 'Η άτμόσφαιρα γέμισε σε
λίγο από τούς γλυκούς, ρυθμικούς ήχους των σημάτων.

"Όταν, σε λίγο, σκάσανε τήν πόρτα του καμπαναριού κ' ανέβη-
καν άπάνω, βρήκαν τό διάκο ξεπλωμένο πάνω στη άντα της με-
γάλης καμπάνας με τό πρόσωπό του όχρό και τά μάτια του άχρομα.

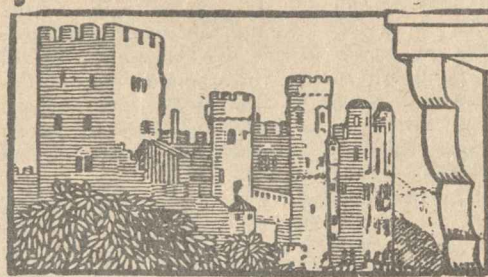
Ο Χάρος τόν είχε έπισκεφθεί άήμερα του Πάσχα...

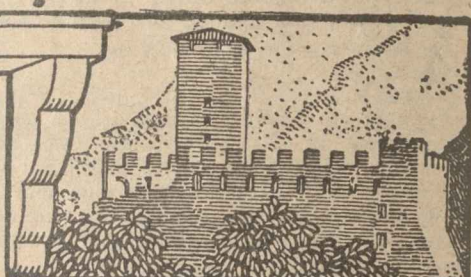

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΟΜΟΥ

ΤΟΥ ΓΚΑΣΤΟΝ ΛΕΡΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Ο Τσάρος Νικόλαος Β', κατόπιν προτροπής των Μεγάλων Δουκών, είχε απομακρύνει τον περίφημο Ρασπούτιν από τ' ανάκτορα, μοιόνοντι η σύζυγος του 'Αλεξάνδρα αισθάνεται πραγματική λατρεία για τον σατανικό καλόγηρο. Μία νύχτα ο Νικόλαος βρήκε κάτω απ' το μαξιλάρι του ένα σημείωμα που έγραφε: «Η τόν Ρασπούτιν ή τόν θάνατον!». Τρομαγμένος, σηκώνεται άμέσως και φωνάζει τον καμαριέρη του Ζαχάρ για να του δώσει εξήγησεις. Μά αυτός προσποιείται ότι δεν ξέρει τίποτε και τότε ο Τσάρος πηγαίνει στην κρεβατοκάμαρα της σύζυγού του, γιατί υποψιάζεται ότι κάποιος από το περιβάλλον της Τσαρίνας έγραψε το μυστηριώδες σημείωμα. Ζαχάρ σκηνη επακολουθεί μεταξύ του αυτοκρατορικού ζεύγους. Ένωμεταξύ η κατάσταση του Τσάρου επιδεινώνεται και ο Τσάρος αναγκάζεται να προσκαλέσει πάλι τον Ρασπούτιν. Ταυτοχρόνως φτάνει στο παλάτι ο νεαρός Μέγας Δούξ 'Ιβάν, ο οποίος εινε τρελλά έρωτευμένος με μιιά Γαλιίβα δασκάλα, την Πρίσκα. Ο 'Ιβάν παίει κι αυτός στο δωμάτιο του Τσάρου, όπου βλέπει τον Ρασπούτιν να κάνει πάλι το θέαμα του, να σταματά δηλαδή τις αιμορραγίες του Τσάρου. Έξαλλος τότε, φεύγει και κατεβαίνει κάτω στον κήπο. Μά σε λίγο ο Τσάρος τον προσκαλεί κοντά του και ο 'Ιβάν καταφέρει δριμύτατα κατά του Ρασπούτιν, τον οποίο, μπροστά στην Τσαρίνα, αποκαλεί τσαρλατάνο. Στην αρχή ο Τσάρος τον ακούει με προσοχή, με κατόπιν θυμώνει και διατάσσει τον 'Ιβάν να τον μπειν περιορισμόν στα διαμερίσματά του. Ο Μέγας Δούξ όμως, παρακινώντας στη διαταγή του, πηγαίνει στο σπίτι του φίλου του αξιωματούχου Σεργίου, όπου μιιά φίλη του, η βράια χορεύτρια Έλένη, του αποκαλύπτει ποιος ήταν ο πραγματικός πατέρας του και του διηγείται την ιστορία του. Κατόπιν, μαζί με τον Σεργίο, ο 'Ιβάν πηγαίνει στο αυτοκρατορικό περιτρεχό του 'Ερμιτάζ. Οι δυο νέοι εισχωρούν κρυφά ως τη σοφίτα του κι' εκεί, από μιιά τρύπα του πατώματος παρακολουθούν αθέατοι μιιά «Λειτουργία Μετανοίας», στην οποία λαβαίνουν μέρος ο Ρασπούτιν κι' όλες η κυρίες της Αυλής.

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

— «Όχι, απάντησε η μητέρα του 'Ιβάν στο Ρασπούτιν, η Τσαρίνα δεν θάρρη...»

— Δεν θάρρη; Ξαναρώτησε με τὰ δόντια σφιγμένα.

— «Όχι! Ξανάλαβε η Ναγιέττα Μιχαϊλόβνα.

Έκεινη, ήταν η Τσαρίνα, την οποία δεν είχαν ακόμα κατορθώσει να παρασύρουν στη βδελυρή τελετή. «Όχι! Όχι!... Η Τσαρίνα δεν ήταν πραγματική «Καταχθόνια»... Μια «Καταχθόνια» πρέπει ν' αποσιώνεται με όλη την ψυχή και το σώμα της στο Ρασπούτιν... Και ε'κείνη δεν του είχε δώσει παρά μόνο την ψυχή της... Η ψυχή της άνηκε στο Ρασπούτιν, με το σώμα της το κρατούσε για τον εαυτό της... Αυτό όμως ήταν το μεγαλύτερο άμαρτημα!... Γιατί αν δεν άμαρτανε, πώς θα μπορούσε να μετανοιώσει κατόπιν;»

— «Ας προσευχηθούμε γι' αυτή!... φώναξαν η «Καταχθόνια».

Για λόγους ευνόητους, μάς εινε αδύνατον να ξεπιαστούμε περισσότερο στις βδελυρές πραγματικές σκηνές που επακολουθούσαν κατόπιν. Τò θέαμα ήταν τόσο αποτρόχαιο, ώστε ο μέγας δούξ 'Ιβάν, ο οποίος εινε έξαφνα τον Ρασπούτιν (μια νόμιμο γιατί του είχε ξεφύγει η κυριότητα του λεία) να δρομή και να δέρνη με τὰ χέρια του την αγγελιοφόρο της κακής ειδήσεως, τη μητέρα του δηλαδή, δεν μπόρεσε πειά να κρατήσει την αγανάκτησή του και την αηδία του και φώναξε με όλη του τη δύναμη:

— Αίσχος!... Αίσχος!... Ατιμία!...

Του κάκου ο Σέργιος, ο οποίος τον τραβήξε απότομα πίσω τρομαγμένος, θέλησε να του κλείσει το στόμα... Ο 'Ιβάν εξακολούθησε να φωνάζει και να βρίζει τη μητέρα του, τον Ρασπούτιν και την ποιγκρήσσια Κισκόβα με λύσσα... Η φωνή του τριπλούσε τους τοίχους και κατεβαίνοντας από το άνοιγμα του ταβανιού, έφτανε ως τις παράρρονες εκείνες γυναίκες, ης όποιες, ακούγοντάς την, σταμάτησαν τις εκδηλώσεις τους.

Ο Ρασπούτιν είχε σταθεί κι' αυτός ακίνητος και μιιά σκοτεινή λύσσα διαβάζονταν στα χαρακτηριστικά του... Σ' λίγο μιιά τρομερή λύσσα διαδέχτηκε τον αρχικό τρόμο των γυναικών αυτών...

Ένας άνδρας βρισκόταν εκεί, ένας

Ο Ρασπούτιν.

άνδρας, ο οποίος τις είχε δει και τις είχε ακούσει... Ο άνθρωπος αυτός έπρεπε να πεθάνει. Και όλες μαζί άρχισαν να φωνάζουν:

— Είς θάνατον!... Είς θάνατον!...

Και όταν σε λίγο άνεγγνώριαν τη φωνή του μεγάλου δούκως, ο οποίος έβριζε τη μητέρα του, δεν έπαψαν καθόλου τις ματαιασμένες τους κραυγές.

Η ίδια μάλιστα η μεγάλη δούκισσα φώναζε πρώτη:

— Είνε ο γιός μου ο 'Ιβάν! Δεν πρέπει να βγεί ζωντανός από δω! Δεν ζητούσαν μόνο να χορτάσουν τη λύσσα τους όλες αυτές η γυναίκες σκοτώνοντας τον 'Ιβάν... Ήθελαν τον θάνατό του και για λόγους ασφαλείας... γιατί, αν τους έφευγε, ήταν όλες χαμένες...

— Είς θάνατον! Είς θάνατον! ουρλιάζαν.

Μά και ο 'Ιβάν μέσ' από την τρύπα του δεν έπαυσε να φωνάζει και να τις βρίζει.

— Σώτα, δυστυχισμένε! τον έκτεσε ο Σέργιος. Είμαστε χαμένοι! Μά ήταν, άλλοιμονο, πολύ άργα για να τον κάνει να σωθεί. Η «Καταχθόνια» ανέβαιναν κιόλας τη σκάλα που οδηγούσε στην πόρτα, μι' ένα διαβολικό θόρυβο...

Ο Σέργιος ώρμησε προς την πόρτα, μά εινε μ' άπόγνωσι πώς δεν έκλεινε. Τότε, βλέποντας πώς ήταν σίγουρα χαμένοι, άρπαξε τον στρατιωτικό μανδύα του μεγάλου δούκως, ο οποίος φωνάζαν σαν να μη βλέπει και σαν να μην καταλαβαίνει τίποτε, τυλίχτηκε μ' αυτόν κι' ώρμησε σαν τρελλός προς τη μεγάλη σκάλα, απ' την οποία ανέβαιναν η γυναίκες.

Ο 'Ιβάν νόμισε τότε πώς ο φίλος του τον εγκατέλειπε κι' έννοιωσε μ' απέραντη λύπη. Έξαφνα όμως, τρομερές κραυγές ακούστηκαν, στεναγμοί πόνου, η στριγγή φωνή του Μπαντόνιερ και το μούγκισμα της φωνής του Ρασπούτιν, ο οποίος ουρλιάζε:

— Σκοτώστε τον! Σκοτώστε τον!

Τότε ο μέγας δούξ κατάλαβε πώς ο αδελφικός του φίλος θυσιαζόταν γι' αυτόν και πώς είχε δομήσει προς τη μεγάλη σκάλα, άμέσως στις τρελλές αυτές γυναίκες, για να δώσει σ' αυτόν καυό να φάγη απ' τη σκάλα της ύπνεορας.

Μόλις το κατάλαβε αυτό, ο 'Ιβάν έτρεξε για να βοηθήσει τον Σεργίο. Μά ήταν άργα, γιατί δεν βρισκόταν πειά κανένας στη σκάλα.

Έξακολούθησε τον δρόμο του μέσ' απ' το έρημο αυτοκρατορικό περίτρεχο και, όταν βρέθηκε έξω, εινε να χάνεται πέρα, μέσα στο σκοτάδι, η τρελλή συνοδεία των γυναικών.

Θέλησε να τις σταματήσει, τραβώντας την προσοχή τους επάνω του, μά άρχισε να φωνάζει, μά κανείς δεν τον άκουγες. Η γυναίκες εξακολουθούσαν τον δρόμο τους μέσα στη νύχτα, χωρίς ο 'Ιβάν να τις βλέπει πειά. Άκουγες μόνο το ποδοβολητό τους.

Άρχισε να τρέχει κι' αυτός, φωνάζοντας τον Σεργίο, με τη λύσσα μέσα στην καρδιά του και τον θάνατο στην ψυχή του. Δεν είχε επάνω του κανένα δατο, ούτε το περιστροφό του, ούτε το σπαθί του, μά ήξερε πώς ο Σέργιος ήταν άπληρομένος, και έλειπε...

Ο 'Ιβάν έτρεχε με όλη του τη δύναμη, λαχανιασμένος, χτυπώντας στα δέντρα, ακούγοντας κραυγές απ' όλες τις μεριές και μη ξέροντας ποιά διεύθυνση ν' ακολουθήσει.

Έξαφνα, δυο πυροβολισμοί αντίχρησαν μέσα στη νύχτα.

— Δόξα σοι ο Θεός! σκέφτηκε. Ο κόπος των πυροβολισμών θα κάνει να τρέξει η φρουρά.

Λησμονούσε όμως ότι το μεγάλο καλόν και τὰ εξωτήριά του ήταν έντελως έρημα κι' ότι ακριβώς για την έρημιά του η «Καταχθόνια» είχαν διαλέξει αυτό το μέρος. Υπήρχε βέβαια ο θνητός, εκεί κάτω, και οι ντ έορνη, μά άσφαλως δ

και αυτοί οι κατώτεροι ύπηρετές θα ήταν άγορασμένοι.

Καθώς έτρεχε πάντοτε, εινε έξαφνα, πέρ' απ' τη μικρή λίμνη, κάτω από το άμυρό φως που έπεφτε απ' τον ουρανό, τις γυναίκες να καταδιώκουν τον Σεργίο, ο οποίος έκείνη τη στιγμή γύρισε πίσω για να παραβολήσει πάλι. Μά, παρά τους πυροβολισμούς του, η «Καταχθόνια» εξακολουθούσαν να τον καταδιώκουν. Έλαχίστη απόσταση τους χωρίζει απ' αυτόν... Οι δυο γίγαντες μάλιστα, τους οποίους ο 'Ιβάν είχε δει από δίγουν να φυλάνε σκοποί στο 'Ερμιτάζ, βρισκόντουσαν πρεδόν από πίσω του.

Ο Σέργιος έκανε τότε μι' απότομη στροφή κι' όλος αυτός ο κόπος χάθηκε μέσα στη σκιά του μεγάλου παλατιού.

Όταν ο 'Ιβάν έφτασε κι' αυτός στο μεγάλο παλάτι, βρήκε μιιά πύλη άνοιχτή. Απ' εκεί, χωρίς άλλο, ο Σέργιος είχε μπει μέσα, ζητώντας ένα καταφύγιο.

Την ίδια στιγμή μερικοί θόρυβοι τραβήξαν τον 'Ιβάν προς το πρώτο πάτωμα. Άνεβαινε πηδώντας τη μεγάλη σκάλα της τιμής, διέσχισε την Άσμενα Αίθουσα και βρέθηκε στη μεγάλη γαλερία.

Οι θόρυβοι έφταναν από την άκρη της γαλερίας αυτής, η οποία ήταν μακρύτερη απ' την περιφέρεια γαλερία του ανακτόρου των Βερσαλλών.

Ο 'Ιβάν τη διέσχισε διόκληρη, χωρίς να πάρη ανάσα.

Εκεί άρχισαν τα διαμερίσματα της Μεγάλης Αικατερίνης, τὰ όποια αποτελούσαν ένα σωρό μικρά δωμάτια, γιατί η ιστορική έκείνη αυτοκράτειρα της Ρωσίας ήθελε να έχει πλάι στις μεγαλοπρεπείς αίθουσες των τελευταίων του Τσάρου, μικρά δωμάτια, αρμοσμένα για τον εαυτό τους.

Μέσα σ' αυτά παραδινόταν στις παραλοχίες της και δεχόταν τις έννοιουσές της. Ο 'Ιβάν δυσκολευόταν πολύ, με τὰ σπαθί που επικρατούσε, να προσπαθήσει μέσα στο λαβύρινθο από των δωμάτων, καθώς μάλιστα δεν άκουγε πειά κανένα θόρυβο.

Σταματούριζε γύρω από την Άσμενα Αίθουσα, όταν έξαφνα πιάστηκε ακίνητος, καρφομένος στη θέση του από φόβο.

Απ' τις πόρτες που ήταν άνοιχτες επάνω του, το βλέμμα του έπεσε μέσα στην κρεβατοκάμαρα της Μεγάλης Αικατερίνης.

Εκεί μέσα όλες τις «Καταχθόνια» σκυμμένες πάνω από το σπαθί της ιστορικής αυτοκρατορίας, άκου φωνάζαν ένας άκίνητος.

Απ' όμωσ που προκάλεσε τη μεγαλύτερη φρίκη στον 'Ιβάν, δεν ήταν τόσο το θέαμα που αντίκρισε, όσο τὰ λόγια αυτά που τ' άκουσε να τὰ προσέχει η ίδια η μητέρα του.

— Τελειώσε! Πέθανε!... Δεν άπαιχε καμιά άμφιβολία, οι η έθιμες αυτές, σκοτώνοντας τον Σεργίο, φανταζόντουσαν πώς ήταν σκοτώσει αυτόν, τον μεγάλο δούκα 'Ιβάν.

Η μητέρα του, μαζί με τον Ρασπούτιν, είχαν διατάξει τον θάνατό του. Πρώτη αυτή μάλιστα άπελάλιζε τώρα για τη δολοφονία του, αναγγέλλοντας με μιιά φωνή την λύσσα:

— Τελειώσε! Πέθανε!... Η φωνή του έκανε τον 'Ιβάν να σταθεί ακίνητος και τον... έ...

Γιατί, αν η μητέρα του δεν είχε προσφέρει τὰ τρομερά αυτά λόγια, η έθιμος η όμη του δεν θα κοβόταν και θα ώρμιουσε έναντιόν των ανδρών, οι όποιοι, μέσα στη βδελυρή παραφορά τους, δεν θα του τραβούσαν καθόλου.

Το πάτωμα του Σεργίου δεν φαινόταν καθόλου. Βρισκόταν θαμμένο μέσα σ' ένα σωρό προσκέφαλα, κάτω από τὰ όποια η «Καταχθόνια» τον πνίξε το θέμα τους.

Ο 'Ιβάν ανατομήθηκε κι' έκλαιγε, χωρίς να φροντίζει να κρυφτεί. Οι δυο έθιμοι, οι δυο γίγαντες, βρισκόντουσαν καθισμένοι επάνω του μαξιλάρι και τὰ πείζαν με όλο τους το τεράστιο βάρος. Όταν σηκώθηκαν, τὰ σήκωσαν κι' αυτά και τότε το πτώμα φάνηκε.

Άμέσως όμως όλες η «Καταχθόνια» τραβήχτηκαν πίσω κατάλληλα. Συγγνώμης η μητέρα του 'Ιβάν, η οποία είχε πλησιάζει κι' είχε πιάσει πάνω απ' το πτώμα, σημάσθηκε βγάζοντας μιιά κραυγή μανίας:

— Δεν είν' αυτός! Φώναξε.

Τότε κι' όλες η άλλες έτρεξαν να ιδούν κι' όλες μαζί φώναξαν:

— «Όχι! Όχι! Δεν είν' αυτός!... Μιιά μάλιστα επρόσθεσε:

— Είνε ο Σέργιος 'Ιβάνοβιτς!... Είνε ο Σέργιος 'Ιβάνοβιτς!...

Μά τότε που εινε ο 'Ιβάν; φώναζε η μεγάλη δούκισσα. Μάς έπρεπε να είναι;

Και, εγκαταλείποντας αυτό το πτώμα, που δεν την ενδιέφερε πειά, έτρεξε έξω, ακολουθούμενη κι' απ' όλες τις άλλες συντροφισσές της... Πέθανε απ' το Γαλιζιο Περίπτερο κι' απομακρύνθηκε μαζί με τις «Καταχθόνια» δια μέσου των Πομπηϊανών δωματίων, βλαστημώντας άγρια γιατί ο γιός της της είχε ξεφύγει.

Μονάχα οι δυο γίγαντες έμειναν κοντά στο πτώμα. Τότε ο ένας απ' αυτούς έβλισε τη ζώνη του κι' έδεσε μ' αυτή τὰ πόδια του πτώματος, το όποιο τραβήξε κάτω στο πάτωμα.

Ο 'Ιβάν έκανε μιιά κίνησι για να δομήσει έναντιόν των δυο αυτών κτηνών. Μά ο θόρυβος που προκάλεσε έτσι, τους έκανε να γυρίσουν και να κυττάζουν έξεταστικά με το βλέμμα τους τὰ σκοτάδια...

Ο μέγας δούξ εινε τότε δυο θηρία έτοιμα να δομήσουν έναντιόν της καινούργιας των λείας.

Έμεινε ακίνητος μέσα στο σκοτάδι, γιατί ήθελε να ζήσει, να ζήσει για να εκδικηθή τον πατό του φίλο, τον αδελφό του, που είχε θυσιαστεί προς χάριν του.

Το ώρμησε αυτό με όλη τη δύναμη της βασανισμένης του καρδιάς.

Τώρα, ο ένας απ' τους γίγαντες τραβούσε το πτώμα επάνω στο παρκέτο. Ο άλλος ακολουθούσε από πίσω. Έβγαλαν έτσι έξω το πτώμα τους, ενώ ο 'Ιβάν σερνόταν ως ένα παράθυρο του ανακτόρου, απ' όπου μπόρεσε να παρακολουθήσει από μακριά το τέλος του δράματος.

Οι δυο γίγαντες μετέφεραν το πτώμα ως την όχθη της λίμνης που έδεσαν εκεί μιιά πέτρα σ'όλο λαμό και το έβρισαν στο νερό.

Τότε ο 'Ιβάν γονάτισε κι' άρχισε να προσεύχεται για την ηνική του φίλου του. Τινάζταν κάθε τόσο από λυγμούς κι' έννοιωθε μιιά τέτοια αδυναμία, ώστε γλιστροσε σιγά-σιγά στο πάτωμα και σωριόστηκε κάτω άναίσθητος...

Συνήλθε νοιώθοντας ένα χέρι ν' άνασπώνη άπαλά το κεφάλι του.

Άνοιξε τότε τὰ μάτια του και εινε, στις πρώτες αντίαινες της αηγής, τον Ζαχάρ, τον δεύτερο καμαριέρη του Τσάρου, σκυμμένον από πάνω του.

Στην όχθη θέλησε ν' άμυνθή και προσπαθούσε να σηκοθή μονομιάς, μά τὰ πόδια του δεν τον βαστούσαν κι' έπεσε πάλι κάτω.

Βρισκόταν στη διάθεση αυτού του ανθρώπου, για τον όποιο ήξερε πώς είχε πουλήσει στους έθιμους του και πώς ήταν όργανο του Ρασπούτιν, ο οποίος είχε φροντίσει για να προσληφθή στην ιδιαίτερα ύπνεορα του Τσάρου.

Μά συγγνώμης ο 'Ιβάν σκέφτηκε πώς ο πουλημένος αυτός άνθρωπος, μπορούσε και ν' άγορασθή.

Έπιασε με το χέρι του, που έτρεμε απ' τον πυρετό, να βρη το πορτοφόλι του κι' όταν το βρήκε, έβγαλε απ' αυτό τρία χαρτονομίσματα των χιλίων ρουβλίων.

— Είνε δικά σου, είπε στο Ζαχάρ, αν μπόρεσες να με βγάλεις από δω μέσα χωρίς να με δει κανένας.

Ο Ζαχάρ έβαλε ψυχρά τὰ χαρτονομίσματα στην τσέπη του, λέγοντας:

— Δεν εινε πολλά, 'Υψηλότατε, γιατί αυτό που μοι έπιάτε εινε πολύ δύσκολο!...

Και του έδειξε μερικούς ύσκιους που έτρεχαν από τη μιιά άκρη του παρκου στην άλλη.

— Σας αναγγέτουν, 'Υψηλότατε, επρόσθεσε: Ήρθαν μάλιστα και με σήραν και μέσα για να σας βοο.

Τότε ο 'Ιβάν του υποσχέθηκε πώς, αν τον έβγαζε από εκεί μέσα, θα τον έκανε πλούσιο.

Ο Ζαχάρ δέχτηκε και του άποσχέθηκε να τον σώσει.

Όλη αυτή η φιλοσοφία δεν έκανε καμιά έντιμωσι στον μεγάλο δούκα, γιατί ήξερε ότι έκείνη την εποχή, στη δυστυχισμένη του πατρίδα, όλα άπαισαν σ' αυτόν που προσέφερε τὰ περισσότερα!...

VII

«ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΑΡΧΗ ΚΑΝΕΙΣ...»

Όταν ο 'Ιβάν κατόρθωσε να βγεί με πολλές δυσκολίες έξω, κατάλαβε ότι τον άναζητούσαν με λύσσα. Ήταν φανερό πώς έμειναν να τον βρουν τον έμμεροφωτο, για να τον ξεπερσέουν κι' αυτόν και ν' απαλλαγούν έτσι μιιά για πάντα από την ένοχλητική παρουσία του.

Ο Ζαχάρ όμως κατόρθωσε να τον σώσει χωρίς στη συνέχεια του θνητού, ο οποίος ήταν φίλος του Ζαχάρ και στον όποιο ο 'Ιβάν υποσχέθηκε γενναία άμοιβή.

(Ακολουθεί)

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Γ'.
(Συνέχεια εκ του προηγούμενου και τέλος).
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Νά μās ἐνοχλήσετε; Καλέ τί λέτε!...
ΕΛΕΝΙΤΣΑ.—Όλο τό καλοκαίρι λογαριάζετε νά μείνετε ἐδῶ;
Σέ καλό σας!...

—'Εκεί κάνουν κι' οι κοκόροι αὐτά!...

καλύβη; Πήγαμε λοιπόν καί μεις νά ζήσουμε στό βοινό. Αυτό θά πῇ ἔρωσ. 'Η φυσική ζωή... Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΤΑΚΗΣ.—'Α!...
ΕΛΕΝΙΤΣΑ.—'Ω!...
ΕΚΕΙΝΗ.—Καί πού νά βλέπατε τί ζωή πού κάναμε τρεῖς ἡμέρες στό βοινό! (Γελάει).
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Σάν τὰ ἀγριοκάτσικα. (Γελάει).

ΕΚΕΙΝΗ. (πρός 'Εκείνον). —'Εσὺ φτάσῃς ὅμως μέ τίς ποιητικές σου ἐξάρσεις!...
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Εγώ; Μὲ συγχωρεῖς!... 'Εσὺ μὲ παρακίνησες!...
ΕΚΕΙΝΗ.—'Α, τὸν ψεύτη!...

Καλέ δὲν ἦσουν ἐσὺ πού λιποθυμοῦσες ἀπὸ ἔκστασι καί μοῦ ἔλεγες μέ τὰ μάτια γυρισμένα ἀπάνω στὸν οὐρανό; —'Μίαν καλύβη κι' ἐμένα. Τίποτε ἄλλο δὲν ποθῶ. Γιατί λές ψέματα;
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Δὲν ντρέπεσαι νά λές πῶς λέω ψέματα; 'Εσὺ δὲν μοῦ ἔλεγες, λιγυμένη μέσα στὴν ἀγκαλιά μου: —'Νά φύγουμε, λατρεία μου, νά πάμε μακριά στὴν ἐρημιά, νά ζήσουμε μόνοι μας, ἐλεύθεροι. Αἰώνια μόνοι κι' αἰώνια μαζί! 'Ε, τὸ ἀρνέσαι; Μίλα ντέ... 'Εσὺ δὲν μούλεγες νά ζήσουμε μακριά, πολὺ μακριά, σ' ἕνα χωριό; 'Εκεί κάνουν κι' οἱ κοκόροι αὐτά!», μούλεγες. Οὐμῶσαι!

ΕΚΕΙΝΗ. (θυμωμένη). —'Αφοῦ δὲν ντρέπεσαι, λέγε ὅτι θέλεις.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Εγὼ νά ντρέπομαι ἢ ἐσὺ;
ΕΛΕΝΙΤΣΑ.—Καλέ μὴ μαλώνετε, ὅποιος κι' ἂν τὸ εἶπε, ἄς τὸ εἶπε!...
ΕΚΕΙΝΗ.—'Οχι, αὐτὸς τὸ εἶπε, αὐτὸς! (Σηκώνεται).
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ορίστε μας, ἀκόμα ἐπιμένει! (Σηκώνεται).
ΤΑΚΗΣ.—Μά ἂν ἦρθαι ἐδῶ νά σᾶς χαλάσουμε τὴν ἡσυχία, νά φύγουμε!... (Σηκώνεται).
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Α, παρακαλῶ, δὲν εἶνε τίποτε. Γιατί νά φύγετε; Θά μᾶς λυπηθεῖτε πολὺ.
ΕΚΕΙΝΗ.—'Απ' ἐναντίας, ἂν μᾶς ἀγαπᾶτε, νά καθήσετε. 'Ο Γιώργος εἶνε λιγάκι εὐεστατος, ἀλλὰ τοῦ περνᾶει εύκολα.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Φυσικά, δταν μὲ φουρκίζεις, ἐξάπτομαι.
ΕΛΕΝΙΤΣΑ.—'Ελάτε! 'Ελάτε! Πᾶντε τώρα αὐτὴ τὴ φασαρία!... Δὲν κάνομε μιά βόλτα στό χωριό;
ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!
ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.
ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.
ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.
ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.
ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ρίστω...
ΕΛΕΝΙΤΣΑ. (πρὸς τοὺς δύο ἐρωτευμένους). —Αὐτὰ τὰ μαρὶ πεισματάρικα κι' αὐτὰ τὰ καμώματα, ἔχει ἡ ἀγάπη. (Τοὺς πᾶνει καί τοὺς δύο ἀπὸ τὸ μπράτσο). 'Ελάτε, ἀγαπήστε τώρα. Φιληθήτε λοιπόν!
ΕΚΕΙΝΗ. (κντάζει 'Εκείνον, ὁ ὁποῖος ἐπίσης τὴν κντάζει). —'Ας κάνει αὐτὸς ἀρχή.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οχι δά, ἡ κυρίες προηγούνται.
ΤΑΚΗΣ.—Σταθῇτε λοιπὸν νά σᾶς ντροπιάσουμε ἑμεῖς, πέντε χρόνων ἀντρώγινω. 'Ελα, 'Ελενίτσα, νά κάνομε μιάκια...
ΕΛΕΝΙΤΣΑ. (πλησιάζει πρόθυμα καί φιλοῦνται). —'Ορίστε, πάμε τώρα.
(Βγαίνουν. 'Εκείνος συνοδεύει τὴν 'Ελενίτσα. 'Εκείνη πηγαίνει μέ τὸν Τάκη).

ΕΚΕΙΝΗ. (πρὸς 'Εκείνον). —Δὲν λές καλύτερα πρὸς χάριν σου!
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Ναί, δὲν τὸ ἀρνύμαι. Θά περάσουμε ὥραια μέ μιά τόσο ευχάριστη συντροφιά!... (Γλυκοκντάζει τρυφερά τὴν 'Ελενίτσα).

ΤΑΚΗΣ.—'Η συντροφιά σας βέβαια εἶνε θαυμασία, ἀλλὰ γιατί ἤρθατε ἐδῶ στὸν ἐρημότοπο;... Πῶς μπορεῖ νά ζήσει κανεὶς ἐδῶ, ἔστω καί μιά βδομάδα;
ΕΚΕΙΝΗ.—Καί πάλα καλά... Πού νά βλέπατε τὴν καλύβα πού καθόμαστε ὡς τὰ χτές...
ΤΑΚΗΣ.—ΕΛΕΝΙΤΣΑ.—Καλύβα! Καλύβα, εἰπατε; Καθόσαστε σὲ καλύβα;...
ΕΚΕΙΝΗ.—Ναί, καλέ. Δὲν εἶδατε πού λένε «τὴν καρδίαν σου καί μίαν πῇ ἔρωσ».

ΕΚΕΙΝΗ.—Καί πού νά ζήσουμε στό βοινό. Αυτό θά πῇ ἔρωσ. 'Η φυσική ζωή... Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΤΑΚΗΣ.—'Α!...
ΕΛΕΝΙΤΣΑ.—'Ω!...
ΕΚΕΙΝΗ.—Καί πού νά βλέπατε τί ζωή πού κάναμε τρεῖς ἡμέρες στό βοινό! (Γελάει).
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Σάν τὰ ἀγριοκάτσικα. (Γελάει).

ΕΚΕΙΝΗ. (πρός 'Εκείνον). —'Εσὺ φτάσῃς ὅμως μέ τίς ποιητικές σου ἐξάρσεις!...
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Εγώ; Μὲ συγχωρεῖς!... 'Εσὺ μὲ παρακίνησες!...
ΕΚΕΙΝΗ.—'Α, τὸν ψεύτη!...

Καλέ δὲν ἦσουν ἐσὺ πού λιποθυμοῦσες ἀπὸ ἔκστασι καί μοῦ ἔλεγες μέ τὰ μάτια γυρισμένα ἀπάνω στὸν οὐρανό; —'Μίαν καλύβη κι' ἐμένα. Τίποτε ἄλλο δὲν ποθῶ. Γιατί λές ψέματα;
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Δὲν ντρέπεσαι νά λές πῶς λέω ψέματα; 'Εσὺ δὲν μοῦ ἔλεγες, λιγυμένη μέσα στὴν ἀγκαλιά μου: —'Νά φύγουμε, λατρεία μου, νά πάμε μακριά στὴν ἐρημιά, νά ζήσουμε μόνοι μας, ἐλεύθεροι. Αἰώνια μόνοι κι' αἰώνια μαζί! 'Ε, τὸ ἀρνέσαι; Μίλα ντέ... 'Εσὺ δὲν μούλεγες νά ζήσουμε μακριά, πολὺ μακριά, σ' ἕνα χωριό; 'Εκεί κάνουν κι' οἱ κοκόροι αὐτά!», μούλεγες. Οὐμῶσαι!

ΕΚΕΙΝΗ. (θυμωμένη). —'Αφοῦ δὲν ντρέπεσαι, λέγε ὅτι θέλεις.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Εγὼ νά ντρέπομαι ἢ ἐσὺ;
ΕΛΕΝΙΤΣΑ.—Καλέ μὴ μαλώνετε, ὅποιος κι' ἂν τὸ εἶπε, ἄς τὸ εἶπε!...
ΕΚΕΙΝΗ.—'Οχι, αὐτὸς τὸ εἶπε, αὐτὸς! (Σηκώνεται).
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ορίστε μας, ἀκόμα ἐπιμένει! (Σηκώνεται).
ΤΑΚΗΣ.—Μά ἂν ἦρθαι ἐδῶ νά σᾶς χαλάσουμε τὴν ἡσυχία, νά φύγουμε!... (Σηκώνεται).
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Α, παρακαλῶ, δὲν εἶνε τίποτε. Γιατί νά φύγετε; Θά μᾶς λυπηθεῖτε πολὺ.
ΕΚΕΙΝΗ.—'Απ' ἐναντίας, ἂν μᾶς ἀγαπᾶτε, νά καθήσετε. 'Ο Γιώργος εἶνε λιγάκι εὐεστατος, ἀλλὰ τοῦ περνᾶει εύκολα.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Φυσικά, δταν μὲ φουρκίζεις, ἐξάπτομαι.
ΕΛΕΝΙΤΣΑ.—'Ελάτε! 'Ελάτε! Πᾶντε τώρα αὐτὴ τὴ φασαρία!... Δὲν κάνομε μιά βόλτα στό χωριό;
ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)
ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!
ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.
ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.
ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.
ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.
ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.
ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.

ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.

ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.

ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.

ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.

ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.

ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.

ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.

ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.

ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.

ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.

ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.

ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.

ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.

ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ο δρόμος εἶνε ἀνοιχτός.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά φύγω! Μάλιστα, θά φύγω.

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Ω, ῥα σου καλὴ. Νά σέ ξεφορτωθῶ νά ξενοιάσω.

ΕΚΕΙΝΗ.—'Εσὺ εἶσαι τῆρας, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος. Θά φύγω, θά φύγω, νά βρῶ τὴν ἐλευθερία μου!

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Κι' ἐγὼ τὴ δική μου. Καί γιὰ νά μὴ μετανοήσης, φεύγω ἐγὼ πρῶτος καί βγάλτε πιά τὰ μάτια σου.

ΕΚΕΙΝΗ.—Στό

Νά εἶσαι ἄνθρωπος μέσα στά ἄνθη!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—ΕΚΕΙΝΗ. (μὲ προθυμία). —Εἴχα-

ΕΚΕΙΝΗ. (Κοντοστούτη!)

ΕΚΕΙΝΟΣ.—Γκαμήλα!

ΕΚΕΙΝΗ.—Νά χαθῇς! 'Ανάθεμα τὴν ὥρα πού ἐμπλέξα μ' ἐμένα!...

ΕΚΕΙΝΟΣ.—'Οποτε θέλεις, μπορείς νά ξεμπλέξεις.

ΕΚΕΙΝΗ.—Θά ξεμπλέξω, μάλιστα, κι' ἀπὸψε κίολας.

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Ι ΔΟΥ σήμερα το β' μέρος του περιήρμου εγγραφον που έστειλε υπό τύπον αναφοράς προς τον αυτοκράτορα της Ρώμης, ο επαρχος της Γαλιλαίας Πόντιος Πιλάτος, σχετικά με τη σύλληψη και τη θανάτωση του Σωτήρος.

«Στά λόγια μου αυτά, συνεχίζει ο Πιλάτος στην αναφορά του, ο Ήρως κούνησε αδιάφορα το κεφάλι του κι' είπε μ' ένα χαμόγελο θεϊκό: «Όταν ξοδίει η μέρα, δεν θα βρεθί ά σιλο για τον Υιό του Άνθρώπου, ούτε πάνω στη γη, ούτε κάτω απ' αυτή. Τό άσυλο του Δικαίου είνε εκεί... κι' έδειξε τον ούρανό.

— Νέε, του απάντησα με μειλιχίότητα, αναγκάζομαι να σου επαναλάβω την παράκλησί μου, την οποία σου μεταδίδω τώρα ως διαταγή. Πρέπει να είσαι μετριοπαθής στα κηρύγματά σου και να μην παραβιάζεις τις παραγγελίες μου. Εύχομαι να σε οικειώσει πάντα η ευτυχία. Χαίρε!...

— Άρχοντα της γης! επανέλαβε στον ίδιο τόνο ο Ήρως. Δεν ήθελα στον κόσμο για να φέρο πόλεμο, αλλά ειρήνη, αγάπη και συμπόνια. Ή επανάστασι δεν θα προέβη από μένα. Την περιμένο από τους άλλους και θα την αντιμετώπισω, γιατί τέτοιο είνε το θέλημα του Πατέρα μου που μ' έστειλε εδώ...

Και άφου ελεε αυτά τα λόγια ο Ήρως, εξαφανίστηκε σαν μιά φωτεινή όπτασις.

***

«...Όταν κυβερνούσε τη Γαλιλαία ο Ήρωδης, συνεχίζει στην έκθεσί του ο Πόντιος Πιλάτος, οι έχθροι του Ήρσου άπευθύνθηκαν σ' αυτόν και του κατηγορήσαν τον Ναζωαίο με τόν σκοπό να τον εκδιωχθούν. Ο Ήρωδης όμως, αν και περήφανος για τη μεγάλη του εξουσία, φοβόταν να διατρέξει μιά τέτοια άδυσία.

Μιά μέρα, ο Ήρωδης ήρθε και με έπεσεφίτησε στο πραιτώριο. Άφου κοινοβούλιασε για διάφορα σπουδαία ζητήματα, σπεύδθηκε να μ' άπομαρτυρήσει. Τη στιγμή αυτή μου ζήτησε τη γνώμη μου για το Ναζωαίο. Του απάντησα πως ο Ήρως μου φαινόταν σαν ένας από τους μεγάλους εκείνους φιλοσόφους που μόνο μεγάλα έθνη γεννούν σε άραία διαστήματα. Του πρόσθεσα, ότι η διδασκαλία του δεν ήταν καθόλου βέβηλη και άνιση και ότι ο αυτοκράτορας της Ρώμης θα του επέτρεπε άσφαλώς την έλευθρία του λόγω, αν του έζητειτο σχετικά η γνώμη.

Ο Ήρωδης χαμογέλασε με κάποια κακία στα λόγια μου αυτά και άφου με άπομαρτέθηκε ειρωνικά, άνεχώρησε. Στο μεταξύ εκλήροσε το Πάσχα, η μεγάλη θρησκευτική γιορτή των Ιουδαίων, και οι έσθλασαστικοί άρχοντες άποράσαν να έκαμταλλευθούν για το σκοπό τους τον λαϊκό ένθουσιασμό που αναβούζει αιδόμηντος κατά τις πασχάλινες ιεροτελεστίες.

Η πόλι είχε γεμίσει εκείνες τις ημέρες από πλήθος επαναστατών που φώναζαν και ζητούσαν το θάνατο του Ναζωαίου. Οι μυστικοί μάλιστα πράκτορές μου με πληροφορήσαν, ότι είχαν διατεθεί για τη δωροδοκία του λαού και οι θησαυροί του ναού του Κυρίου.

Ο κίνδυνος ήταν μεγάλος και δεν έχωρούσε καμιά άναβολή. Έγραψα τότε προς το διοικητή της Συρίας και ζήτησα να μου στείλει έπιχωρία από εκατό στρατιώτες κι' όσο μπορούσε περισσότερους ίππείς. Αυτός όμως άρνήθηκε να έκανοποίηση την αίτησί μου.

Έτσι βρέθηκα μόνος μου, με μιά χούφτα ένθουσιάζον, μέσα σε μιά άνάστατη κι' άναρχομένη πόλι, άνισχυρος να καταπνίξω μιά ένδεχομένη εξέγερσι των κατοίκων. Σε μένα δεν άπόμεινε πειά τίποτ' άλλο, παρά να ίσχωρήσω.

Ο θορυβώδης όχλος είχε συλλάβει στο μεταξύ αυτό τον Ήρσο, χωρίς να ζητήσει την άδεια από κανένα. Και μ' όλο που ήξεραν πως δεν είχαν να φοβούνται

τίποτε απ' το πραιτώριο, πασιπένοντας μαζί με τους άρχηγούς των πώς έγώ έπεδοκίμαζα τη συμπεριφορά τους, μαζεύτηκαν κάτω απ' το μεγάλο μου κι' άρχισαν τ' άξφωνητά:

— Άρον, άρον, σταύρωσον αυτόν!...

Τρία ισχυρά κόμματα είχαν έννοθεί εκείνη την εποχή και κατόρχεσαν όλα μαζί τον Ήρσο. Πρώτοι—πρώτοι συγκατέλειπον σ' αυτά οι Ήρωδιανοί και οι Σαδδουκαίοι, των οποίων η επαναστατική λύσσα είχε δυό άφορές: Άπό τη μιά μεριά μισούσαν τον Ναζωαίο κι' από την άλλη δεν άνέχονταν με κανέναν τρόπο τη ρωμαϊκή κυριαρχία.

Οι παραπάνω έχθροι του Ήρσου και της χώρας μου δεν μ' έ συχώρεσαν ποτέ, γιατί μύητα στην άγία τους πόλι συντοφρευτές από λάθαρα που έφεραν την εικόνα του αυτοκράτορος της Ρώμης. Στην περιλάττωσι αυτή, το ιουδαίο μου εκείνο σφάλμα είχε διαταχθεί από άπλη άγνοια, αλλά δεν φανόταν γι' αυτό λιγότερο άποτρόπαιο στα μάτια τους.

Είχαν όμως κι' έναν άλλο λόγο νανα θυμωμένοι μαζί μου. Είχα προτείνει να πάρω ένα μέρος από το θησαυρό του ναού και να τον διαθέσω για άνέγερσι κοινωτικών ιδρυμάτων. Ή πρότασι μου αυτή είχε άκυρωθεί εκ μέρους των με μεγάλη δυσάρεσκεια.

Επίσης οι Φαρισαίοι—το τρίτο κόμμα—είχαν διατρέξει άποαύλαστα πως έχθρευόνταν τον Ήρσο και δεν έδιναν καμιά σημασία στην κυβερνήσί μας. Άνθρωποι μνησικακοί, θυμωμένοι πάντα με πικρία τις άσχημες έκτροπές, τις όποιες έπ' τρία χρόνια συνεχώς άσπρήθυνη έναντίον τους ο Ήρως, όπουδήποτε και άν έ πήγαινε. Άνίσανσι όμως και άπολα να έ νεγρήσουν μόνοι τους, είδαν μ' εύχαρίστητη την εμφάνισι των Ήρωδιανών και των Σαδδουκαίων και τους όκολούθησαν πρόθυμα στην ταχτική τους.

Έκτός των τριών αυτών κομμάτων, είχα κι' άντιμετωπίσει και τον άνοητο κι' έπαύλο όχλο. Ύπ' όρχον πολλοί άσθματι έτοιμοι να σπασιάσουν και να έκαμταλλετοιν την άναστασία και τη σύγκρη που θα γεννιόταν μέσ' από μιά τέτοια κατάσταση.

Άς άναφέρω τώρα τα γεγονότα με τη σειρά τους. Ο Ήρως, άφου άπάρτησε, όδηγήθηκε μπρός στον Άρχιερέα και κατόπιν της κατηγορίας που του άπήγγελλαν, καταδικάστηκε σε θάνατο. Μετά τούτα, ο Άρχιερέας Καϊάφας διάταξε να τον περπατήσουν και να τον χλευάσουν και τον έστειλε σε μένα.

Του απάντησα, ότι άφου ο Ήρως καταγόταν απ' τη Γαλιλαία, η ύποθεσί του άνηκε στη δικαιοδοσία του Ήρωδης και διάταξα να τον στείλουν εκεί. Ο πανούργος όμως τετραρχης της Γαλιλαίας προσοφίθηκε κατεινοφροσύνη και, όμολογώντας πως ήταν κατώτερος από μένα, τον άναπαύοπο του Καίσαρος, μου τον έξαπέστειλε πίσω.

Τό γεγονός αυτό μαθεύτηκε γρήγορα και το μεγάλο μου πήρε δημ. παλιωρομένης άσροπόλεως. Σε κάθε λεπτό που περνούσε, κατέφθιναν νέοι σπασιαστές και άριθμός των όλοένα μεγάλωνε.

Η Ίερουσαλήμ είχε γεμίσει από πλήθη που κατέβαιναν άδιάκοπα από τ' όρη της Ναζαρέτ κι' από παντού. Όλη η Ίουδαία φαινόταν πως είχε μετατοπιστεί και είχε έγκατασταθεί στην Ιστορική πρωτεύουσά της.

Η γυναίκα μου καταγόταν από τη Γαλιλαία και ίσχυριόταν πως είχε την ύποθεσί να προβλέψι το μέλλον. Έκείνη λαπόν την ημέρα ήρθε κι' έπεσε μ' άναυχλητά μπρός στα πόδια μου, λέγοντας:

— Πρόσεχε να μην άγγίξεις αυτόν τον άνθρωπο που σουφεραν, γι' αίνε άγιος! Την περασμένη νύχτα είδα γι' αυτόν ένα όνειρο που με τρόμαξε. Όνειρότετρα πως βρισκόμουν σιμά του και τον είδα να περπατάει πάνω στη θάλασσα. Μιλούσε στην καταγίδα την όρημητική και στά φάρος του νερού και τα στοιχεία της φύσεως τον ύπονοαν, σαν να καταλάβαιναν τη γλώσσα

του και αν ν' άναγνώριζαν την έξουσία του.

Και ταράμένη άκόμα περισσότερο τώρα η γυναίκα μου, σαν άόλασε κάποιο φοβερό όραμα μπροστά της, έπρόσθεσε:

—Νά ο χείμαρρος των Κέδρων, που κούλα αμα κατακόβινο! Νά τα άγώματα του Καίσαρος που γέμισαν κι' αυτά αμα! Νά η κούλας του ναού που λήγισαν και κοντεύουν να πέσουν! Νά ο ήλιος που τυλίχτηκε με πένθος και θα σβύσσι, βυθίζοντας σε σιρότη την πλάσι!...

Και σχεδόν έξαλλη, τελείωσε τα τρομερά της λόγια έτσι:

—Πιλάτε! Πιλάτε! Μεγάλη συμφορά σε περιμένει, αν δεν άσπης την έκείσι και την είδοποίησι της συζύγου σου! Φοβήσου την ημωσία της Συγκλήτου! Τρέψε τη δύναμι του Καίσαρος!...

Την άρα εκείνη τα μαρμαρίνα σκαλοάτια του μεγάρου μου έβλεπν και βογγούσαν κάτω από το βάρος του πλήθους, που συγκαταρπύονταν όλοένα. Σε λίγο πήραν τον Ναζωαίο και τον έξανέτασαν σε μένα.

Κατεβήθηκα προς την αίθουσα του δικαστηρίου συνοδευόμενος από το φύλακά μου, και ρώτησα το πλήθος με άυστηρό τόνο φωνής τι ζήτούσαν από μένα.

—Τό θάνατο του Ναζωαίου! ήσαν η άπάντησι τους.

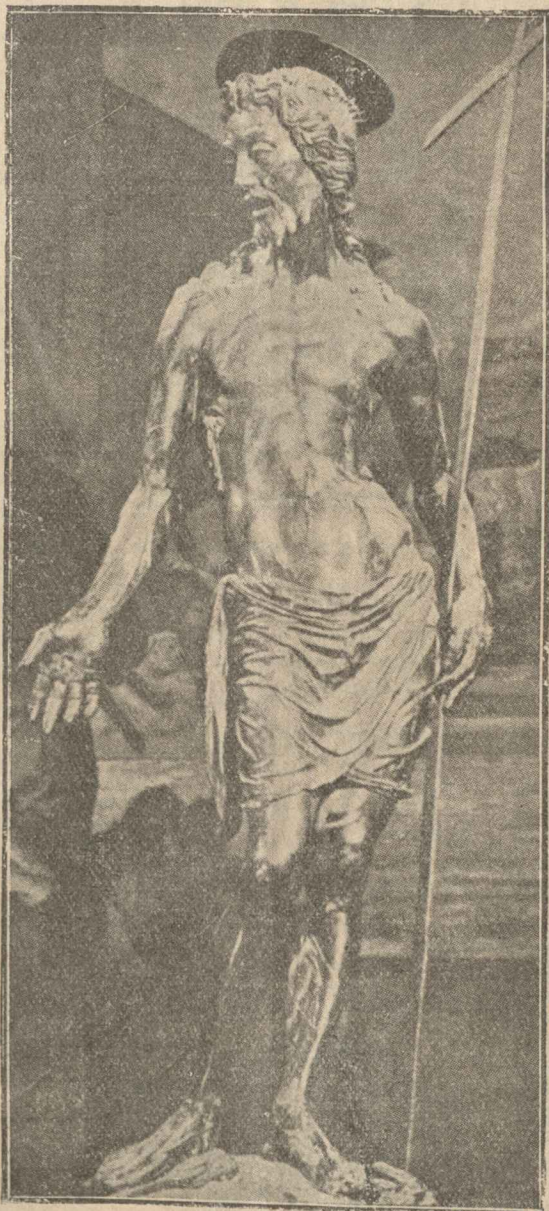
—Τι καί αίτια; τους ρώτησα.

—Παθ' βλαστήμηση, γιατί προέβλεπε την καταστροφή του ναού, γιατί άναμύζει τον έαυτό του Υιό του Θεού, Μεσσία, Βασιλέα των Ιουδαίων! άποκήρυξαν.

Τους έξήγησα, ότι η Ρωμαϊκή Σύγκλητος δεν παύει παρόμοιες παρανομίες με θάνατο.

—Σταύρωσον, σταύρωσον αυτόν!... φώναζε από κάτω άδυσώπητος ο όχλος.

Στό έρχόμενο φύλλο θα δημοσιεύσουμε το τελευταίο μέρος της δραματικής αυτής ιστορίας, καθώς η άμνηστία ένας αιώτατης και τόσο άξιόπιστος ήμης, σαν τον Πιλάτο.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ
(Γλυπτικό άριστούργημα του Βεκκίεττα)

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Η δικαιοδοσία του Γκαίτε. Πώς έμάντεψε ένα μεγάλο σεισμό. Ένα άλλέκοτο όραμα. Ο Γκαίτε και η μετενοάρκωσις. Τό τεράστιο μνημεινικό του Κοκλέν. Όπου οι φίλοι του και θαυμαστές του μένουν κατάπληκτοι. Ο Μπριάν κι' ο εύξάπτος δικαστικός, κτλ.

Ο μεγάλος ποιητής της Γερμανίας Γκαίτε είχε τρομερή διαίσθησι, καθώς λέγουν. Κάποτε που συνέβη στη Μεσσηνή ένας καταστρεπτικός σεισμός, ο Γερμανός ποιητής τον είχε προβλέπει από μερικά σημάδια που είδε στον ούρανό.

Επίσης συχνά, ο Γκαίτε ξεπετιόταν απ' τον ύπνο του και χωρίς νάχη αντίληψι του τί κάνει, έπαιρνε την πένα κι' έγραφε στίχους. Την κατάστασι αυτή της ύπνοβασίας, στην όποια βρισκόταν, δεν την άντελαμβάνετο παρά μόνον όταν έγεμισε το χαρτί και δεν είχε πειά χώρο για να συνεχίσι το γράψιμο.

Μιά μέρα, ενώ ο Γκαίτε έκανε τον περιπάτο του, είδε δυό γνωστούς του, οι όποιοι έπερατούσαν έπίσης, συνοδευόμενοι όμως, όπως του φάνηκε, άπ' ένα ξενητεμένο φίλο του που φορούσε... νυχτική και παντούφλες.

Ο Γκαίτε, βλέποντας το όραμα αυτό, γύρισε στο σπίτι του τρομαγμένος από φόβο, μήπως ο φίλος του είχε πεθάνει. Φανταστική όμως την έκκλησί του, όταν μπαίνοντας μέσα στο γκαρείο του, βρήκε εκεί τον ίδιο του φίλο, που μόλις είχε γυρίσει απ' τό ταξείδι του!

Ο Γκαίτε πίστευε έπί πλέον στη μετενοάρκωσι και είχε την ιδέα, ότι η προτίμησί του και η άγάπη του προς τη Ρώμη έξηγειτο από τό ότι είχε ζήσει από αιώνας ως... αυτοκράτορα Άδριανός!

***

Ο Κοκλέν, ο περίφημος Γάλλος ήθοσιός, είχε πάει κάποτε σε μιά σανατοφυή, όπου άρχισε να γίνεται λόγος για διαφόρους καλλιτέχνες, οι όποιοι είχαν τεραστία μνημη.

—Εγώ, ελεε τότε ο μεγάλος ήθοσιός, θυμάμαι άπέξω πενήντα τρεις ρόλους διαφόρων έργων που έπαίξα μέχρι τώρα...

Οι παφεντοκόμενοι άκουσαν τη δήλωσι του αυτή με κάποια δυσπιστία, γιατί δεν μπορούσαν να φανταστούν, ότι ο Κοκλέν είχε τόσο μεγάλο μνημεινικό.

Ο καλλιτέχνης άντελήφθη τις σκέψεις των και τους είπε με χαμόγελο:

—Ευτυχώς, ότι ύπ' όρχει έδω και... η Ρόδος και τό πύδιμα!

Πραγματικά, ο οικειοεπάτης—ο περίφημος βιβλιοφύλος Στέλιμαργκ—είχε στη βιβλιοθήκη του άπειρα θεατρικά έργα, τα όποια έθεσε στη διάθεσι των προσκαλεσμένων του.

—Αντίστε, ελεε τότε ο Κοκλέν στους φίλους του, όπουδήποτε από τα πενήντα τρία θεατρικά έργα που θα σας άπαρτήσω και διαβάστε μου όποιον πύρο πέσει στο βλέμμα σας. Κι' έγώ θα συνεχίσω άπέξω τό μέρος από το έργο μέχρι τέλους...

Η καταπληκτική πρότασι του Κοκλέν έγινε δεκτή και έξερατάθηκε πράγματι, ότι η διακήρυξί του δεν ήταν μεταιψα. Οι προσκαλεσμένοι, βλέποντας ότι περπατάει στις πρώτες δώμιες, προχώρησαν μέχρι του 53ου έργου κι' έτσι βεβαίωθηκαν ότι ο Κοκλέν δεν είχε μόνο μεγάλο ταλέντο, αλλά και έξαιρετικό μνημεινικό.

***

Κάποτε ένας πρόσδρος πρωτοδόξων άκουσε, ότι θα γινόταν μιά ένδιαφέρουσα διηγησι στο Κακουργιόμεινο του Σηκουάνα και πήγε να την παρακολουθήσι. Μπαίνοντας στην αίθουσα, θέλησε να παρηγορησι μπροστά και άνακατεψτηκε μαζί με τους άλλους άκουστές. Συνέβη όμως, μέσα στην μεγάλη εκείνη συνωστισμό, να του πρησιέσι κάποιος, από άπροσέξια, τό πόδι.

—Συγγνώμη κύριε! του είπε ο άπροσέξιος άγνωστος.

—Άλλοτε ν' άνοίγετε καλύτερα τα στραβά σας! του απάντησε ο εύξάπτος δικαστικός. Εξέρτε με πούν έχετε να κάμετε; Είμαι ο Τάδε, πρόσδρος πρωτοδόξων...

—Κι' έγώ, πρόσθεσε άμέσως ο άγνωστος, είμαι ο Άριστοείδης Μπριάν, πρόσδρος πρωτοδόξος της Δικαιοσύνης...

Ο έφερόμενος δικαστικός έμεινε κατάπληκτος μπρός στην άνέλεστη γνωριμία, αλλά δεν τάχασε:

—Συγχωρήστε με, έξοχώτατε! ελεε στο Μπριάν. Άν τό ήξερα αυτό από πριν, θ' άφωνα να μου... κατήσκει και τα δυό μου πόδια!...

του και αν ν' άναγνώριζαν την έξουσία του.

Και ταράμένη άκόμα περισσότερο τώρα η γυναίκα μου, σαν άόλασε κάποιο φοβερό όραμα μπροστά της, έπρόσθεσε:

—Νά ο χείμαρρος των Κέδρων, που κούλα αμα κατακόβινο! Νά τα άγώματα του Καίσαρος που γέμισαν κι' αυτά αμα! Νά η κούλας του ναού που λήγισαν και κοντεύουν να πέσουν! Νά ο ήλιος που τυλίχτηκε με πένθος και θα σβύσσι, βυθίζοντας σε σιρότη την πλάσι!...

Και σχεδόν έξαλλη, τελείωσε τα τρομερά της λόγια έτσι:

—Πιλάτε! Πιλάτε! Μεγάλη συμφορά σε περιμένει, αν δεν άσπης την έκείσι και την είδοποίησι της συζύγου σου! Φοβήσου την ημωσία της Συγκλήτου! Τρέψε τη δύναμι του Καίσαρος!...

Την άρα εκείνη τα μαρμαρίνα σκαλοάτια του μεγάρου μου έβλεπν και βογγούσαν κάτω από το βάρος του πλήθους, που συγκαταρπύονταν όλοένα. Σε λίγο πήραν τον Ναζωαίο και τον έξανέτασαν σε μένα.

Κατεβήθηκα προς την αίθουσα του δικαστηρίου συνοδευόμενος από το φύλακά μου, και ρώτησα το πλήθος με άυστηρό τόνο φωνής τι ζήτούσαν από μένα.

—Τό θάνατο του Ναζωαίου! ήσαν η άπάντησι τους.

—Τι καί αίτια; τους ρώτησα.

—Παθ' βλαστήμηση, γιατί προέβλεπε την καταστροφή του ναού, γιατί άναμύζει τον έαυτό του Υιό του Θεού, Μεσσία, Βασιλέα των Ιουδαίων! άποκήρυξαν.

Τους έξήγησα, ότι η Ρωμαϊκή Σύγκλητος δεν παύει παρόμοιες παρανομίες με θάνατο.

—Σταύρωσον, σταύρωσον αυτόν!... φώναζε από κάτω άδυσώπητος ο όχλος.

Στό έρχόμενο φύλλο θα δημοσιεύσουμε το τελευταίο μέρος της δραματικής αυτής ιστορίας, καθώς η άμνηστία ένας αιώτατης και τόσο άξιόπιστος ήμης, σαν τον Πιλάτο.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΟΝ ΕΠΙΧΟΤΟ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΙΓ'

Ο βασιλεύς βασιλεύς της Ισπανίας Άλφόνσος ΙΓ', όταν ήταν μικρός είχε τη mania να σαλπίζει κι' έτσι κυνηγετικό κέρας και αυτό κόντευε να του σπασίσι τη ζωή του. Μιά φορά δηλαδή, στοιχημάτωσε με μερικούς αλλοιούς ότι το σάλπισμά του θ' άκούονταν σ' άπόσταση... πέντε χιλιομέτρων. Και έπερατάθηκε μεν την ύπόσχεσί του, αλλά έπαθε και άσχημη άισωπτοσία και άναγκάστηκε να ύποβληθι σε άσχημη κόρησι, για να σώσι τους πνεύμονές του.

***

Ο Άλφόνσος άγαπούσε ιδιαίτερα το κινήρι. Το όποιο του άπασχολούσε άρκετές ώρες της έβδομης. Ένα μύηρα τουλάχιστο κάθε χρόνο τον περνούσε στα Πυρηναία, όπου κυνηγούσε άρκετούδες, η καίσις άρνηθύν εκεί πάνω.

Τα κινήρια όμως αυτά ήσαν επινιδύνα και τρείς φορές ο ναρκός μονάρχης διάτρεξε τον κίνδυνο να περπατή. Τότε η Κυβέρνησις άποφάσισε να λάβη τα μέτρα της και συνέστησε στη Βουλή να του άπαρτήσσι παρόμοιες περιπετειώδεις έκδρομές, με τας όπες τουλάχιστο άποχτούσε διάδοχο!

Η Βουλή όμως άπεφάνθη ότι ήταν άναρμόδια να επέμβη στην ίδιωτική ζωή του βασιλέως και ο Άλφόνσος έξακολούθησε να επιδίδεται έλευθερα στην άναγμένη του αυτή άσχολία.

ΣΦΑ ΛΟΓΙΑ

—Η γυναίκες είνε έπακνιδύνες, άποκαθήποτε όλο κι' αν κρατάς.

Σ ε ρ φ υ

—Τρέμουμε όταν συλλογιζόμαστε πως θα πεθάνουμε. Έπρεπε όμως να τρέμουμε στην ιδέα ότι ζούμε.

Κ ο π ε

—Αν δεν ίπτηρχαν τα γερατιά, ο θάνατος θα ήταν άποτρόπος.

Μ ε ι λ ά κ

—Κάποτε χλαίμε για τ' άνευρά μας με τόσο πόνο, όσο και για τας νεκρούς μας.

Μ ω π α σ σ α ν

—Οι έρωτες πεθαίνουν τις περισσότερες φορές από Φ ε γ ι ε

—Αν θέλετε να ζοίν οι άνθρωποι, άφήστε να ζοίν Ζ ο λ ά

—Τιποτε άλλο δεν είνε χειρότερο στον κόσμο από τό θάνατο και τό χρέη.

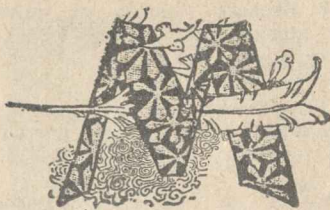
Φ ρ α γ κ λ ι ν ο ς

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΝΑΜΠΕΛΛΑΣ

λουριά του αλόγου.

—Τι διάβολο! σκέφτηκε ο άμαξας. Τι δουλειά έχει αυτός ο άνθρωπος και θρονιάστηκε στο πλάι μου; Κι' έπειτα, γιατί φοράει ράσα; Αυτό είν' οί νεογυμνιστές που περίμενα;

—Η νύχτα απλώνονταν γύρω σκοτεινή κι' έδρεχε αδιάκοπα. Άστρατες φώτιζαν κάθε τόσο τον ουρανό. Κεραυνοί ξεσπούσαν βροντεροί.

—Ο άμαξας ήταν τρομαγμένος απ' την περιπέτειά του και ψιθύριζε διαρκώς:

—Πού στο διάβολο με πάει αυτός ο αναθεματισμένος ο καλόγερος;

—Έξαφνα το άμαξι σταμάτησε. Ο άμαξας έβριζε γύρω του ένα βλέμμα και σταντοκατέβηκε φοβισμένος.

—Το κομητήριο! έλεγε. Θεέ μου, τ' είν' αυτό που με βρήκε!...

—Ο Πανναγρόλα, άδιαφορώντας για την παρουσία του άμαξας, άνοιξε την πόρτα του άμαξιού, σήκωσε την Άλίκη στην αγκαλιά του και προχώρησε προς το μικρό σπίτι, στο οποίο κατοικούσε ο νεκροθάφτης και φύλακας του κομητηρίου.

Τότε μόνον ο άμαξας ανέληφθη, ότι η γυναίκα που έφερε μαζί του ο μοναχός, ήταν νεκρή και κυριεύτηκε από πανικό. Πήδησε λοιπόν στο κάθισμά του, μύσισε τ' άλογό του κι' αναχώρησε τρέχοντας, σαν να τον κυνηγούσαν από πίσω τάγματα δαιμόνων.

—Ποιος είνε και χτυπάει τέτοια ώρα; άκούστηκε μια φωνή απ' το σπίτι του φύλακα του νεκροταφείου.

—Άνοιξε γρήγορα! φώναξε ο Πανναγρόλα απ' έξω, Άνοιξε!...

—Η πόρτα άνοιξε και παρουσιάστηκε στο κατώφλι ένας γέρος, κρατώντας στα χέρια του ένα φανάρι.

—Ο αιδεσιμώτατος Πανναγρόλα! ψιθύρισε έκπληκτος ο νεκροθάφτης.

—Με γνωρίζετε; ρώτησε ο μαρκήσιος.

—Και ποιος δεν σας γνωρίζει, αιδεσιμώτατε; Και ποιος δεν άκουσε τους λόγους σας;

—Λαμπρά τότε... Άφου γνωρίζετε ποιος είμαι, μαντέψτε επάνω—κάτω τί θα πάθετε, αν δεν με υπακούσετε!...

—Και μπορεί ποτέ ένας φτωχός νεκροθάφτης, σαν έμένα, να μην υπακούση στην έξοχότητά σας;

—Πολύ καλά. Πάρε άμεσα τα σύνεργά σου κι' άκολούθησέ με!...

—Πρόκειται λοιπόν...; ψιθύρισε ο γέρος, διατάζοντας και τρέμοντας.

—Να σκάψης ένα λάκκο! συμπλήρωσε ο Πανναγρόλα. Μη ρωτάς περισσότερα. Πάρε τα σύνεργά σου κι' έμπρός!...

Ο νεκροθάφτης υπάκουσε, πήρε το τσάκι και το φτυάρι του και προχώρησε στο κομητήριο. Ο Πανναγρόλα πήγαινε πίσω του, κρατώντας το πτώμα της Άλίκης και σφιγγοντάς το μέσ' στην αγκαλιά του σαν έραστής την άγαπημένη του.

Ο νεκροθάφτης προχώρησε κάπως άκόμα και στάθηκε. Γύρισε τότε στον μοναχό και πού έλεγε:

—Έδώ είνε το μέρος έλεύθερο!...

—Πολύ καλά! Σάφης! τον διάταξε ο Πανναγρόλα.

Χρειάστηκε να περάση περισσότερο από μια ώρα για να έτοιμαστή ένας καλός τάφος. Σε όλο αυτό το διάστημα, ο Πανναγρόλα στεκόταν όρθιος στην άκρη του ανοιγμένου λάκκου, κρατώντας στην αγκαλιά του το πτώμα, όπως με μια μητέρα που άποκαίμισε το παιδί της.

Όταν το καθύρι τοιμάστηκε, ο μαρκήσιος άπόθεσε την Άλίκη κάτω και την έσκέπασε με το ράσο του. Ο γέρος νεκροθάφτης τού έδειξε τότε το πτώμα και τον ρώτησε με φρίκη:

—Τι, θα την θάψετε χωρίς κάσσο;...

—Είνε περυσή! άποκρίθηκε ο Πανναγρόλα.

Ο νεκροθάφτης δεν τόλμησε να πη άλλη λέξη. Τοιμάστηκε μόνον να ένταφιάση τη νέα.

Μορέας.

—Στάσου! τού φώναξε ο Πανναγρόλα. Δεν είνε καιρός ακόμα. Ο νεκροθάφτης τον έκτύπησε πάλι με μεγαλύτερη άπορία.

—Κάποιος λείπει άκόμα, ένέλλισε ο μοναχός.

—Ποιος; φώναξε ο νεκροθάφτης, ανατριχιάζοντας.

—Έγώ!

Ο γέρος λίγο έλειψε να σωριαστή κατά γης σαν κεραυνόπληκτος, μα ο Πανναγρόλα τού έπεε επαναστατικά:

—Φύγε τώρα! Θα γυρίσης έδω ύστερ' από μιάν ώρα... Και τότε—με άκους;...

—Σας άκούω... έπεε ο γέροντας, τρέμοντας σήκουρος.

—Τότε θα σκεπάσης τον τάφο, που θα κλείνη δυο πτώματα. Τό δικό μου και το δικό της! Θα τον σκεπάσης, χωρίς να καπνίξης τίποτε!...

—Μάλιστα!

—Πάρε τώρ' αυτό!...

Και έβριξε στο νεκροθάφτη ένα βαλάντιο γεμάτο χρυσά νομίσματα.

—Μου τα δίνετε για να μην πω τίποτε; ρώτησε ο γέρος.

—Ο Πανναγρόλα τού έγνεψε άρρηκτά.

—Άν πής, έπρόθεσε, μά λέξι άπ' όσα έκαμες και είδες ά- πόψε, μάρτε πως θα κρεμαστής!...

—Για ποιά λόγο με άνταμιέθετε λοιπόν, αιδεσιμώτατε;

—Άκουσέ με. Ίσως αύριο, ίσως μετά μια βδομάδα, ίσως με- τα ένα μήνα, δεν έξωρ καλώς, θάρρη έδω ένα παιδάκι με μαύρα μα- λιά, μαύρα μάτια και άσπρο πρόσωπο. Θα το πάρης άπό το χέρι.

—Θα τ' όδηγήσης έδω στον τάφο. Και θα τού πής: «Μισέ μου, ά- γαρεύεις τον τάφο της μητέρας σου, να τος ε. Με κατάλαβες; Θέ- ξετελέσης τη διαταγή μου;

—Με όλη μου την ευχαρίστηση.

—Ο μικρός όνομάςται Ίάκωβος Κλήμης!...

—Ίάκωβος Κλήμης; Πολύ καλά. Μπορεί ναχεται όποτε θέλει.

—Φύγε λοιπόν τώρα. Και να γυρίσης έ- στερ' από μια ώρα!...

Ο γέρος άποκαμνήνθηκε, τρέμοντας.

Ο Πανναγρόλα κατέβηκε τότε μαζί με το πτώμα της Άλίκης μέσα στον τάφο και έσπρώξε το πτώμα στην άγαπημένη του. Για καλό και για κακό, κρατούσε στο δεξί του χέρι ένα μαχαίρι γυνικό, με την άκροα να τού μπιγίση στην καρδιά του, αν τού δηλητηριώ- του δαχτυλιδιού της Άλίκης έπιδράδινε την ένέργειά του κι' άγορεύσε ο θάνατος να ρθί.

Κατόπιν έρούφησε το ύπλοιό του φανάρι, που είχε μείνει μέσ' στο δαχτυλίδι της νέας. Πέρασε το χέρι του κάτω απ' το λαμό της νεκρής και της έβριξε ένα άχρόταγο βλέμμα, που δεν έφανέρωνε ούτε μίσος, ούτε έρωτα, παρ' όλο που θλίψη και συμπόνια.

—Άντίο, άγάπη μου! της ψιθύρισε κι' έκλεισε τα μάτια του.

Στο μεταξύ αυτό, εύκοισ βήματα πέρα απ' τον τάφο, ο νεκροθάφτης, κρημμένος πίσω από ένα δέντρο, περίμενε. Είχε περάσει μια ώρα, αλλά ο γέρος φοβόταν να πληρώσει τον τάφο. Καρτερούσε να έμμερόσθ.

Στις πρώτες άρχίδες της αύγης προχώ- ρησε δευιά ως το χέλιος του καθιστού και κίτταξε. Φρικιαστικό θέαμα παρουσιάστηκε μπροστά του. Τα δυό άψηχα κορμά ήσαν τ' ένα δίπλα στο άλλο, με τα χέλια κολημένα, σαν ν' άλλαξαν φιλά.

Ο γέρος, άφου έκαμε ν' ειλάβει το στανό του, σέκασε γρή- γορα τον τάφο με χόμα κι' έτσι έβριχη για πάντα τους δυό νε- κρούς μέσα στη γή!...

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΚΗ ΑΠΟΠΕΙΡΑ

Έντομεταξύ ή γιορτές για τους γάμους τού Έρρίκου της Να- βάρας και της Μαργαρίτας έξακολουθούσαν στο Παρίσι. Οι Θέ- γνότοι πετούσαν απ' τη χαρά τους. Η Αικατερίνη φαινόταν από- όλους περιποιητική.

Στις 22 Αιγούστου, ο ναύαρχος Κολιν έπληγε από νοσή, και ή συνήθειά του, στο Λούβρο, Όταν έφτασε εκεί, ο Κάρολος θ' είχε ξυπνήσει και μιλούσε με τους αλλικούς του.

—Σεβαστέ μου ναύαρχε, έπεε στον έπισκέπτη του, άπάνε είδα στ' όνειρό μου, ότι με είχατε κηήσει στο παχνίδι της σφαίρας. Φανταστήτε τί σημαίνει να νεκάτε έμένα, τον πρώτο παίτη της Γαλλίας!...

—Και της Ναβάρας! πρόσθεσε χαμογελώντας ο Έρρίκος. Όλοι γνωρίζουν, ότι ο ξάδελφός μου ο Κάρολος είνε άσχημος

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΠΩΣ ΕΓΡΑΦΤΗΚΕ Ο «ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡ»,

(Απ' τ' «Ημερολόγιον» τού Έδμόνδου Ροστάν)

Είνε γνωστό, ύποθέτουμε, στους περισσότερους άναγνώστες μας τ' ό με τον τίτλο «Σαντεκλαίρ» θεατρικό άριστούργημα τού Γάλλου συγγραφέως Έδμόνδου Ροστάν, τ' όποιο έσημείωσε καταπληκτική έπιτυχία στα θέατρα της Γαλλίας κι' όλου τού άλλου κόσμου, παι- χθέν άκόμα και στην Άθήνα από έτών. Ίδου τώρα πως διηγείται ο ίδιος ο Ροστάν τις περιστάσεις, υπό τις όποιες ένεπνεύσθη τ' έργο του:

«Κατά τ' 1901 ή 1902—δεν θυμίσω καλά τη χρονολογία—γράφει, βγίμα ένα πρωί κι' έκανα τον περιπάτο μου στά περίχωρα τού Καμπό. Καθώς περπατούσα, πέρασα μπρός από ένα χαμηλό και φτωχικό πανδοχείο, όπου κατέρευιναν τη νύχτα οί περαστικοί καροτσέρηδες. Έκει μπροστά ήταν ένα κοπέτσι και στάθιρα και τ' όντα. Ύψιχχαν σ' αυτό διάφορα οικιακά ζώα και πουλιά, κόττες, χήνες, πάπες, παγώνια, κλπ. Στή γωνιά κομόσαν ένας σκύλος. Παραπλάι έκοβε βόλτες ένας γάτος και μια γίδα. Το θέαμα έν γένει ήταν από τά πιο συνηθισμένα, χωρίς να έχη τίποτε τ' έλκυστικό.

Παρατηρούσα όστόσο με ένδιαφέρον τ' ό κοπέτσι, όταν είδα έ- ξαφνα να παρουσιάζεται ένας πετεινός. Ο πετεινός αυτός είχε ή- περήφανο ύψος και έμοιαζε με κατακτητή. Στο βλέμμα του έκρινε κανείς μια έξαρ- σε περιφρονησεως για τους γύρω του και τ' ό κεφάλι του έκανε οδυμικές κινήσεις, κα- θώς προχωρούσε με βήμα στρατάρχου.

Περπατούσε σαν άνθρωπος που έννε συ- νηθισμένος να μονομαχί. Φαινόταν σαν κα- νένας ύπότης που έτοιμάζονταν για έρωτι- κές κατακτήσεις, ίδιος με μονάρχη άνάμε- σα στους ύπυρους του. Άμέσως, μόλις τον είδα έτσι, μου πέρασε απ' τ' όνομ πως μπο- ρούσα να έμεταλλεύθω αυτό τ' ό θέμα για μιά... κομωδία!

Έβλεπα κιόλας από τώρα διάφορα ζώα να κινούνται κατά τον ίδιο άκριβός τρόπο που κινούντο και αυτά που είχα τότε μπρός στα μάτια μου. Αισθανόμουν ότι μπο- ρούσα να γράψω ένα έργο, τ' όποιο να δίνη μια πιστή άναπαράστασι της ζωής των κατοικιδίων ζώων και πουλιών.

Πολλές φορές ως τώρα μετάνοικσα, γιατί δεν είχα πάρει φωτογραφίες από έ- κείνο τ' ό κοπέτσι. Έν τοιούτο τ' ό φανά- ριστρα και τ' ό περιγράφω ίδιο κι' άποφύ- λιστρα.

Δέν είχα όμως άποφασίσει να γράψω τίποτε άκόμα. Πριν ά- χίσω την εργασία, έπρεπε να είμαι βέβαιος, ότι τ' ό έργο μου θα πα- ρασταθί. Έκλεισα λοιπόν τον Κολιν, στον όποιο έσκέπαινα, να άναθέσω τ' ό ρόλο τού πρωταγωνιστού και τού ελπί:

—Είσαι διατεθειμένος να περάσης μια δόκλιση βραδεία γο- ρις... πρόσωπο και χωρίς χέρια, σκεπασμένος με... φτερά, χωρίς δηλαδή να είσαι άνθρωπος, αλλά πραγματικός... κόκορας;

Η φυσιογνωμία τού δυστυχισμένου τού Κολιν έλλαξε άμεσα. Έκφρασε. Στην άρχή με κίτταξε σαν να άναρωτιόταν μήπως είχα τρελλαθεί. Έπειτα όμως, όταν τού έξήγησα τ' ό σκεδίο μου, έμεινε άπόλυτως συμφωνός μαζί μου. Πήρε μάλιστα τ' ό ζήτημα με τέτοιο ένθουσιασμό, όστε έφανε σχεδόν έξωτός απ' τη χαρά.

Βέβαιος πιά, ότι τ' ό έργο μου θα είχε έπιτυχία, άρχισα να δια- βάζω διάφορα μυθιστορήματα, σχετικά με τ' ό ζώο, να μελετώ τις συνήθειές των και να παρακολουθώ τη ζωή των.

Επ' τέλους, κατά τον Ιανουάριο τού 1904, ή τέσσερες πράξεις τού έργου μου ήσαν έτοιμες. Δέν τ' ό έδωσα όμως τον ίδιο χρόνο για παράστασι, άπλ' άφησα τ' άριστούργημα κλεισμένο από σφύρα για νά... άνακαταβούν και να ύποστούν άργότερα χαμιά τροπο- ποιήσι που θα μου ρχόταν στο γού.

Μου συνέβησαν όμως στο μεταξύ διάφορα άτεχνήματα, τ' όποια με έμπόδισαν ν' άρχίσω την επεξεργασία τού έργου μου.

Και έτσι τ' ό τελικό έρτίσμα άναβλήθηκε για κάμποσον καιρό άκόμα. Τ' ό χειρότερο όμως ήταν ότι άρρόσθησε και ο Κολιν, ο όποιος έφαινε, σφιγγοντας ός τις τελευταίες στιγ- μές μέσ' στα δαχτυλά του τ' ά χειρόγραφο τού ρόλου του στον «Σαντεκλαίρ», τ' ό έργο που τ' ό άναγνώστης περισσότερ' απ' όλα τ' άλλα και που δεν έπρόφτασε να τ' ό ζωντανέψη με τ' ό άληθινά δημοφιλές παλαιοί του. Έτσι ο «Σαν- τεκλαίρ» παίχτηκε άργότερα, κι' όως έλπιζα και πίστευα, σημείωσε μεγάλη έπιτυχία.

Ο Έδμόνδος Ροστάν.

(Άκολουθεί)

ΕΣΠΕΡΑ

(Τ' ό τελευταίο του ποίημα)

Φύσα, άγερρά, γλυκά στο πανά μου,
γύστρα, βαρκοΐλα, στά κρύα νερά,
νύχτας και με προσέχεις ή καλή μου,
Φύσα, άγερρά, και δός μου φτερά.

Φεύγουν τ' άστέρια ξευγάρι—ξευγάρι
στο ζαφειρένιο βαθύν ουρανό,
και υποσταλ' τ' άσημένιο φεγγάρι
από τ' ό μαύρο προβάλλει βουνο.

Σάπας ο γρύλος, τ' άηδόνι λουκράει,
μόνο ή καλή μου για μέν' άγρυπνεί
και ή καρδιά σιγά με φωνάει
και ή ψυχή της για μένα πονεί.

Πέτα, βορκοΐλα μου, φύσα, άγερράκι,
φύσασε, φάνη—ή άερογυαλιά,
φάνη, νά πα, τ' άσπρο στατάκι
και ή γλυκαία θα φανή αγκαλιά!...

ΑΓΓ. ΒΛΑΧΟΣ

ΕΠΙΟΜΙΞΕ

—Μη σε νιάζει πατέ για τ' ό πως ξή ή γεί-
τονός σου.

—Η γυναίκα τού γείτονά σου είνε πάντα
και άσχημη απ' τη δική μου.

Ο Λ Λ Α ν δ ι κ ή

Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΟΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

Α. επί τέλους σήμερα, η συνέχεια των 'Απομνημονευμάτων της μεγάλης Γαλλίδος καλλιτέχνιδος Σάρας Μπερνάρ, που τόσο ανυπόμονα την περιμένατε. 'Ο τόμος αυτός των 'Απομνημονευμάτων, μόλις μας ήρθε απ' το Παρίσι — όπου επίσης είχε σπάνιος και δυσώπτος — άρχισαμε άμέσως τη μετάφρασή του για να σας εδωχίστηρούμε.

«Η μητέρα μου λάτρει τα ταξείδια, γράφει η μεγάλη καλλιτέχνης. Τόν ένα μήνα βρισκόταν στην 'Ισπανία, τόν άλλον στην 'Αγγλία, κατόπιν ξαναγύριζε στο Παρίσι για να φύγει έπειτ' από λίγο καιρό για τόν Βερολίνο κ' από κει για τή Χριστιανία. 'Υστερα ξαναγύριζε στη Γαλλία για να με φιλήσει και κατόπιν έφτανε και πάλι για τήν 'Ολλανδία, τήν πατρίδα της.

Στά ταξείδια της όμως αυτά δεν με ξεχνούσε ποτέ και όπου κ' αν βρισκόταν, μου έστελνε γίνισματα. Συγχρόνως έγραφε στη μητέρα μου: «Προσέχετε τή μικρή Σάρα. Θά ξαναγύρισω σ' ένα μήνα». Μά έπειτα από ένα μήνα, έγραφε στην 'Υλη της: «Πήγαίνε να δής τήν κόρη μου στην παραμύνη τη. 'Επιστρέφω σέ δεκαπέντε μέρες».

Τήν εποχή εκείνη, η μητέρα μου ήταν μόλις δεκαπέντε ετών. 'Η αδελφός της πάλι, δηλαδή η θεία μου, ήταν ή μητέρα της καλλιτέχνης. Είχαν και μια μικρότερη αδελφή που ήταν δεκαεπτά ετών και μια άλλη μεγαλύτερη, είκοσιεπτά ετών, ή οποία ζούσε παντρεμένη στη Μαρτινίκα κ' ή οποία είχε κιάλια έξη παιδιά.

Ο πατέρας μου είχε πεθάνει και ή γιαγιά μου ήταν τυφλή. 'Ο πατέρας μου είχε φύγει για τήν Κίνα προ δύο ετών. Γιατί; 'Οχι! Εγώ δεν τό ξέρω.

Η νεαρή μου θεία έταζαν βέβαια στη μητέρα μου πως θα χωνετα να με βλέπουν συχνά, μά δεν κρατούσαν σχεδόν ποτέ τις υποσχέσεις τους. Μά δεν είχαν και άδικο, γιατί, για να ρθούν να με ιδούν, έπρεπε να κάνουν ένα δολιχρό ταξίδι.

Η παραμύνη μου ήταν Βρετόνη και κατοικούσε μαζί μου κοντά στο Κιμπερλέ, σ' ένα μικρό και λευκό σπίτι με χαμηλή στέγη, επάνω στην οποία φύτρωναν αγριολούλουδα που ήταν τά πέταλά τους σάν καμωμένα από τά χρώματα του ήλιου και λευκά και τά φύλλα τους σκληρά και θλιβερά...

Καθώς φαίνεται, ή παραμύνη μου ήταν πολύ καλή γυναίκα κ' έπειδή τό παιδί της είχε πεθάνει, είχε δώσει όλη τήν αγάπη της σ' έμένα. Μά μ' αγαπούσε, όπως αγαπούν όλοι οι φτωχοί άνθρωποι: όταν ευκαιρούν.

Μά μέρα, που ο άνδρας της ήταν άρρωστος, ή παραμύνη μου είχε πάει στά χωράφια για να βοηθήσει στη συγκομιδή της πατάτας. Έμπαινε τή φύλαξη μου στον άνδρα της, ο οποίος βρισκόταν καρφωμένος στο βρεττόνικο κρεβάτι του από δυνατή ισχυαλγία. Πριν φύγει, ή παραμύνη μου μ' έβαλε στην ψηλή, μαρουδίστικη καρέκλα μου, άφου πέρασε προηγουμένως από μπροστά, για να μ' ήν πέσω, τήν ξύλινη σφήνα της τή στενή σανιδούλα της, επάνω στην οποία έβαλε τά παιχνίδια μου.

Έφριξε επίσης μερικά ξύλα μέσα στη φωτιά και μου έβρεξε βρεττόνικα (μέχρις ηλικίας τεσσάρων χρόνων δεν καταλάβαινα άλλη γλώσσα από τά βρεττόνικα): «Νά καθής φρόνιμα, Γαλατολούλουδο!...» ('Ετσι με φώναζαν τότε).

Μά μόλις ή παραμύνη μου έφυγε, εγώ άρχισα να καταβάλω κάθε προσπάθεια για να βγάλω τή σφήνα απ' τήν καρέκλα μου, για να κατέβω κάτω. Όταν επί τέλους τό κατώρθωσα, έδωσα μία και πήδησα κάτω, νομίζοντας πως θά βρεθώ στο πάτωμα. Μά, αλλούμω, έβρισκα μέσα στο τζάκι, όπου ή φωτιά τριζοβόλουσε φαιδρά.

Ο σύζυγος της παραμύνης μου, ο οποίος δεν μπορούσε να κοιμηθ' απ' τή θεία του, έβαλε τίς φωνές. 'Αμέσως έτρεξαν οι γείτονες και βγάδοντας με απ' τή φωτιά με τά ρούχα μου φλογισμένα, μ' έφριξαν σ' ένα κομμάτι γεμάτο γάλα. 'Ετσι μ' έσωσαν.

Η θεία μου, ή οποία είδωποίθησαν άμέσως για τό άτύχημά μου, έσπευσαν να είδοποιήσουν κ' ο'τες τή μητέρα. Κι' επί τέσσερες ημέρες ή γαλήνη του ήσυχου αυτού μέρους ταραζόταν από τ' άμάξια που έρχόντουσαν τό ένα μετά τό άλλο απ' τό Παρίσι, φέρνοντας τους συγγενείς της μητέρας μου. 'Η ίδια, ξετρελλαμένη απ'

τήν άγωνία της, έσπευσε να εγκαταλείψη τίς Βουξέλλες, όπου βρισκόταν τότε, και να ρθ' κοντά μου μαζί με τόν βαρόνο Λαρρά κ' ένα νεαρό γιατρό φίλο της, ο οποίος είχε άρχισει κιάλια να γίνεται ένδοξος. Τίποτε δεν ήταν πιο γοηρετικό και πιο θλιβερό συγχρόνως από τήν απελπισία της.

Ο γιατρός έπεδοκίμασε τή θεραπεία που είχαν εφαρμόσει πριν απ' αυτόν οι χωρικοί, επιθέτοντας επιδέξιους με βούτυρο στά έγκαύματα κ' έτσι ή κατάσταση μου βελτιωνόταν άδελνα.

Ο βαρόνος Λαρρά, τόν οποίο βλέπω συχνά ως σήμερα, μου διηγήθηκε άργότερα πόσο ένδιαφέρον έδειχναν όλοι οι καλοί έκείνοι χωρικοί για μένα. Δεν έκαναν τίποτε άλλο, παρά να φέρουν βούτυρο για τους επιδέξιους μου. Παντού μέσα στο δωμάτιό μου υπήρχαν δοχεία με βούτυρο, κρεμασμένα στους τοίχους, μέσα στα έξιμάκια, επάνω στα τραπέζια, στα έπιπλα, στις καρέκλες...

Η μητέρα μου, που ήταν γοηρετική όραιο, όμοια με ματσάνα, με τά χρυσά της μολλιά, με τά έντεροχα μάτια της, μοιράζε χαριτωμένα σ' όλον αυτόν τόν κόσμο, για να τόν ευχαριστήση για τή ένδιαφέρον που έδειχνε για μένα. Θά έδινε ακόμα ευχάριστος τή χροστή της κόμη, τά γραμμένα και λευκά χέρια της, τά μακροσπικά και χαριτωμένα πόδια της, τή ζωή της, για να σώσει τό παιδί της, για τό οποίο τόσο λίγο ένδιαφέρον έδειχνε προ όχτώ άνόμα ήμερών.

Και ήταν τόσο ένδιαφέρον στην απελπισία της, όσο και πριν στην άσυναίσθητη άδιαφορία της για μένα.

Ο βαρόνος Λαρρά έφυγε έπειτ' από λίγες μέρες για τό Παρίσι, αφήνοντας τή μητέρα μου, τή θεία μου Ροζίνα και τό γιατρό κοντά μου.

Έπειτα δέ από σαράντα δύο μέρες, ή μαμά μου μάς άδίκησε θριαμβευτικά, έμένα, τήν παραμύνη μου και τό σύζυγό της σ' ένα μικρό σπίτι στο Παρίσι, όπου μάς εγκατέστησε σ' ένα χαριτωμένο σπίτι, πλάι στο Σηκουάνα.

Καθώς φαίνεται, ή θεραπεία μου ήταν τόσο τέλεια, ώστε δεν μου είχε μείνει ένα σημάδι από τό τραυματισμό μου. Τίποτε, τίποτε, εκτός από τό κάπως υπερβολικό τραυματισμένο χέριμα που είχε πάρει ή επιδερμίδα μου. Σέ λίγες ημέρες, ή μητέρα μου, είστε χαμένη και ήσυχη πάλι, ξαναγύριζε τά ταξείδια της, αφήνοντας με πάλι τήν επίβλεψη τών θείων μου.

***

Έμεινα δυο δολιχρά χρόνια σ' αυτό τό σπίτι του Νεϊγύ. Η θεία μου δεν έρχόντουσαν να με ιδούν π' τέ. Η μητέρα μου πάλι μάς έστελνε ταχυτά χρώματα, ρούχα, γίνισματα και παιχνίδια.

Ένωμεταξύ, ο σύζυγος της παραμύνης μου πέθανε. Τότε κ' αυτή πετρεύτηκε μ' ένα θυρωρό, ο οποίος έμενε στο υπ' αριθ. 65 σ' αυτή τή οδό Προβηγκίας.

Η παραμύνη μου, μ' έξοντας και βρισκόταν ή μητέρα μου, για να τήν είδοποιήση σχετικάς, δεν είδοποιήσε κανένα απ' τούς συγγενείς μου για τό γάμο της και με πήρε μαζί της, κοντά στον καινούργιο της σύζυγο. Ήμουν γοηρεμένη απ' αυτή τή μεταστροφή.

Ήμουν τότε πέντε χρόνων και τή θεία μου σάν να έγινε χέρις.

Η κατοικία της παραμύνης βρισκόταν επάνω άκριβώς από τήν κεντρική πόρτα του σπιτιού, στο οποίο υπηρετούσε ο σύζυγός της ως θυρωρός. Και τό παράθυρό της, τό μοναδικό παράθυρό της, στρογγυλό καθώς ήταν, έμοιαζε με μιά βοϊδιού. Αυτό μου φάνηκε πολύ όραιο απ' έξω κ' άρχισα να χτυπάω μ' ένθουσιασμό τό χέριμα μου.

Όταν άνεβόηκα επάνω, μ' έβαλαν στο μικρό κρεβάτι μου κ' άποκοιμήθηκα, φαίνεται, άμέσως, γιατί ή άναμνήσεις μου από τήν ήμερα εκείνη σταματούν ως έδω.

Τήν άλλη μέρα, ξυπνώντας, κυριεύθηκα από μία τρομερή δίψα, γιατί άνασφάλινα πως ή καμφούλα μου ήταν χωρίς παράθυρο. Άρχισα να κλάω άπαρηγόρητα και, ξεφεύγοντας απ' τά χέρια τής παραμύνης μου, ή οποία μ' έντυνε, πήγα στο διπλανό δωμάτιο και έτρεξα στο στρογγυλό παράθυρο. Κόλλησα τό μικρό μου μέτωπο στο τζάμι κ' άρχισα να σπυρλιάζω λυσσασμένα, γιατί δεν έβλεπα από κει τίποτε στο δρόμο. Δεν έβλεπα τίποτε άλλο εκτός απ' τήν ψυχρά, γκριζο και λερωμένο τοίχο του άντικρυνού σπιτιού.

—Θέλω να φύγω από δω! φώναξα. Δεν θέλω να μείνω σ' αυτό τό σπίτι! Είπε σκοτεινό! Μαύρο! Θέλω να δω τό «ταβάνι του δρόμου»!...

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Η ΕΡΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡ

Είπε γνωστόν, ότι ο Σαίξπηρ, ο μεγαλύτερος δραματικός συγγραφέας τών τελευταίων αιώνων, επαντρεύτηκε σέ ήλικία μόλις δεκαπέντε χρόνων και πήρε γυναίκα του τήν 'Αννα Χαδβέι, τήν οποία μισούσε έπειτα σ' όλη του τή ζωή. Αίτια τής άνταπείας του αυτής ήταν τό ότι ο Σαίξπηρ αγαπούσε και ήθελε να παντρευθ' κάποια άλλη νέα. Είχε βγάλει μάλιστα γι' αυτό τό σκοπό και τή σχετική εκκλησιαστική άδεια. Οι γονείς όμως της 'Αννας τόν άνάγκασαν να στεφανώθ' τήν κόρη τους άνω—σώτες, με τήν άπειλή, ότι θά έφταναν στά έσχατα, αν άρνούταν να τούς υπακούση. 'Ο λόγος τής μεγάλης αυτής βιασύνης τών δεν άργησε να ξεηγηθ'ι, γιατί έξη μήνες ύστερ' απ' τό γάμο της, ή 'Αννα άπόκτησε ένα παιδάκι!

Η έξαιρετικές αυτές περιστάσεις, υπό τίς όποιες πήρε ο Σαίξπηρ τή γυναίκα του, δημούργησαν, όπως άναφέραμε και παραπάνω, μία ψυχρή άπόφαση στο οικογενειακό τους περιβάλλον, τό οποίο δηλητηρίαζαν καθημερινώς οι καυγάδες τών δυο έχθρομένων συζύγων. 'Ο Σαίξπηρ μισούσε τήν 'Αννα, γιατί είχε έμμεταλλευθ'ι μία νεανική άλαφορμιά του και είχε φροντίσει να τού φορτωθ'ι στη ράχη. Γι' αυτό, ύστερ' από χρόνια, τήν εγκατέλειψε στο Στράσφορντ και έφυγε για τό Λονδίνο, προκειμένου ν' άνέβη σ'ή σκηνή και να γίνη ένας από τούς μεγαλύτερους άνακαινιστάς τού θεάτρου.

Αλλά ο Σαίξπηρ δεν ένοούσε να ήσυχάζη. Τό πάθημά του δεν τού είχε γίνει άκόμα μάθημα. Τόν έτραβούσε πάντα ό... ποδόγυρος. Και διηγοῦνται άκριβώς σχετικάς περιπτώσεις που τόν συνέδεσαν στο υπόλοιπο διάστημα τής ζωής του.

Όταν έπαιζόταν τό περίφημο έργο τού Σαίξπηρ «Ριχάρδος Γ'», τόν ρόλο τού πρωταγωνιστού τόν υποδύονταν κάποιος ήθοποιός άνομαζόμενος Μπουρμάς. 'Ο ήθοποιός αυτός ήταν όραιο και έλκυστικός και είχε μεγάλες έπιτυχίες σ' τις γυναικες. Μία βραδεία μάλιστα παύσησε σέ μία γυναίκα τού θεάτρου κάποια κυρία και συμφώνησε μαζί της να πάη μετά τήν παύση στο σπίτι της.

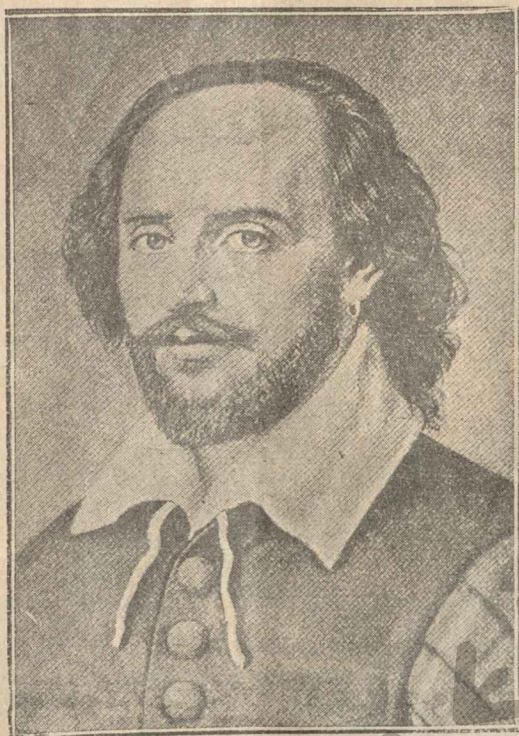
Τόν διάλόγο τους όμως έτυχε να τόν άκούση, κρυμμένος εκεί κοντά, ο Σαίξπηρ, ο οποίος έτρεξε στο σπίτι τής κυρίας προτ'ήτερα από τόν άνύποπο αντίηρό του. 'Ο συγγραφέας έδωσε μερικώς προχειρές έξηγήσεις στην κυρία —ή οποία άλλωστε δεν ήταν και πολύ... άπαρηχτική— κ' έτσι, όταν έφτασε εκεί ο Μπουρμάς βρέθηκε προ... τετελεσμένου γεγονότος!

Ο Γουλιέλμος ο Κατακτητής, τού φώναζε από τό παράθυρο ο Σαίξπηρ, άστεινόμενος και ύπανισμένος ιστορικά πρόσωπα τού έργου του, έφτασε πριν από τόν Ριχάρδο τόν τρίτο!...

Αλλη κατακτητής τού Σαίξπηρ ήταν μία, έξοδόχος από τήν 'Οσφόρην. Η έξοδόχος αυτή ήταν πολύ όραιο και έξυπνη και στο έξοδόχό της κατέλυε τα...

Η έρωτική άγωνία τού ποιητού έφτασε στο κατεξοχήν, όταν άπείχε με τή Φίτον, ο νεαρός φίλος του Ουίλλιαμ 'Ερμερτ. 'Ο Σαίξπηρ τού άνέθεσε κάποτε να τόν συμπαράση μαζί της, αλλά ο φίλος τόν προτίμησε να τ' άπείξη με τή όραιο αλλοή και ν' άφήση τόν Σαίξπηρ στα κρύα τού λοντρού!

Η άπαρηχτική αυτή συμπεριφορά τούς στόχισε πολύ στον μεγαλόφυη ποιητή, αλλά δεν κατώρθωσε να ξεριζώσει από μέσα του τό αίσθημα που ένοιωσε για τή Φίτον. 'Ο έρωτάς τόν προς αυτή βάσταξε δεκατρία δολιχρά χρόνια και αν τόν έπείσε με πολλές πίκρες, τού χάρισε όμως και πλούσιες ποιητικές έμπνεύσεις και τού έδωσε τήν άφορμή να μελετήσει βαθύτερα τή γυναικεία ψυχολογία.

Ο Ουίλλιαμ Σαίξπηρ.

...το σπίτι! Είπε σκοτεινό! Μαύρο! Θέλω να δω τό «ταβάνι του δρόμου»!...

Ταβάνι τού δρόμου! Είπε, όταν ήμουν μικρή, τόν ούρανό. Η σποχή μου παραμύνη με πήρε στην άγκαλιά της και τυλίγοντας με σέ μία κουβέττα, με κατέβασε στην αλλη.

—Σήκωσε τό κεφάλι σου, Γαλατολούλουδο, μου έπτε τότε. Νά τό ταβάνι τού δρόμου!

Πραγματικά, παραγγέθηκα λιγάκι, κυττάζοντας τόν ούρανό... Μά ή φίλη είχε φωνάξει μέσα στην ψυχή μου. Δεν έτρωγα πιά, χλωμαία, άδύνατη, έχανα τό αίμα μου. Και θά πέθαινα σίγουρα από έξάντληση, αν δεν μ' έσωζε ένα έντελώς τυχαίο γεγονός.

Μά μέρα που έπαυσα κιάνα στην αλλη μαζί με τήν Τυτίνα, μία μικρή κόρη που κατοικούσε στο δεύτερο πάτωμα και τής όποιες δεν ήμουν πιά ούτε τή φυσιογνωμία, ούτε τό πραγματικό όνομα, είδα έξω από τό σζύγιο τής παραμύνης μου να διασχίζη τήν αλλη μαζί με δύο κυρίες, απ' τίς όποιες ή μία ήταν πολύ κομψή. Τίς έβλεπα από πίσω, μά ή φωνή τής κομψής αυτής κυρίας σταμάτησε πως χτύπησε τής καρδιάς μου. Μία νευρική ταραχή με κυριεύσε κ' άπείλησε τό κορμάκι μου έτρεψε.

—Υάχουν παράθυρα που βλέπουν στην αλλη; ρωτούσε τόν άνδρα τής παραμύνης μου.

—Μάλιστα, κυρία, αυτά τά τέσσερα, τής άπάντης έκεινος, δείχνοντας τής τέσσερα άνοχτά παράθυρα τού πρώτου πατώματος.

Τότε ή κυρία γύρισε για να ιδ' ή κ' άμέσως εγώ έβγαλα μία κομψή χαρτί κ' άπολυτρώσεως, βλέποντας τό πρόσωπό της.

—Η θεία Ροζίνα!... Η θεία Ροζίνα! φώναξε.

Και τρέχοντας, άρπαξα τήν όραιο επανδρία από τή φούστα της. Έχουσα τό πρόσωπό μου μέσα σ' τις γούπες της, χτυπούσα τά πόδια μου, ώλολύζα, ρελίσια, έξοχίζα τις μακρές δαντέλλες τών μαανών της.

Η θεία μου, γιατί αυτή πραγματικά ήταν, με πήρε στην άγκαλιά της, προσπαθώντας να με καθησυχάζη και ένθ' έζητούσε αλχημικές από τό θυρωρό, φημιόριζε σ' τή αλλη τή:

—Δεν καταλαβαίνω τίποτε... Είπε ή μικρή Σάρα, ή κόρη τής αδελφής μου Γιούλ.

Η κραυγή μου είχαν άναστατώσει τόν άνδρα κ' έκαναν τούς γείτονες να βγούν σ' τα παράθυρά τους. Τότε ή θεία μου, ή οποία είχε ρθει εκεί έντελώς τυχαία για να ιδ' τό πρώτο πάτωμα που νοικιαζόταν, άναμνήστηκε να καταφύγη στο θυρωρείο για να μάθ'ι πως βρισκόμουν σ' αυτό τό σπίτι, ενώ ή μητέρα μου με είχε άφήσει στο Νεϊγύ.

Εκεί ή θυρωρός τής διηγήθηκε τό θάμα τού σζύγιού της και τόν καινούργιο της γάμο. Δεν έξω, ούτε θημάτι πιά π' τις προφάσεις έπρόβαλε για να δικαιολογήθ'ι.

Εγώ έντωμεταξύ είχα γαντζωθεί σ' τή θεία μου, ή οποία μύριζε τόσο όραιο και δεν ένοούσα να ξεκολλήσω από πάνω της. Μά έποσέθηκε πως θά ρθ'ι να με πάρη τήν άλλη μέρα, μά εγώ δεν ήθελα να μείνω πιά εκεί. Έπείμενα να φύγω άμέσως, τήν ίδια στιγμή, μαζί με τήν παραμύνη μου. Η θεία μου μου χάρεινε τά μολλιά και μ' αλώσε με τή φίλη της σέ μία γλώσσα που δεν τήν καταλάβαινα. Τού κάκου προσπαθούσε να με κινή να περιμένω ως τήν άλλη μέρα. 'Ηθελα να φύγω άμέσως, άμέσως...

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχεια.

ΔΙΣΤΙΧΑ

ΔΙΣΤΙΧΑ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ

Ποιάς πλούσιος έπέθανε και πήρε βίος μαζί του παρά τρεις πίκρες σάβανο που βάνουν στον κορμό του;

Κοίμα στα μάτια τά όμορφα, τά φρούδια τά λαφείρια που πάχανε ή άρχόντισσες πέτρες στα δαχτυλίδια.

Καμμένες μου σημάνετε, παπάδες συναγίτη, έλάτε ξένοι και διωί να τόν άνασταστήτε.

Ο Χάρος κ' ή Χαρόντισσα έκάνανε παζάρι κ' ή μάνα της κ' ο κύριος της δεν είχανε χαμπαίρι.

Ελάτε να τήν κλάψουμε τή νεά τή έλπίση, τήν καθημερινότητά της τήν κυριακή τήν...

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΦΡΙΚΗΣ

ΤΟ ΜΙΣΟΣ ΤΟΥ ΛΕΣΤΕΡ

Ο περιστατικό που θα σας διηγηθώ παρακάτω, μου συνέβη πρό ετών στη Ρωδσία της Αφρικής και δείχνει σε τι σημείο μπορεί να φτάσει καμιά φορά η ανθρώπινη μοχθηρία, όταν συνοδεύεται από τσακισμένα, απ' την έλκυσση και τον πυρετό, νεύρα...

Είχα τότε εκεί κάτω ένα κτήμα άρκτης εκτάσεως, κάτι παρόμοιο με τοιφήλα τέλος πάντων, κι' ο πόθος μου να το καλλιεργήσω επιστημονικά και σ' έβλεπα την έλκυσση, με είχε αποτραβήξει δόλοτα απ' τον κόσμο...

Για μόνη μου παρέα τότε-τότε είχα τους δύο συνεταίρους και ιδιοκτήτες ενός μικρού χρυσωρυχείου, πέντε χιλιόμετρα μακριά απ' το κτήμα μου: Τον Μένταμ και τον Λέστερ...

Τον Μένταμ τον ήξερα κάμποσα χρόνια... Ήταν ήσυχος, αγαθός και κόμμοδος άνθρωπος. Τον Λέστερ, νεοφερμένον τότε εκεί κάτω, μου τον σύστησε ο Μένταμ για φίλο και συνεταίρο του, μα ή φάτσα του δεν με ικανοποίησε... Ήταν ψηλός, λιγνός, με πυκνά απερισπώτα-μυστάκια και πόσωπο κατάχλωμο από έναν επίμονο καύρο-πορετό που δεν μπορούσε ακόμα να τον γιατρέψει... Ήταν άκομα λιγάκι απότομος κι' έφευγε συχνά σε μαύρη μελαγχολία. Όταν είχε κρίσεις πυρετού, καταναύσε σωστό κτήνος και τον αντιπαλούσα φοβικά, χωρίς να ξέρω καλά-καλά γιατί...

Στις άγριες κι' απολίτιστες εκείνες εποχές της Αφρικής, οι λευκοί ζουν σαν ερμίτες και δεν βλέπουν γύρω τους τίποτε άλλο από μαύρα κεφάλια ιθαγενών ερμιάτων, που βρίσκονται στο κατώτερο ομαλοπλάτι του πολιτισμού. Καταναύουν λοιπόν έτσι να νευριάζουν και να γκρινιάζουν συχνά μεταξύ τους, χωρίς κανένα λόγο σχεδόν...

Το κακό αυτό, το τόσο μοιραίο και τόσο άναπορόμενο, είχε χτυπήσει και τους δύο φίλους μου. Ήσαν διαρκώς νευριασμένοι και διαρκώς γκρινιάζαν για φύλλον πηδήμα. Έφτασε η έρημιά, ή φοικαλέα ζέστη, οι πυρετοί, ή σκληρή δουλειά, ή πιο σκληρές απογοητεύσεις; Ποιος ξέρει; Έφτασε το καθένα χωριστά και δια μαζή...

Μια μέρα, δελοντάς να κάνω έναν περιπάτο, τράβηξα σιγά-σιγά κατ' το μεταλλείο, για να δω τον Μένταμ που είχα καιρό να τον ανταμώσω...

Φτάνοντας εκεί, ρώτησα κάποιον Νέγρο που βρισκόταν στην ταβέρνα, πώς ο Μένταμ πήγε με τη μοτοσυκλέτα του στο γειτονικό χωριό και πώς ο Λέστερ βρισκόταν μόνος του στην εκάσση (καλύβα) του...

Με δυσχερόστησε λιγάκι αυτό, μα μά που ήρθε, δεν μπορούσα να φύγω, χωρίς να ιδω τον Λέστερ... Με απορομήνισα ανέκδοτα σιγά-σιγά τον λοφίσκο και βρίσκοντας την πόρτα της καλύβας ανοιχτή, μπήκα μέσα χωρίς να χτυπήσω...

Τον βρήκα ξεπλωμένο ανάσκελα στο κρεβάτι του, με το κεφάλι αποκομμένο στα δεμένα πίσω του χέρια και τις βαριές μπότες φορεμένες στα πόδια του... Κιτάζοντας αφηρημένος το ταβάνι, χωρίς να κοιτάει καθόλου απ' τη θέση του.

— Γεια-χαρά! του φώναξα. Δεν μου φαίνεσαι και τόσο στά-καλά σου σήμερα, Λέστερ... Κανένας πυρετός μήπως;

Με κίταζε λίγο, σαν να μην κατάλαβε τί του είπα... Ύστερα άνασχεώθηκε σιγά-σιγά και κάθισε κοντά στο τραπέζι. Έγώ κάθησα απέναντί του... Με φωνή άτονη τότε μου αποκρίθηκε:

— Μπα! Δεν έχω τίποτα... Άπλως ραχάτενα λιγάκι... Κάτσε να πιούμε λίγο τσάι...

Χτύπησε δυνατά τις παλάμες του και ήρθε ο Νέγρος υπηρέτης τους. Κάτι του υπομνήσινος στη γλώσσα του και τον έδιωξε απότομα. Μά σε λίγο ο υπηρέτης ξανάβησε, κρατώντας την τσαγιέρα και δύο φλιτζάνια... Μας σερβίρισε άχνιστο τσάι και μιά άηρεσ όθερα μόνος...

— Δεν βλέπω τον Μένταμ εδώ... Πότε θα γυρίσει, ρώτησα...

ΤΟΥ WILFRIND ROBERTSON

— Ξεκουμπίστηκε για λίγο... Δεν ξέρω τί ώρα θα γυρίσει, μου αποκρίθηκε ο Λέστερ.

Η φωνή του είχε πάρει άγριον τόνο και τα μάτια του πέταξαν φλόγες μίσους... Τον κίταζε παράξενα μα δεν είχα τίποτα... Δεν είχα καμιά θέση στα ιδιαίτερα τους... Άξαφνα αυτός έσκυψε, σηκώνοντάς με κοντά στο μούτρο μου, και μου σφύριξε με λύσσα αυτά τα λόγια:

— Να σε πάρη και σένα ο Σατανάς και να σε σηκώσει... Τι με κιντάζεις παράξενα; Δεν τον ξέρεις σου τον άχρειο αυτόν που τον ξέρω γώ... Μπουχτίσα μαζί του πια!...

— Και γιατί δεν χωρίζετε τα τσανάκια σας, αφού δεν μονοιάζετε, ρώτησα.

— Μπουχτίσα μαζί του, σου λέω... Ξέρεις τί έκανε προχτές; Είπα σ' ένα Νέγρο να κόψη ξύλα για το μαγειρείο κι' ο Μένταμ τον φώναζε κάτω στο μεταλλείο, για δική του δουλειά...

— Μπορεί να μην ήξερε ότι τον άπασχολούσε σου εκείνη τη στιγμή...

— Καλά αυτό... Άμ' το άλλο; Πήρε το σαπούνι μου να πλύνω το ξέχασε στη βούλα κι' έκανα μιά ώρα να το ξαναβρω...

Τον κίταζε άνακαταμέσους πια... Τέτοια μικροπράγματα δεν τα χωρούσε ο νοός μου... Σημάωκα όρθιος και του φώναξα κατ' μουτρα:

— Δεν πάζ στο διάολο, λέω γώ... Για φύλλον πηδήμα λίσος και φωνάζεις έναντιόν του. Κι' όμως ο Μένταμ είναι τόσο καλός! Αν φτάνει που σε ανέχεται τόσο καιρό, τέτοιος τενεκές που είσαι...

Ο Λέστερ τινάχτηκε όρθιος... Με κίταζε άφρισμένος απ' την θυμή του και χτυπώντας με δύναμη τη γραβάτα του στο τραπέζι, ούρλιαζε σαν τρελλός:

— Είστε, βλέπετε, φίλοι... Κάτσε όμως μαζί του να φας και κατ' τον πως ζίνει τα δόντια του... Πώς κρατάει το πηρούνι του και πως τρώει τη γλώσσα του σαν πίνει κρασί... Και τότε μου λές...

Είχε χλωμάσει σαν πεθαμένος... Ήταν πανερό πως ή κρίσι του πυρετού τον ξανάπανε πάλι... Τ' όρθος ψηλός κίταζε άφθονα απ' το μετατό του, ενώ τα χέρια του έρε-αναν... Τον κίταζε με όικτο, μα και με άπ-χθεία και προσπαθούσα να τον καθήνουάσω... Τω είπα:

— Άκουσε, Λέστερ... Μην ταραξάσαι έτσι, παρ'ό έξάλισσε να ήσυχασ-... Αλλά που λές είνε τρελές... Άν δεν μπορείς να τον ήσυχώ-λυσες το συμβόλιον και φύγε... Παράδες έχεις...

Έβλεπε είρωνικά, με γέλιο άπαίσιο, καρτό, σαν γέλιο βρυκόλακα... Κοι-νής το κεφάλι του και μοίσε ύπουλα:

— Και τόσα χρόνια που δουλέψα στο μεταλλείο, και τόσους κό-πους που έκανα, θα τους όφελει ο Μένταμ; Θα του τα δώσω ένω για ένα κομμάτι ψωμί και θα φύγω;... Είστε κι' οι δύο σας για ένα-α, αν κοιμάστε μ' αυτό το πλενρό... Άκούς;... Θα σου στείλω τα κόλυβα του καλύτερα, παρ'ά να φύγω... Χά, χά, χά!...

Μ' έπιασε φρίκη και θα τον χαστούκιζα. Τον άφησα απότομα ά-μόναχο, στη λύσσα και στην τρέλα του, κι' έφυγα... Έφωνα με το κεφάλι βαρύν απ' τη σάβλα που κλειώνον μέσα τους, δειλματικά ή έ-θέλα του, άδιόφορο, μερικώς ανθρώπινες ψυχές...

Πέρασαν κάμποσες μέρες... Δουλειές επείγουσες με κράτησαν στο κτήμα μου και παρ' όλα τα άπαίσια προασημάτια, ποίκιλις ή ψυχή μου για λογαριασμό του Μένταμ, δεν ήμουν να πεταχτώ ως το μεταλλείο, να μάθω νέα τους...

Ένα πρωί, καθισμένος στο τραπέζι μου, έπινα το τσάι μου, άπο-φασισμένος να πίνω κατόπιν ως έχει, γιατί τις τελευταίες νύχτες διεν-φασιστικά και φοβεροί εφιάλτες μου πλάκωναν βαρεία άπό μιά κο-μον... Έξαφνα, σηκώνοντας τα μάτια μου απ' το φλιτζάνι, είδα άν-τίκρου μου καθισμένον τον Μένταμ!... Ήμουν άτοιμος να ξεφωνίσω γεμάτος τρόμο, μα τον είδα να χαμογελάει και συγκαταβήκα...

— Καλώς όρισες, Μένταμ, τού είπα με φωνή ποτρεμε. Πότε διάολο μπήκες χωρίς να σε νοιώσω; Γιατί άμπαρώσε μπαινόντας; Ξαφνικά όμως θυμήθηκα ότι την πόρτα την είχα άμπαρώσει έγω

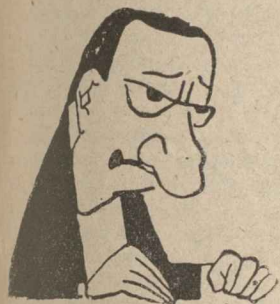

— Μπουχτίσα μαζί του πια!... μου είπε ο Λέστερ.

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΔΟΤΟΙ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΗ

ΤΟΥ CAMI

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ
ΟΙ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΙ
(Η σκηνή παριστάνει ένα έξοχικό σπιτάκι).

Ο κ. ΕΑΜΟΝΑΟΣ, (μόνος). — Είκοσι χρόνια τώρα προδίδω τον καλύτερό μου φίλο με τη σύζυγό του. Έπειδή είμαι κι' εγώ παντρεμένος, και δεν παύω να δεχτώ την άγαπημένη μου στο σπίτι μου, έχω κοι-νιστεί με τον έξοχο αυτό σπιτάκι, στο οποίο, σε ώριμους ήμερες, έ-ρμαι και με βρίσκει... Μά ιδού την! (Η ένοχος σύζυγός μου είναι).

Η ΕΝΟΧΟΣ ΣΥΖΥΓΟΣ. — Πολύ ευχάριστα νέα, φίλε μου... Ο σύζυγός μου πέθανε...

Ο κ. ΕΑΜΟΝΑΟΣ. — Γιατί μιλάς έτσι, άγαπητή μου, τη στιγμή που ο φτωχός σύζυγός σου δεν μ'ας ένοχλούσε καθόλου;... Είχε άπο-στη έπιστολή σου σε μ'ας... Ποτέ δεν ύποπνηστικε το παραμικρό...

Η ΕΝΟΧΟΣ ΣΥΖΥΓΟΣ. — Άλήθεια!... Ποτέ δεν ύποπνηστικε τίποτα... Ήταν άνθρωπος πολύ δειλός και χωρίς θέληση και ποτέ δεν έπαινε να με ύποπνηστικ... Τώρα όμως, άγαπητή μου, 'Εδμόν-δε, είσαι άποχερμένος, ως παλιός του φίλος, άπ' της μερικώς συγκα-ταβή λήνι για τον μακαρίτη πάνο απ' τον τάφο του...

Ο κ. ΕΑΜΟΝΑΟΣ. — Ναί, έχως δική... Ποτέ να προσφωνή-σω τον νεκρό του παλιού μου φίλου...

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΕΝΟΣ ΔΕΙΛΟΥ
(Η σκηνή παριστάνει νεκροταφείο)

Ο κ. ΕΑΜΟΝΑΟΣ, (άποτεινόμενος τον λόγο του παρ'ό στον τάφο του νεκρού του φίλου). — Άγα, άγαπητή μου φίλε!... Κοιμήσου έν ειρήνη... Ο άδολαφτος θάνατος σε θέρισε σε ήλικία σαραν-ταρία έτών... Έτσι όμως ο ούρανος άπέκτησε έ-να άγγελό άκούη... Χαίρε!... Χαίρε για πάντα! (Αναστέλλει τα δάκρυά του).

ΟΙ ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΙ. — Ο κ. 'Εδμόνδος μίλη-σε άναίστα!... Μά κιντάζε έχει!... Τι σημαίνει αυτό... Τοποθετούν παρ'ό στον τάφο ένα παλιό κι-βωτίον-γράφον κι' ένα γραμμόφωνο...

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΗ. — Ελάτε!... Πρόκειται να εκτελέσω τις τελευταίες θέλη-σεις του μακαρίτη... Κανείς άς μη μιλήσει! Ο μακαρίτης θα βγάλη λόγο...

ΟΙ ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΙ, (κατάληκτοι). — Θα μιλήσει λόγος;

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ. — Ναί... Λίγον και-απο το θανάτου του, ο πελάτης μου είχε την έμ-πιστην' άπαγγέλλη τον λόγο που θ' άκούσετε σε λί-γο παρ'ό σ' ένα φωνοληπτικό μηχανήμα... Κατόπιν

επισημαίνω. Πώς μπόρεσε τότε να μη μέσα ό-λο τον κίταζε καλύτερα κι' έφρικαίσα. Το κίταζε του ξεκούλησε έξαφνα απ' το λαμό του φοι-νός άμπαρόρεκτο, έκανε δυό-τρεις κοντρουβάλες γύ-ρω του κι' άρχισε να με ραντίζει με άφθονο αίμα! Τα μάτια του, μέ-σα στη γαλάδα του θανάτου που είχαν πάρει, λαμποκοπούσαν παρ'ό-τι, χαρμωμένα στα δικά μου, σαν λαμπρόν ήλεκτροκό που ανάβει

στον έσπασμό... Ένα φρικιαστικό, μακρόσυρτο κι' άπαίσιο ήλκυσμα άνείπισης άγωνίας και τρέμου βήγας απ' τα στήθη μου, άντιλάμβανε μακριά, μέσα από το άνοιχτό παράθυρό της καμάρου-ς μου... Αποθνήσκω...

Όταν ξαναβρήκα τις αισθήσεις μου, ήμουν ξεπλωμένος στα όλό-για σεντόνια του κρεβατιού ενός γειτονικού νοσοκομείου... Τα νεύ-ρα μου είχαν λάβει φοβερό κλονισμό και χρειάστηκε να καθήσω μήνες έλκυστος εκεί μέσα.

Στο νοσοκομείο έμαθα και τον φρικιαστικό θάνατο του φίλου μου και άναίστα... Έξω από άκρίως το πρωί που είδα την άπαίσια όπτασία της κατ'ό μου, ο Μένταμ, κοιμισμένος ακόμα ύστερα από μιά κο-μον, απ' τον Λέστερ...

Ο παρ'ό μου τον πυρετό και το μίσο ποίκιλις ή μοχθηρή ψυ-χή του και τον συνεταίρο του, τον είχαν αποτρελλάνει εκείνο το πρωί... Είχαν σφίξει απ' το κρεβάτι του και με δύναμη που την μεγάλωναν

απ' την κατ'ό μου, έπαινε τον περ'ό τον νεκρό νεύρα του, έκοψε μονο-σθενή τον κεφάλι του κοιμισμένου Μένταμ και το πέταξε, μου-νισμένος στο αίμα, έπάνω στο τραπέζι...

Η κατ'ό μου είδα, ήταν ή άκριβής αντίγραφή του τρομερού έ-κτομα έλκυσματος...

Ο Λέστερ είνε κλεισμένος ακόμα, σωστό άνθρωπο κορυβί, στο νοσοκομείο των φίλων του Σίγκ-Σίγκ...

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ. — Σωπάει... Πρόκειται να εκ-τελέσω τις τελευταίες θέλη-σεις του μακαρίτη.

μου ανέθεσε να προβάλλω την όμιλούσα αυτή ταινία κατά την ήμέρα της ηθείας του. (Κάνει ένα νόημα στον όπερατέ του κινηματο-γράφου. Άμέσως ή εικόνα του μακαρίτη εμφανίζεται στο πανί, έ-ται όπως ήταν ζωντανός. Φοράει ρεντιγκότα μαύρη, άσπρα γάντια και κρατάει ψηλό καπέλλο στο χέρι).

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΗ, (ό όποιος χειρονομεί συγχρόνως άπάνω στην όθονη). — Κυρίες και κύριοι... Θά ξαφνιαστήτε χωρίς άλλο, βλέποντας έναν πεθαμένο να μιλάει κατά την ήμέρα της ηθείας του... Αυτό δεν είνε καθόλου συνηθισμένο. Μά έπωφελήθηκα τον προδόν της έπιστήμης, για ν' άπαγγέλω ένα μικρό λόγο πάνο απ' τον τάφο μου και να σας άποκαλύψω το μυστικό της ζωής μου... Όσο βρισκόμουν στη ζωή, ήμουν έξαιρετικά δειλός. Ποτέ δεν τόλμησα να ήθώσω τη φωνή μου μπροστά στη γυναίκα μου. Φοβόμουν τρομερά τις σκηνές. Γι' αυτό, το άθλιο και βρωμερό γύναιο έπωφελήθηκε για να με προδίδη με τον κ. 'Εδμόνδο, τον καλύτερό μου φίλο, ο όποιος είνε παρ'όν εδώ... Ή άπεραντη δειλία μου κι' έμπόδισε να πω ποτέ στη γυναίκα μου και στο φίλο της τί σκεφτόμουν για τη συμπεριφορά τους.

Έκρυβα τον πόνο μου έπ' είκοσι όλόκληρα χρόνια, μα όταν ένοιωσα το τέλος μου να πλησιάζει, ή ιδέα της εκδίκης μου γεννήθηκε έξαφνα στο μυαλό μου. Καί την ιδέα μου αυτή μπόρεσα να την πραγματοποιή-σω εύκολα, χάρις σ' ένα φωνοκινηματογραφικό μηχανήμα... Έτσι, μολονότι ήμουν δειλός σ' όλη μου τη ζωή, τώρα δεν θα χαριστώ κα-θόλου σ' αυτό τον παληάνθρωπο τον κ. 'Εδμόνδο. Ά! Ποτέ στη ζωή μου δεν είχα τόλμησει να μιλήσω!... Τώρα όμως το πράγμα άλλα-ζει... Σήμερα που είμαι πια πεθαμένος, δεν έχω κανένα λόγο να εί-μαι δειλός... Δεν φοβάμαι πια τις σκηνές και τίποτε δεν μ' έμποδίζει να φωνάξω: «Κύριε 'Εδμόνδε, είσαι ο πιο παληάνθρωπος του κόσμου!...».

Ο κ. ΕΑΜΟΝΑΟΣ, (ό όποιος τ' έχει χαμένα). — Μά... Μά!...

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΗ. — Πώς!... Δεν ντραπώ, κύριε παληάνθρωπε 'Εδμόνδε, ν' άπαγγέ-λεις έπικηδειό πάνο απ' τον τάφο μου, έσύ που έπ' εί-κοσι όλόκληρα χρόνια με προδίδες με τη γυναίκα μου;... Ά! κύριε 'Εδμόνδε, φανταζόσουν λοιπόν πως ήμουν τό-σο ζω, ώστε να μην άντιληφθώ την άνανδρη προδοσία σου; Τά ξέρω όλα μέχρι τον τελευταίον τους λεπτομέ-ρειων... Καί για να σου το άποδείξω, σου λέω ότι ή γυναίκα μου σ' έρωτεύθηκε άπο την πρώτη μέρα που σ' έφερα και περιδρόμασες στο σπίτι μου... Μετά το γεύ-μα θύμωσα, κύριε 'Εδμόνδε; — τραγουδώντας ένα πεταχτό τραγουδάκι που τελείωνε έτσι:

Έχει ή Κλάρα μιά έλίσσα...
Πού την έχει; Πού την έχει;
Όπου και ή 'Ελενίσσα.
Πού την έχει; Πού την έχει;
Όπου κι' ή τρελή Ζουζού...
Πού την έχει, άλήθεια; Πού;

Ο κ. ΕΑΜΟΝΑΟΣ. — Μα είνε σάναδα!... Στα-ματήστε την προβολή! Σταματήστε το γραμμόφωνο!... Άν ο μακαρίτης δεν σεβεται τον έαυτό του, άς σεβα-στούμε έμεις το μένος που βρισκόμαστε...

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΗ. — Και τώρα σ' άπ-έ-κο για πάντα, άγαπητή μου 'Εδμόνδε... Μα πού πά-ω για το μεγάλο ταξίδι μου, θα σου πω το έξης:

Ή γυναίκα σου, ναί, ή δική σου γυναίκα, σ' άπατά από πολλά χρόνια, με τον λογιστή του μαγαζιού σου... Επ'είσης ή μεγάλη σου κόρη δίνει κάθε βράδι ραντεβού μ' ένα δεκανέα, ή δεύτερη τάχει ψη-σει με το γεροντοπαλιμάρο που κάβεται στο πέμπτο πάτωμα του σπιτιού σου κι' ή τρίτη...

(Μά την ίδια στιγμή ο κ. 'Εδμόνδος όρμαει, ξεσχίζει το πανί, συντρίβει το μηχανήμα και πέφτει κάτω άναίσθητος).

ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Ο άναξάς του βασιλέως της Πορτοίας Φρειδερίκου Η' άναπ-δογόνος κάποτε το άμάς του, μέσα στο όποιο βρισκόταν κι' ο ίδιος ο βασιλέας.

Ο Φρειδερίκος, έξω φρενών από το θυμό του, άρχισε να βρίζει τον άδελφό άναξά του.

— Έ καί! τον άκούσε τότε αυτός άπαύ-στατα. Μου συνέβη ένα άτύχημα, δεν έχω... Μήπως κι' έσείς διατάξατε διάφορες πράξ-εις;

Όταν ο δούξ Ρισιέ άρχισε να βαρύνει καμιά φιλενάδα του και ήθελε να τ' ά χαλάσει μαζί της, της έλεγε με ύψος σόβαρο και ά-σπρη:

— Γνωρίζω τά πάντα, κυρία!...

Ή φιλενάδα του τότε, χωρίς να ζήτηση ά-λεις έξηγήσεις, κατέβαζε το κεφάλι της και... έφευγε.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΚΑΠΡΙΤΣΙΟ ΤΗΣ ΜΑΘΟΥΡΙΝΑΣ

Η Μαθουρίνα.

Πούσε μέσα στα παιχνιδιάρικα μάτια της. Πλούσια βέβαια δεν ήταν η Μαθουρίνα. Ο πατέρας της όμως, ο μάγιστρος Λαμπρού, ο μολονάς, είχε το «δικό» του.

Πολλοί λοιπόν γλυκοκάνταζαν τη Μαθουρίνα. Μά αυτή σ' ένα μόνον είχε πει το «να». Στον Μάνθο τον Λεντρί.

—Θα παντρευτούμε σίγουρα, του είχε πει η Μαθουρίνα, ύστερ' απ' τ' αλώνισμα, κατά τον Αύγουστο... Τό δίχως άλλο...

—Έτσι είχε πει. Ός τον Αύγουστο όμως συνέβησαν πολλά και διάφορα πράγματα. Οι Ισπανοί είχαν φτάσει στον τόπο τους, είχαν πολιορκήσει την πόλη, ο δούξ της Σαβοΐας είχε παρατάξει τον στρατό του στην πεδιάδα και καθημερινώς γινότουσαν μάχες, συμπλοκές, ενέδρες, σκοτωμοί...

—Όλη η γύρω χώρα είχαν ερημωθεί. Η πόλις είχε πέσει σε βαθύ πένθος. Η δουλειές είχαν σταματήσει, τα μαγαζιά είχαν κλείσει...

Ο Μάνθος ήταν πολύ λυπημένος. Θλιβόταν πρώτα γιατί ήταν καλός πατριώτης, κι έπειτα γιατί αγαπούσε στ' αλήθεια τη Μαθουρίνα και δεν ήταν βέβαια τώρα περίστασι για γάμους, για χαρές και για πανηγύρια, τη στιγμή που ο εχθρός βρισκόταν έξω από την πόλη.

Η Μαθουρίνα όμως δεν τ' είχε χάσει καθόλου. Δεν άλλαζε εύκολα γνώμη αυτή.

—Όταν πω κάτι, εξήγησε στο Μάνθο, δεν τ' ξελώ! Αιτός που θα κάνει τη Μαθουρίνα ν' αλλάξει γνώμη, δεν γεννήθηκε ακόμα! Έφτασε ο καιρός του γάμου μας! Πήγαινε λοιπόν κι' έτοιμασε, δι' χρειάζεται!

Ο Μάνθος δεν περίμενε να του τ' άνοιξη. Παράγγιζε τα βοιά για το χορό, είδοποισε τους πατάδες για τη στέψη, τους συγγενείς και τους φίλους του.

Η Μαθουρίνα πάλι ανασκουμπώθηκε κι' άρχισε να ετοιμάζει διάφορα φαγητά, γλυκά και πητες για τους καλεσμένους.

Η γειτονιά είχε μείνει ν' άνοιχτο το στόμα. Με το δίχρη της όμως. Γιατί όλοι περίμεναν από στιγμή σε στιγμή να μουν οι Ισπανοί μέσα στην πόλη και ν' άρχισουν τη λεηλασία.

Πιάσαν τη Μαθουρίνα και τη συμβούλευσαν. Έπρεπε ν' αναβάλει τον γάμο. Δεν ήταν περίστασι για τέτοια πράγματα. Μά η Μαθουρίνα δεν τούς έδωσε σημασία. Θάκανε το καπρίτσιο της. Έφτασε έτσι η μέρα του γάμου.

Τό κανόνι βροντούσε από μακριά κι' οι χωριάτες έσφιγγαν πανικόβλητοι: τ' άπαιλά τους και τ' άρουα τους μέσα σε χώρα για νάναι έτοιμοι να φύγουν μόλις θά φαινότουσαν οι Ισπανοί. Άνάμεσα σ' όλο αυτό το κακό, η Μαθουρίνα Λαμπρού κι' ο Μάνθος, ο άρραβωνιαστικός της, έτοιμάζονταν για τόν γάμο, στολίζόντουσαν, ήσαν στο πόδι.

Όταν η γαμήλιος ποιητή ξεκίνησε, οι γειτόνοι, μη πιστεύοντας στα μάτια τους, σταροκοιλήθηκαν. Μπρός-μπρός πήγαιναν οι βολιτζίδες, ανθοστάλτοι, παίζοντας τα όμορφότερα κομμάτια τους. Άπό

Κρατούσαν στα χέρια τους τ' άσπαθιά, τ' άτουφέκια και τις λόγχες των αχμαλώτων τους...

πίσω ερχόντουσαν οι δού νεόνυμφοι, οι γονείς τους, ή θεία της Μαθουρίνας, ή κυρά Τρακού, όλοστρόγγυλη, κι' ή φιλόλογη ξαδέλη της Ζακεμά.

Όταν τελείωσε ή θρησκευτική τελετή, οι νεόνυμφοι, οι συγγενείς τους κι' οι καλεσμένοι γύρισαν στο σπίτι της νύφης, όπου τους περίμενε ένα μεγαλοπρεπές τραπεζι: πιστόνια, γαλλόπουλα γεμιστά, γουρουνάκια του γάλακτος κτλ.

Δεν είχαν καλώς-καλώς άρχισι το φαγοπότι, όταν μιά τρομερή όχλησθή έφτασε απόξω. Χρεμίσματα άλόγων, κλαγγές όπλων, φωνές...

Ό Μάνθος, ο μάγιστρος Λαμπρού, ο μάγιστρος Λεντρί κι' οι φίλοι τους έτρεξαν ν' άρματωθούν και ν' άμπαρφούν τις πότες.

Έξαφνα όμως άντήχησε ή φωνή της Μαθουρίνας:

—Έ! φώναξε στους άντρες. Ήαυρία! Δεν είνε τώρα ούτε περισσι, ούτε εύκαιρία να πολεμήσετε! Πηδήστε άπ' αυτό τό παράθυρο και τρέξτε να φέρετε έπικουρίες.

Οι άντρες τήν άκουσαν. Κι' όταν ή γυναίκες έμειναν μόνες, ή Μαθουρίνα πήγε κι' άνοιξε την πόρτα... Ο δρόμος ήταν γεμάτος Ισπανούς στρατιώτες. Ένα μπουκάλι άπ' αυτούς άρμισε άλλάζοντας και μπήκε στην κάμαρη.

Γινώσκοντας σέ λίγο ο Μάνθος στο σπίτι της Μαθουρίνας, συναντώντας από ένα άπόσπασμα Γάλλων στρατιωτών, βρισκόταν σέ τρομερή άνησυχία. Δεν συγχωρούσε στον έαυτό του τό ότι είχε άκουσει τό άρραβωνιαστικό του και είχε άρμισε τόσες γυναίκες μόνες άνάμεσα στα έξαρματωμένα στήθη των εχθρών.

Η καρδιά του χτυπούσε δυνατά... Άφίνοντας, τέλος, τους άνδρες που τόν άκολουθούσαν, να χτυπούν πίσω από μερικά δέντρα, γύστρος κοντά σ' ένα παράθυρο, άπ' όπου μπορούσε να δι' ή γυναίκα μέσα στην τραπεζαρία. Τότε όμως άντίκρουσε ένα θέαμα... που τόν έκανε να σκάσει στα γέλια!

Οι τρομεροί Ισπανόδοι πολεμιστάι δεν ήσαν καθόλου... τρομεροί πειά! Ένας διαβολικός θόρυβος συντάραζε όλόκληρο τό σπίτι. Οι Ισπανοί ήσαν τυφλά στο μεθύδι, γελούσαν, φώναζαν και χοροπηδούσαν σάν τρελλοί!

Η ποινή Μαθουρίνα τ' είχε καταφέρει μιά χαρά! Οι τρομεροί άλλά και... πενιαίοι κατακτητάι, είχαν πέσει με τό μούρη στο ά-νέλιπτο κι' αυτούς φαγοπότι και δεν είχαν άρμηση να μεταβληθούν σ' άρνάκια!

Μέσα στην αίθουσα βρισκότουσαν τώρα άνάκατα στρατιώτες μεθυσμένοι, κόκκαλα άπό τ' άλκοόλ, μπουκαλές σπασμένες, χρυσά χυμένο... Σ' όσους μέναν άκόμη όρθιοι, ή Μαθουρίνα γέμισε άδάνα τα τ' άποτήρια, ός που σωριάζόντουσαν κάτω, δίπλα στους συντάραχτους...

Άμέσως τότε ή προσηγορική συγγένισσος της νύφης κι' οι καλεσμένες, πλησίαζαν τους στρατιώτες και πάνω στα γέλια και σ' ή σείτα, τους άλάφρωναν άπό τ' άσπαθιά τους, τ' άπιστόλια τους και τ' άτουφέκια τους.

Στό μεταξύ αυτό, οι Γάλλοι έ-χαν διώξει τους Ισπανούς άπ' την πόλη και είχαν κλείσει τις πότες. Έτσι οι Ισπανοί στρατιώτες που γλεντοκοπούσαν στο σπίτι της Μαθουρίνας, άπομονώθηκαν, έμειναν μέσα στην πόλη, χωρίς να πάρουν χυμάρδι ότι τό σώμα τους έτοιμασε κι' έγκατέλειψε τό Σαιν-Κεντί.

Δεν έμεινε λοιπόν πειά τώρα παρά να τους δέσουν. Κι' αυτό τό έ-καναν ο Μάνθος και οι Γάλλοι στρατιώται, όταν μπήκαν μέσα στην αίθουσα του γαμήλιου ταμπουριού. Κανένas, φυσικά, άπ' τους Ισπανούς δεν ήταν σέ θέσι να φέρη άντίστασι... Κατόπιν τους έβλασαν μπροστά σάν τ' άτραγιά και τούς άδήγησαν στο φρονταρχείο σέ πομπή και παρατάξεις! Μπροστά πήγαιναν πάλι τώρα οι μουζικάντες. Κατόπιν ερχόντουσαν σάν τυπική φρουρά να ποίμε, οι αχμαλώτοι, και τέλος έκλειναν την πομπή οι νεόνυμφοι, οι συγγενείς κι' οι καλεσμένοι τους.

Φαντάζεστε πειά με τί περιφρό-νεια, ή κυρίες της συντροφιάς κρατούσαν στα χέρια τους τ' άσπαθιά, τ' άτουφέκια και τις λόγχες των αχμαλώτων τους. Όσο για τη Μαθουρίνα, έ, αυτή πειά είχε περάσει πάνω άπό τό νυμφάτιο φορέμα της μιά χρυσή πανοπλία άξιοματικού Ισπανού και χαμάρωνε κι' έσκουζε

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΙΝΤΡΟΝ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟΥ Ν. ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

ΟΥΓΓΡΙΚΕΣ ΡΑΨΟΔΙΕΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΑΓΝΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΦΟΡΟ

Τά χέρια σου άσπρα, τά χέρια σου άσπρα και λευκή σου ή ψυχή...
—Ω! των κρίνων έσθ άσπρο κρίνο, και ό! τριαντάφυλλο των ά-σπρων τριανταφύλλων!

Τά χιόνια των βουνών τ' άπάτητα, νά ή ψυχή σου...
Σέ είδα, και ή χαρά μου άπελεισμένη κυμάτισε πρός τό άνέσπερο λευκό σου φως...

Χείλη τά χείλη σου δεν άγγίξανε, κι' άπ' τό φίλ πώ όρώαει είνε τά χείλη σου...

Τών ματιών σου οι μενεξέδες — των ματιών σου οι όρώαοι μενε-ξέδες — στο γάλα του χορμού σου κολυμπάνε...

Και ή φωνή σου — ό, ή φωνή σου...
Λοιούδνιο πλάσμα εσύ, που άνάμεσ' άπό τη χαρά και μένα στά-θης, τη νύχτα κλείνω τις κουρτίνες του κρεββατιού μου για νά μη σ' άνιχνεύωμαι...

Κι' όλο έόνα άνιχνεύωμαι, ό των άσπρων τριανταφύλλων έσθ κρί-νο και ό των κρίνων άσπρο τρι-αντάφυλλο!...

ΜΑΛΛΙΑ, ΩΡΑΙΑ ΜΑΛΛΙΑ...

Η όμορφη μπούκλα των μαλ-λιών σου σάν φεϊδι κρέμεται, που της ψυχής μου τ' άνθια όλα φαρμάκωσε...

Σάν μεταξένιο κλωνάρι άπό κισσό, που την καρδιά μου όλη βαλάνωσε, κρέμεται ή μπού-κλα των όμορφων μαλλιών σου...

Τήν τρυφεράδα στεφανώνει των ματιών σου, σάν πινελιά συμμένη σέ χλωμό λευκό βελού-δο, άπό άρρωστα και πικραμένα δάχτυλα...

Μέσα στην καρδιά μου τυλί-χτηκε, στα έξημα κοραλλένια κλωνιά της καρδιάς μου, κι' ά-πλώθηκε μέσα σ' ής ψυχής μου τ' άξόπητα, ή όμορφη μπούκλα των μαλλιών σου...

Πίσω άπό τό παράθυρο, που χάσκει πρός τό άγιο σελινόφρο-το, τ' άδονά μου άργά σταλά-νε και ποτίζουν τ' άχέρια μου.

Πίσω τό μικρό ποτήρι και δι-ψίασ την άγνή μορφή σου...
Στά μαλλιά σου παραμύλα λόγια έρωτικά...

Τά δάχτυλά μου μέσα τους άν τ' άσπρνα, τά δάχτυλά μου άν τ' άσπρνα μέσα στα μαλλιά σου!...

—Ω, τά τριστενυχμένα τότε δάχτυλά μου!...

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Άρρωστο και θανάτο, σάν παρατεταμένη παπαρούνα, τό κόκκινο φεγγάρι ξεφυλλίζονταν πρός τη βαθεία και άλμυρή θάλασσα...

Ξεφυλλίζονταν πρός τη βαθεία και άλμυρή θάλασσα...
Σάν νεκροκεφαλή, με πεσμένα τ' άματόφυλλα, άνάσκελα πεσμένη με-σα σ' ή χή κοίτηται...

Σάν πέτα κίτρινου πορτοκαλλίου και σάν σιδερένιο κύρνανο μέσα σ' ή φωτιά κοκκινισμένο, λυώνει άπόξω τό άρρωστο φεγγάρι...

Ένας τρώμος δίνει τ' άματία του τό πολυκτυπάζοντε...

Είνε σάν τ' άκρένια κεφάλια των πεθαμένων που δεν βρισκουν ήσυχία και ξεπλάσματα, που όλο σαπίζουν μέσα στα μαδημένα τριαντά-φυλλα.

Ένα μικρό φως κίλσει ός τ' άβυνά, ένα μικρό φως...
Κι' έγώ μέσα στην άγκαλιά μου πώ πολύ σέ σφιγγω, γιατί άρρωστο και θανάτο, σάν παρατεταμένη παπαρούνα, τό κόκκινο φεγγάρι ξεφυλλι-ζόνταν πρός τη βαθεία θάλασσα...

Ξεφυλλίζονταν πρός τη βαθεία και άλμυρή θάλασσα...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

—Η δογή του Θεού άπό τ' ά κεραμί-δια κατεβαίνει.

—Εύχες γονιών άγόραζε και στο βουκό περπάτει.

—Ομνήσου τ' άδικά σου, συμπάθα τ' ά παιδιά σου.

—Κάλλιο φωριασμένος παρό πον-τιασμένος.

και τραγουδούσε...

***

Τό κατόρθωμα της Μαθουρίνας ενθουσίασε τους τρομαγμένους άπ' την Ισπανική εισβολή χωριάτες. Ζώστηκαν όλοι τ' άρματά τους και έμειναν να βοηθήσουν τόν Γαλλικό στρατό για νά διώξη τους κατα-κτητές άπ' την πατρίδα τους.

Μαζύ μ' όλους τους άλλους άρματώθηκε κι' έφυγε κι' ο Μάνθος. — Άλλοιμονο! έπεε στη Μαθουρίνα άποχαριτώντας την. Είδες πως μ' άς κινήσει ή τύχη;... Δεν προφτάσαμε να παντρευτούμε κι' άναγκάσαμε να χωρίσουμε.

—Δεν θά χωρίσουμε ποτέ! του φώναξε ή Μαθουρίνα. Πήγαινε κι' έτοιμα σου...

Ο Μάνθος τήν φίλησε κι' έτρεξε μαζί με τ' άλλα παλληκάρια στή πρώτη του πολεμίου.

Τήν ίδια μέρα έγινε μιά μεγάλη και λυσσοώδης μάχη. Οι Γάλλοι κλειώσαν σάν λιοντάρια. Οι Ισπανοί όμως άντεπετίθεντο με όλοένα αναισθητέρη όρη... Και ή νίκη είχε άρμισε νά κίνη πρός τό μέρος της, όταν έξαφνα συνέβη κάτι τό παράξενο, κάτι τό καταληκτικό...

Μιά όμίχλη άλλοκτων πολεμιστών, που φορούσαν άσταλμένες πανο-πλίες, άρμισε με λύσσα έναντίον των Ισπανών... Στά χέρια τους κρατούσαν τεράστια σπαθιά, με τ' άποία θέρριζαν τις τάξεις των εχ-θρών...

Ο άρχηγός των πολεμιστών αυτών έμοιαζε σάν σωστός διά-βολος!... Δίχως νά λογαριάσει τό βάρος της πανοπλίας του, πηδούσε πρ' έδω και πρ' εκεί, σπασίζοντας παντού τόν τρομό και τόν θάνατο...

Οι Ισπανοί τ' είχαν χαμένα. Κι' όταν όλο τό Γαλλικό στρα-τεμα όρμησε έναντίον τους, έν-θουσιασμένο άπ' ότι έβλεπε, άρ-μισε νά φεύγουν, νά φεύγουν κατατρομαγμένοι. Η νίκη είχε πει κερδηθεί.

Άμέσως μόλις τελείωσε ή άλ-λίστραση, γεμάτοι εύγνωμο-σύνη ο Γάλλοι στρατιώτες, πε-ρπατούσαν τους άνέλιπτους στήρες των. Ποιά ήσαν λοι-πόν αυτοί; Ο Μάνθος στεκόταν πασιμένος κι' αυτός κοντά στο νησιώ άρχηγό των άτρομήτων πολεμιστών. Είλε τότε τόν ή-ρωα εκείνο νά βράξη με μιά ά-πώστη κινήση την περικεφαλαία του που του έπεσε ός τ' ά μά-τια και μιά κραυγή έκλήψενος και χαράς ξεφύγε άπ' τ' ατή-την...

—Η Μαθουρίνα!...
Ναι, ήσαν ή Μαθουρίνα... Η Μαθουρίνα, που μαζί με τις άλλες φιλενάδες της είχαν ζωστεί τις πανοπλίες των αχμαλώτων τους και είχαν τρέξει στή μάχη για νά ίπερασπίσουν τους άν-τρες τους...

—Θέ μου! Έσύ, Μαθουρίνα!... τραύλισε ο Μάνθος ένώ μιά ρεμπητιάδης ζητωκραυγή έβγαине άπό τ' ά στόματα των χιλιάδων Γάλλων πολεμιστών.

—Δεν στο έλα πει πως δεν θά χωριζόμαστε;... άπάντησε ή γεν-ναία χωριανοπούλα σ'όν άντρα της, χαμογελώντας του γλυκά και πέ-φοντας στην άγκαλιά του...

ΕΒΡΑΪΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η Σάρα βόισκεται στην έπιθανάτιο άγωνία της.

Ο σέληγος της Σολομών σκύβει πάνω άπό τό προσκεφάλι της και τ' άφνάει:

—Σάρα! Σάρα! Όρκίσου μου ότι δεν μ' έχεις άπάτησει!

Η Σάρα, με άσθενική φωνή άπαντά:

—Σ' όρκίζομαι, Σολομών... Νά βασανίζωμαι και νά στριφογυ-ρνώ μέσα στον τάφο μου, άν σέ άπάτησα ποτέ...

—Καλά. Σέ πιστεύω!... Πέθανε έν ειρήνη!

Και ή Σάρα πεθαίνει. Ύστερα άπό λίγον καιρό, ο Σολομών πε-θαίνει κι' αυτός.

Μόλις έφτασε σ'όν Ουράνο, άπευθύνθηκε στο Θεό.

—Πού βόισκεται ή Σάρα; τόν έρωτά.

—Η Σάρα; Ποιά Σάρα; Έδω έ-χουμε ένα σορό γυναίκες μ' αυτό τό ό-νομα.

—Η Σάρα Μελούμμενφελντ, ή γυ-ναίκα μου!

—Μήπως έξοις έσθ που βόισκεται; ρώτησε τότε ο Θεός Έναν άγγελο.

—Ναι, Πανάγαθε... άπάντησε ο άγγελος. Είνε αυτή που κάνει τ' ά-σπρνα μέσα σ'όν τάφο της!

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΕΤΑΞΕΩΤΑ

ΑΠΟΘΗΚΗ ΜΕΤΑΞΕΩΤΩΝ
ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝ-
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Προσφορά πονηρία χρωματισμών
ΚΡΕΠ ΝΤΕ-ΣΙΝ - ΖΩΡΖΕΤ
ΣΑΤΕΝ-ΜΑΡΟΚΕΝ
Στης πιο μοντέρνες αποχρώσεις
ΑΙ ΤΙΜΑΙ ΜΑΣ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΑΙ

Ε. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
ΕΡΜΟ 3

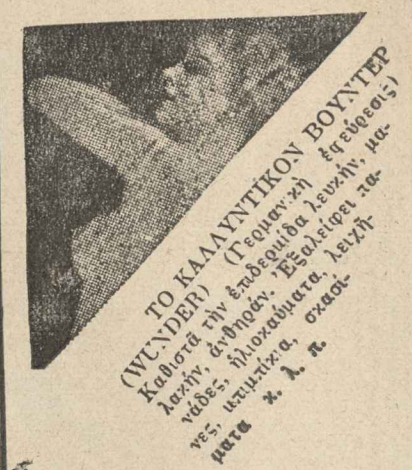
ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΝΤ. ΣΑΡΑΝΤΙΩΝ
μεταφέρει εις την πόλιν
ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ 11
Αναλαμβάνει παραγγελίας με
συγκρατούμενα
ΡΑΥΙΜΟ ΜΕ ΓΟΥΣΤΟ
ΥΛΙΚΑ ΕΞΑΙΡΕΤΑ
Μία επίσκεψις θίγει πέντε

ΣΠΥΡΟΣ Δ. ΒΑΜΒΑΣ
Ειδικός 'Ιατρός
Ο μόνος εν Ελλάδι κτηνίατρος
την ανόδιον διανομήν των
ζώων των ζώων
ΜΟΡΦΙΝΗΣ & ΗΡΩΪΝΗΣ
'Ιατρείον: οδός Κάνιγγος 4
10-12 π.μ. και 5-7 μ.μ.

Με τας βαφάς ARTI, γίνεται
ταλαιά σας φορέματα καινούρια
και μοντέρνα.

Κυρία!
Αυτὸ τὸ μελαξωτὸ εἶναι
για σὰς,
διότι εἶναι
Δ. ΝΑΘΑΝΑΗΛ

Φρεσκάρετε και καθαρίζετε τὸ πρό-
σωπόν σας τὸ πρωί, τὸ βράδυ, πρὶν
τοῦ περιλάττειν καὶ γενικῶς διὰ τὴν
λετταρίσθη. Συνιστᾶται ἐλαφρὰ ἐν-
τρίβη τοῦ προσώπου καὶ τοῦ σώματος
μετὰ τὸ λουτρὸν, τὴν ἡλιοθεραπείαν,
τὸ μασάζ. Πωλεῖται εἰς τὰ κεντρικὰ
Φαρμακεία, Μικροπωλεία Ἀθηνῶν-
Πειραιῶς. Παρακαταθήκη «Βιο-
τερο»: Αἰόλου 72β. Τηλ. 63-63. Τηλ
δρχ. 60. Ἐπερχίας ἀποστέλλεται ἀν-
τὶ δρχ. 65.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ
Φέρομεν εἰς γνῶσιν τῶν Κυ-
ριῶν καὶ δεσποινίδων, ὅτι τὴν κρέμα
Δ^Ρ BENNI
προσώπου καὶ χειρῶν, πωλεῖται ἀ-
ποκλειστικῶς ἐνταῦθα, παρὰ τῷ
κ. κ.
Σ. ΔΡΑΚΟΥΛΙΑ
ΣΤΑΔΙΟΥ 10
Ἐν Πειραιεὶ κομμωτηρίον
«ΜΙΡΟΥ ΑΡ.
κ. Ν. Ι. ΤΣΑΚΙΡΕΛΛΗ
Σωκράτους ἀρ. 52.

Συνιστοῦμεν τὴν ὈΡΘΟΓΡΑ-
ΦΙΑΝ ΚΑΙΝΙΚΗΝ τοῦ κ.
ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ. Ὑψηλοῦ
τῆς Ὀρθογραφίας ἐν τῷ Πανε-
πιστημίῳ.
Μενάνδρου 27 Ἀθῆναι. Τηλ. 1-64

Ζώναι
Κοροϊδὲς Πανδούρια
Εὐνήν

Τὸ ἀρχαιότε-
ρον εἰδικὸν
ἐργοστάσιον
Ἐὸς ιδρύσεως
1900
ΕΡΜΟΥ 24 Ἀθῆναι

Ἡ ἀπόπνοια τοῦ στόματος
Κάνει
τὴν χειρί-
στη ἐν-
τύπωσι γιὰ ὅσους τὴν ἔχουν. Τὰ κίτρινα δόντια ἀφαιροῦν κά-
θε χάρι. Δύνασθε ν' ἀλλάγητε κ' ἀπὸ τὰ δύο μὲ μίαν μόνον
χρῆσιν τῆς θαυμασίας ὀδοντοκρέμας Χλωροδόντ. Τὰ δόντια σας
θα γίνουν σιελινὰ σὰν φιλινσιέν. Μία δοκιμὴ πείθει. Ἀποστεί-
λατέ μας τὴν παρούσαν ἀγγελίαν ἐντὸς ἀνοικτοῦ φακέλλου ἐπι-
κολλῶντες 40 λεπτόν γραμματόσημον. Θὰ λάβετε δωρεάν ἓνα
δοκιμαστικὸν σωληνάριον, τὸ ὁποῖον ἀρκεῖ δι' ἐπανειλημμένους
χρήσεις. Γεν. Ἀντιπρ. Α. Π. Ρεμπουτζάκος, Πραξιτέλους 42, Ἀθῆ-
ναι. Τὸ σωληνάριον δρ. 11.—, διπλοῦν δρ. 18.
Σημειώσατε τὴν διεύθυνσιν σας:

ΚΥΡΙΑ!!
ΤΗΝ ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΑΝ καὶ ΦΡΑΙΟΤΗΤΑ
τοῦ σώματος σας θὰ τὴν ἀποκτήσετε
ΜΟΝΟΝ ΔΙΑ ΤΟΥ
ΚΟΡΣΕ & ΣΤΗΘΕΔΕΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ MONTEIL - PASIS
'Ολόκληρος ἐκ Θεραπευτικῶν Καυστοῦν RA-
DIO—ACTIF.
—«ο»—
Καταργεῖ δραστικῶς τὴν ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΝ
τοῦ σώματος με ἀποτελέσματα ἀπολύτως θε-
τικά. Οἱ ἐπίδεσμοι ἐκ Καυστοῦν RADIO—
ACTIF ἐξαλείφουν ἀποτελεσματικῶς ΡΥΤΙ-
ΔΑΣ, ΚΗΛΙΔΑΣ, ΠΑΧΗ τοῦ προσώπου.
ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ ΔΩΡΕΑΝ
ΟΙΚΟΣ Δ. Α. ΣΚΑΛΙΑΡΗΣ
'Οδὸς Φιλελλήνων 3, Στὰ Δρακοπούλου,
ΑΘΗΝΑΙ

Τὴν πὺλ μεγάλην ἐπιτυχίαν ἔχει ἡ
κρέμα ποὺ βάφει τὰ φορέματά της
με τὰς Γερμανικὰς βαφὰς ARTI.
Ζητήσατε βαφὰς ὑψηλῆς
ARTI ἀπὸ τὰ ἐμπειρικὰ καὶ
φαρμακικὰ τῆς συνεισίας σας.
Αἱ βαφαὶ ARTI ἀνακατασκευάζουν
τὸν οἰκονομικὸν προϋπολογισμόν.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΜΕΤΑΞΕΩΤΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ
BONBYE
ΚΡΕΠ-ΝΤΕ-ΣΙΝ-ΖΩΡΖΕΤ-ΦΟΥΛΑΡ
ΚΡΕΠ-ΣΑΤΕΝ-ΚΡΕΠ-ΜΑΡΟΚΕΝ
TOILE DE SOIE
ΣΒΟΛΟΠΩΛΟΣ & ΚΥΤΡΩΜΠΗΛ
ΕΡΜΟ 52 Ἀθῆναι
Εὐρίσκονται
εἰς τὰ καλύτερα καταστήματα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΤΑΠΗΤΩΝ, ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ ΚΛΠ.
ΤΑ ΤΟΥΣ ΘΕΡΙΝΟΥΣ ΜΗΝΑΣ
Ἡ ἑταιρεία «ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΙΣ» καθόρισε διὰ τὴν ἐφ'ετεινήν περί-
οδον 15 Ὀκτωβρίου ἕως 30 Ὀκτωβρίου, τὰ ψευτικὰ δικαιώματα διὰ τὴν
ἐκτέλεσιν ταπήτων, γουναρικῶν κλπ. ὡς κατωτέρω:
ΤΙΜΕΣ:
Ἄνω 1 ἕως 5 τετραγ. μέτρα Δραχ. 15.— τὸ τεμάχιον.
» 5 » 10 » » 30.— » »
» 10 » 20 » » 3.— κατὰ τετραγ. μέτρον
» 20 » 30 » » 3.50 » »
» 30 » 40 » » 4.— » »
» 40 » 50 » » 5.— » »
Ἐπὶ πλέον πέντε τοῖς χιλίοις ὡς ἀσφάλιστρα ἐπὶ τῆς δηλουμένης ἀξίας ἐ-
καστοῦ τεμαχίου.
Ἐπὶ πλέον δέκα τοῖς χιλίοις ὡς ἀσφάλισ-
τρα ἐπὶ τῆς δηλουμένης ἀξίας ἐκάστου γουναρικοῦ.
Ἡ ἀναπόσπαστος τιμὴ συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ παραλαβὴ καὶ ἡ παρά-
στasis τῆς οἰκίας τῶν κ.κ. πελατῶν τῶν ταπήτων κλπ. δι' αὐτοκινήτων
ἐπιβατικών.
ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΑΤΕ 80—191.

Κάνει τὰ
μέταλλα
καθρέπτες

Brasso

ΠΕΡΙΣΤΟ ΒΕΡΝΙΚΙ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

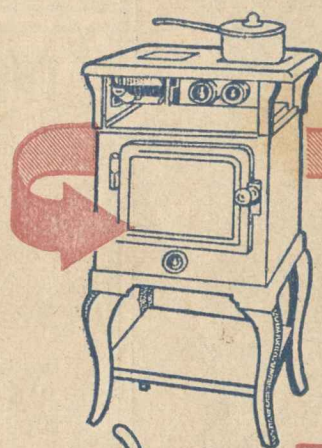
RECKITT AND SONS LTD., HULL AND LONDON, ENGLAND

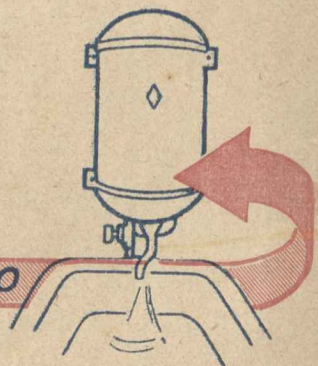
Μόνο τό ηλεκτρικό βωίη είναι ιδιώδες

ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ T-3

ΔΡΧ. **1.50** ΔΡΧ.
ΤΟ ΩΡΙΑΙΟΝ ΧΙΛΙΟΒΑΤ
ΣΑΣ ΣΥΜΦΕΡΕΙ:

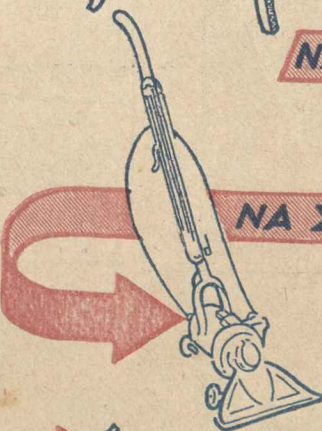

ΝΑ ΜΑΓΕΙΡΕΥΕΤΕ

ΝΑ ΖΕΣΤΑΙΝΕΤΕ ΝΕΡΟ

ΝΑ ΘΕΡΜΑΙΝΕΤΕ ΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ

ΝΑ ΣΚΟΥΠΙΖΕΤΕ ΤΑ ΧΑΛΙΑ

ΝΑ ΓΥΑΛΙΖΕΤΕ ΤΟ ΠΑΡΚΕΤΟ

ΝΑ ΣΙΔΕΡΩΝΕΤΕ

ΟΛΑ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟ

Ἐπισκεφθῆτε τὴν διαρκὴ ἐνδείκην ἡλεκτρικῶν εἰδῶν τῆς ἑταιρίας
καὶ δοὶ ὅας ἐξηγήσουσιν τὸ οἰκονομικὸν τιμολόγιον T-3.

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. ΣΤΑΔΙΟΥ 4

